5 2026
Ročník XXXII
Recenzovaný vedecký časopis
Vydáva
Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava

Slovenská advokátska komora

bulletin slovenskej advokácie

K ochrane veriteľa pri neparitnom vyporiadaní BSM súdom

Dovozné a vývozné licencie na výrobky obranného priemyslu

Portrét ako ochranná známka v práve EÚ a v slovenskej praxi

Vedúci predstavitelia advokátskych komôr strednej Európy sa stretli v Bratislave

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný vedecký časopis
Vychádza šesťkrát do roka (dvojmesačník)

Peer-reviewed law journal
Published six times a year (bimonthly)

reg. č. MK SR: 4161/10
ISSN tlačená verzia:1335-1079
ISSN online verzia: 2989-5316

Názory autorov publikovaných článkov sa nemusia zhodovať s názormi Slovenskej advokátskej komory a členov Redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie.

Opinions of the authors of published articles do not necessarily reflect the views of the Slovak Bar Association and members of the Reviewing Committee of the Bulletin of Slovak Advocacy.

Vydáva/*Published by*
Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141
www.sak.sk

Redakcia/*Editorial Board*

PhDr. Naďa Ondrišová
(Výkonná redaktorka/*Executive Editor*)
02 204 227 28
ondrisova@sak.sk

Darina Stračinová
(Administrácia/*Administration*)
02 204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

Objednávky bulletinu a inzercie:
(Administrácia/*Administration*)
Darina Stračinová
02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia: Ing. Ladislav Blecha
Predtlačová príprava: Helondia, s. r. o.
Tlač: Printhall, s. r. o.

Cena vrátane DPH: 8,80 eur
Ročné predplatné vrátane DPH: 52,50 eur

Uzávierka odbornej časti: 18. 9. 2026
Uzávierka redakčnej časti: 13. 10. 2026
Číslo bolo zverejnené 14. 10. 2026

Redakčná rada / *Reviewing Committee*

JUDr. Jozef Brázdil *(predseda/Chairman)*
JUDr. Peter Kerecman, PhD. *(podpredseda/Vice-Chairman)*

JUDr. PhDr. Stanislav Balík, PhD.
Mag. Petra Černochová
prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
JUDr. Barbora Grambličková,PhD. LL.M.
doc. Dr. Iur. Mgr. Martin Husovec
prof. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.
doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.
doc. JUDr. MUDr. Peter Kováč, PhD. et PhD.
doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
Mgr. Richard Macko
Prof. JUDr. Alena Macková, Ph.D.
Mgr. Michal Martinák
JUDr. Soňa Mesiarkinová
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
JUDr. Eva Sihelniková, PhD.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
prof. JUDr. Marek Števček, DrSc.
JUDr. Tomáš Surgoš
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.

K obálke:
V priestoroch SAK v Bratislave sa v pondelok 12. októbra 2026 uskutočnilo výročné stretnutie predsedov advokátskych komôr strednej a východnej Európy.
Viac na s. 52.
Foto Vladislav Zigo.

Obsah *Content*

AKTUÁLNE

ROZHOVOR

4 Riešenie sporov pred Rozhodcovským súdom SAK je efektívne
Mgr. Vladimír Kordoš, LL.M.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

6 **K ochrane veriteľa pri neparitnom vyporiadaní BSM súdom** — ***To protect the creditor in the event of an unequal settlement of undivided co-ownership of spouses by the court***
JUDr. Miroslava Kušníriková, PhD., JUDr. Viktória Koľveková, PhD.

16 **Dovozné a vývozné licencie na výrobky obranného priemyslu** — ***Import and Export Licences for Military Products***
Odôvodnenie negatívnych podkladových stanovísk — *Reasoning of Negative Underlying Opinions*
Mgr. Dávid Mikuš

24 **Portrét ako ochranná známka v práve EÚ a v slovenskej praxi** — ***Portrait as a Trademark in EU and Slovak Practice***
Rozlišovacia spôsobilosť na hranici obchodného pôvodu a osobnej identity — *Distinctiveness at the Boundary Between Commercial Origin and Personal Identity*
JUDr. Jozef Kleberc

JUDIKATÚRA

33 Štátny fond rozvoja bývania a ochrana spotrebiteľa
36 Posudzovanie nároku na náhradu škody spočívajúcej v znížení trhovej hodnoty pozemkov v dôsledku zmeny územného plánu obce
38 Ochrana dôvernosti komunikácie s obhajcom pri zaistení elektronických dátových nosičov
40 Povinnosť advokáta chrániť práva a záujmy klienta a postupovať s odbornou starostlivosťou
42 Povinnosť advokáta plniť záväzky v kontexte dôstojnosti advokátskeho stavu

ADVOKÁCIA

44 Správy a udalosti
52 Vedúci predstavitelia advokátskych komôr strednej Európy sa stretli v Bratislave
54 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
60 Európsky deň advokátov
Advokáti a advokátky zo 45 krajín si 25. október pripomínajú ako Európsky deň advokátov
62 Pýta(j)te sa predsedníctva

ZAUJÍMAVOSTI

DO VAŠEJ KNIŽNICE

64 JUDr. Antonín Schauer a jeho doba
JUDr. Peter Kerecman, PhD.Portrait as a Trademark in EU and Slovak Practice

Vážené kolegyne,
vážení kolegovia,

nový zákon o obchodnom registri a súvisiace zmeny Obchodného zákonníka a zákona o advokácii sa od 17. augusta 2026 premietajú do našej každodennej práce. Menia postup pri zápise spoločností, prinášajú nové možnosti autorizácie a upravujú aj zápis spoločností, prostredníctvom ktorých vykonávame advokáciu. Za jednotlivými ustanoveniami sú otázky, s ktorými sa stretávame už v kanceláriách. Čo tieto zmeny znamenajú v praxi?

Začnem advokátskymi spoločnostiami. Pri zákonom určených zápisoch do obchodného registra sa vyžaduje súhlas SAK, ktorému predchádza posúdenie záväzkov spoločnosti voči tretím osobám. Predsedníctvo SAK prijalo uznesenie, ktoré určuje podklady potrebné na posúdenie a okolnosti, na ktoré sa komora zameriava. Cieľ je konkrétny: chrániť klientov a zabezpečiť, aby sa im právne služby poskytovali plynulo aj pri zmene spôsobu výkonu advokácie. Uznesenie zároveň vylučuje hodnotenie podnikateľskej úspešnosti spoločnosti i vyžadovanie informácií chránených advokátskou mlčanlivosťou.

Ďalšia zmena sa týka činnosti, ktorú vykonávame priamo pre klientov. K zmluve o prevode nehnuteľnosti pribudli dokumenty z obchodného práva, ktoré môže advokát autorizovať. Zákon o advokácii výslovne uvádza zakladateľský dokument obchodnej spoločnosti, zmluvu o prevode obchodného podielu a akcionársku zmluvu. Autorizovať možno aj ďalší dokument, ak takúto formu pre daný právny úkon ustanovuje Obchodný zákonník alebo osobitný zákon. Patrí sem napríklad rozhodnutie jediného spoločníka v prípadoch, keď zákon pripúšťa jeho vyhotovenie vo forme dokumentu autorizovaného advokátom.

S touto možnosťou prichádza zodpovednosť. Advokát zmluvu alebo dokument spisuje, zisťuje totožnosť účastníkov a ich zástupcov a posudzuje zákonnosť úkonu, jeho súlad s dobrými mravmi aj riziko vzniku škody. Autorizovanú listinu následne v deň autorizácie ukladá v elektronickej podobe do centrálneho registra autorizácií, ktorý vedie komora. Register je neverejný a chráni obsah právnych úkonov aj údaje klientov.

Praktický postup upravilo Predsedníctvo SAK uznesením, ktoré sa venuje doložke o autorizácii, zisťovaniu totožnosti, práci s registrom a ochrane údajov. Pravidlá však ukážu svoju kvalitu až pri používaní. Preto pozorne počúvame kolegyne a kolegov, ktorí s registrom pracujú: ich podnety pomáhajú objasňovať nejasnosti a odstraňovať postupy, ktoré advokátom prácu zbytočne komplikujú. Tak môže register spoľahlivo plniť svoj účel aj v bežnej prevádzke kancelárie.

Naďalej však ostáva otvorený priestor na ďalší vývoj. Slovenská advokátska komora má pripravený návrh de lege ferenda na rozšírenie autorizácie o ďalšie zmluvy, na základe ktorých sa vykonáva zápis do katastra nehnuteľností, rovnako o dokumenty týkajúce sa ďalších právnych úkonov zapisovaných do obchodného registra. Potrebu zmeny ukazuje napríklad rozhodovanie o konateľovi: rozhodnutie jediného spoločníka o jeho vymenovaní alebo odvolaní môže autorizovať advokát, zatiaľ čo pri rovnakom rozhodnutí valného zhromaždenia zákon vyžaduje osvedčenie jeho priebehu notárskou zápisnicou.

Privítame, ak sa s komorou podelíte o skúsenosti s autorizáciou a používaním registra. Najmä v prvých mesiacoch nám pomôžu zistiť, čo treba vysvetliť alebo zmeniť. Nové možnosti autorizácie majú zmysel vtedy, keď sa na ne môžu spoľahnúť klienti a keď sa podľa prijatých pravidiel dá rozumne pracovať.

JUDr. Zuzana Čížová
členka Predsedníctva Slovenskej advokátskej komory

ROZHOVOR

Riešenie sporov pred Rozhodcovským súdom SAK je efektívne

Rozhodcovský súd Slovenskej advokátskej komory je nezávislou organizačnou zložkou komory, ktorá už viac ako 10 rokov ponúka priestor pre efektívne, nezávislé a profesionálne riešenie obchodných sporov. S účinnosťou od 1. júla 2026 sa stal novým predsedom súdu jeho dlhoročný rozhodca a náhradný člen predsedníctva komory ***Mgr. Vladimír Kordoš, LL.M.*** *Rozprávali sme sa s ním o výhodách riešenia sporov pred RS SAK a o plánoch jeho ďalšieho rozvoja.*

■ Prečo si vybrať RS SAK? Aké sú základné výhody riešenia sporov pred RS SAK?

Ako aktívny rozhodca RS SAK vnímam za uplynulých desať rokov výrazný nárast dôvery advokátov aj podnikateľov v arbitráž. Rozhodcovský súd SAK je dnes etablovanou inštitúciou a prirodzenou voľbou pre riešenie obchodných sporov. Samozrejme, boli by sme radi a sme pripravení zvládnuť aj väčšie množstvo sporov. Chceme presvedčiť najmä kolegov advokátov, aby sa rozhodovania pred RS SAK neobávali a odporúčali ho svojim klientom. Medzi hlavné výhody patrí rýchlosť konania, procesná flexibilita, neverejnosť konania a vykonateľnosť rozhodnutí. Strany si zároveň môžu zvoliť aj možnosť kontrolného rozhodcovského rozsudku, teda akúsi dvojinštančnosť, akú poznáme z klasického súdneho konania.

■ Čo sú, naopak, najčastejšie dôvody, ktoré bránia využívaniu doložiek RS SAK?

Najčastejšou prekážkou sú pretrvávajúce stereotypy a pošramotená povesť rozhodcovského konania spred roka 2015, keď si rozhodcovský súd mohol zriadiť takmer ktokoľvek, pričom odborná aj laická verejnosť mala s rozhodovaním na viacerých z nich veľmi negatívne skúsenosti. Dnes narúšajú dôveru a vzbudzujú veľmi vážne pochybnosti rozhodnutia niektorých „ad hoc" rozhodcov, rozhodujúcich opakovane spory subjektov, pričom sa prezentujú ako rozhodcovské súdy. RS SAK už viac ako desať rokov systematicky uplatňuje najvyššie odborné štandardy a buduje dôveru v profesionálnu arbitráž. Určitú bariéru tiež predstavuje nedostatok osobnej skúsenosti advokátov s rozhodcovskými konaniami. V praxi však ide o proces, ktorý je menej formálny, sústreďuje sa na podstatu a skúsený advokát ho zvládne bez problémov, navyše s organizačnou podporou sekretariátu súdu a tajomníka.

■ Aké spory najčastejšie rozhodujete?

Spektrum sporov riešených pred RS SAK je veľmi široké. Najčastejšie ide o klasické obchodné spory medzi podnikateľmi, vrátane stavebných sporov, sporov z nájomných a realitných

vzťahov. Riešime pravidelne aj komplexnejšie spory so zahraničným prvkom či hodnotovo významné investorské spory. Rozsah je pritom naozaj široký, od sporov v hodnote niekoľko tisíc eur až po komplexné prípady s hodnotou v miliónoch eur.

Ako garantujete nezávislosť riešenia sporov?
Nezávislosť a nestrannosť rozhodovania považujem za absolútne kľúčový predpoklad dôveryhodnosti RS SAK. Práve v tejto oblasti sa snažíme uplatňovať najvyššie štandardy. Pri posudzovaní nezávislosti rozhodcov sa podporne opierame aj o medzinárodne uznávané IBA Guidelines, pričom ich aplikujeme skôr prísnejšie a nie len formálne. Ak vznikne hraničná situácia, prikláňame sa k riešeniu, ktoré vylúči akékoľvek pochybnosti. Každé ustanovenie rozhodcu, či už je výber na stranách, predsedovi alebo predsedníctve súdu, vnímame aj cez optiku ochrany reputácie RS SAK ako profesionálnej a nezávislej inštitúcie. Rozhodca nesmie mať osobný záujem na výsledku sporu, nesmie byť zaujatý vo vzťahu k účastníkom a musí spĺňať nielen kritérium skutočnej nestrannosti, ale aj navonok vzbudzovať dôveru v spravodlivé rozhodovanie. Skutočnosť, že rozhodcami sú skúsení advokáti a odborníci na relevantnú oblasť práva, na tom nič nemení. Naopak, ich odbornosť musí byť sprevádzaná rovnakou mierou nezávislosti a profesionálnej integrity, akú verejnosť oprávnene očakáva od sudcov všeobecných súdov. Dlhodobá dôvera v arbitráž stojí práve na tom, že účastníci sporu nemajú dôvod pochybovať o osobe rozhodcu ani o férovosti procesu.

Pri činnosti RS SAK vidíme veľa aktivít so zahraničnými partnermi. Čo je ich cieľom?
Cieľ spolupráce má dve roviny. Po prvé ide o náš záujem byť v priamom kontakte s najznámejšími zahraničnými arbitrážnymi inštitúciami – súdmi s vysokou reputáciou a zohľadňovať ich najlepšie praktiky v našich pravidlách a rozhodcovskej praxi. Po druhé, súvisí to so širším záujmom komory o zlepšovanie proarbitrážneho prostredia. Okrem budovania nášho RS SAK chceme, aby komora bola miestom, kde sa stretáva široká odborná komunita a spoločne zlepšujeme právne a podnikateľské prostredie. Príkladom je aj naša najnovšia spolupráca s Permanent Court of Arbitration v Haagu, čo je najstaršia arbitrážna inštitúcia vo svete.

Čo očakávate od spolupráce s Permanent Court of Arbitration?
Po ratifikácii už podpísanej hostiteľskej dohody medzi SR a Stálym Arbitrážnym Dvorom, Slovensko sa zaradí medzi top arbitrážne destinácie a v najbližších rokoch sa môžeme stať vyhľadávanou jurisdikciou pre profesionálne a pokojné riešenia aj komplexných sporov so zahraničným prvkom. Hostiteľská dohoda dáva Stálemu Arbitrážnemu Súdu potrebné imunity a zázemie. Okrem toho sa pripravuje osobitné memorandum medzi SAK a Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ktoré určuje, že logistické a priestorové zázemie na konania pred Stálym Arbitrážnym Dvorom poskytne komora. To znamená, že v našich obnovených priestoroch budú môcť byť riešené aj významné medzinárodné spory. Slovenská advokátska komora je už teraz centrom arbitrážneho diania v SR. Prehĺbením spolupráce SR a Stáleho Arbitrážneho Dvora naberieme významný medzinárodný rozmer.

Aké máte plány do budúcnosti?
Pokračujeme v tom, čo začali moji predchodcovia a čo sa za uplynulé roky osvedčilo a ďalej posilňujeme postavenie RS SAK ako rešpektovanej arbitrážnej inštitúcie. Chceme rozvíjať spoluprácu s odbornými a profesijnými organizáciami v SR aj v zahraničí, zvyšovať povedomie o výhodách arbitráže a predovšetkým budovať dôveru medzi kolegami – advokátmi a cez nich s ich klientmi. Zároveň pripravujeme úpravy rokovacieho poriadku, ktoré zohľadnia poznatky z aplikačnej praxe a ešte viac zatraktívnia rozhodcovské konanie. ●

Publikačná súťaž Bulletinu slovenskej advokácie **pre autorov nad 35 rokov**

Redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie dáva do pozornosti **novú vekovú kategóriu v Publikačnej súťaži od roku 2026 – nad 35 rokov**, ktorá bude ocenená plaketou na Novoročnom stretnutí právnikov v januári 2027.
Už teraz nám môžete zasielať Vaše články na adresu ***ondrisova@sak.sk***; ***darina.stracinova@sak.sk***.
Pokyny pre autorov príspevkov sú v každom čísle Bulletinu slovenskej advokácie.

K ochrane veriteľa pri neparitnom vyporiadaní BSM súdom[1]

JUDr. Miroslava Kušníriková, PhD.
JUDr. Viktória Koľveková, PhD.

ABSTRAKT

Koncepcia civilného sporového procesu vychádza z tzv. štandardného priebehu súdneho konania s prezumovanými spôsobmi vyskladania skutkového základu súdneho rozhodnutia, ako aj s možnosťou aplikácie osobitných procesných postupov, pokiaľ sú pre ich aplikáciu splnené podmienky. Civilný sporový poriadok normuje v § 137 viaceré druhy žalôb, pričom pri iných, ako žalobách na plnenie vyvstáva tak v odbornej spisbe, ako aj aplikačnej praxi otázka o vhodnosti plnej aplikácie procesných princípov, či jednotlivých inštitútov príznačných pre sporové konanie. Cieľom tohto príspevku je potvrdenie hypotézy, či aj pri autoritatívnom vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ako konania radeného v zmysle CSP medzi žaloby na usporiadanie práv a povinností, ak určitý spôsob usporiadania vyplýva z osobitného predpisu, sú práva a záujmy veriteľa jedného z (bývalých) manželov dostatočne chránené, pokiaľ je skutkový základ vybudovaný cez nesporné skutkové tvrdenia ako osobitné spôsoby jeho tvorby alebo rozsudkom pre uznanie v dôsledku uznávacieho prejavu žalovaného.

Kľúčové slová: *bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, disparita, súdne rozhodnutie, skutkový základ, odporovateľnosť*

ABSTRACT

To protect the creditor in the event of an unequal settlement of undivided co-ownership of spouses by the court

The concept of civil litigation is based on the so-called standard course of court proceedings with presumed ways of establishing the factual basis of a court decision, as well as the possibility of applying special procedures, if the conditions for their application are met. The Code of Civil contentious proceedings regulates several types of actions in Section 137, while in cases other than actions for performance, the question arises in both the professional literature and application practice about the appropriateness of the full application of procedural principles or individual institutes characteristic of litigation proceedings. The aim of this contribution is to confirm the hypothesis whether in the authoritative settlement of undivided co-ownership of spouses, as a procedure classified under the Code of Civil contentious proceedings among actions for the arrangement of rights and obligations, if a certain method of arrangement results from a special regulation, the rights and interests of the creditor of one of the (former) spouses are sufficiently protected where the factual basis is established through undisputed factual assertions — as specific methods of its formation — or by a judgment based on an admission resulting from the defendant's declaration of admission.

Keywords: *undivided co-ownership of spouses, disparity, judgement, factual basis, avoidability*

1. Úvodné poznámky

Žaloba o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov je reprezentantom druhu žaloby podľa § 137 písm. b) CSP o nároku na usporiadanie práv a povinností, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu. Ide o jeden z výslovne predvídaných druhov žalôb v zmysle CSP, ktorých frekvencia výskytu v právnej praxi potvrdzuje

1 Príspevok je publikovaný v rámci projektu VEGA č. *1/0492/26 s názvom „Koncepcia civilného spo-*

rového procesu a jednotlivé druhy žalôb podľa Civilného sporového poriadku – poznatky, výzvy, perspektívy"

2 Tomašovič, M. § 137 Obsah žaloby. In Števček, M. a kol.: *Civilný sporový poriadok. Komentár*. 2. vydanie Praha : C. H. Beck, 2022. s. 498

3 Napr. Krajský súd Trnava v rozsudku sp. zn. 11CoP/94/2025 z 28. októbra 2025 zdôrazňuje, že sudcovská koncentrácia sporového konania platí pre všetky sporové konania, teda aj pre konanie o vyporiadanie zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Vzhľadom na uvedené bol postup súdu prvej inštancie, ktorý neprihliadol na prostriedky procesného útoku a obrany, ktoré neboli uplatnené včas, správny, pričom súd uvedenú skutočnosť uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia.

4 k limitom dohody o zúžení rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov pozri Vassay, K. K limitom dohody o zúžení rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov. In STUDIA IURIDICA Cassoviensia. Roč. 13, č. 2. 2025, s. 226

5 Pozri bližšie Molnár, P. – Kušníriková, M.: K odporovateľnosti súdom schválenej dohody o vyporiadaní BSM. In *Bulletin slovenskej advokácie*. 2023, roč. 29, č. 1, s. 16 – 22 a Sklenárová, M.: (Ne)odporovateľnosť dohody schválenej formou súdneho zmieru v porovnaní českej a slovenskej súdnej praxe. In *Acta Universitatis Carolinae*. Iuridica. Praha : Univerzita Karlova v Praze. Právnická fakulta. Roč. 70, č. 3 (2024), s. 47 – 69

relevanciu ich osobitného zaradenia do demonštratívneho výpočtu obsiahnutého v § 137 CSP a potrebu akademického skúmania otázok nielen pravidelne sa objavujúcich v aplikačnej praxi, ale aj tých, na potencionalitu vzniku ktorých je podľa názoru autoriek potrebné poukázať.

Ako vhodne poukazuje Tomašovič, klasifikácia nároku a možnosť jeho podradenia pod § 137 písm. b) CSP je závislá na (i) oprávnení súdu rozhodnúť, že existujúci právny vzťah medzi stranami modifikuje, teda mení jeho obsah (usporadúva ho), pričom takáto zmena má za cieľ účelné užívanie majetkových práv v budúcnosti, ktorá vyplýva z hmotného práva a (ii) pri usporiadaní vzťahu má súd aspoň určitú mieru diskrečnej právomoci pohybujúcej sa v rámci pravidiel ustanovených príslušnou hmotnoprávnou normou.[2] V tomto prípade sa spoluvlastnícky vzťah manželov modifikuje spravidla na výlučné vlastníctvo jedného z manželov, eventuálne na podielové spoluvlastníctvo s prípadnou povinnosťou jedného manžela na vyplatenie peňažnej sumy titulom dorovnania podielov, a diskrečná právomoc súdu sa pohybuje v mantineloch normatívne ustanovených v § 150 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších zmien a predpisov (ďalej len ako „OZ").

Aj toto konanie je *de lege lata* považované za klasické sporové konanie, čo prezumuje plnú aplikáciu štandardného priebehu konania, vrátane spôsobov vybudovania skutkového základu súdneho rozhodnutia a aplikáciu osobitných procesných postupov, pokiaľ ich aplikácia nie je *de lege lata* vylúčená.[3] Napriek tomu je potrebné pripomenúť, že samotný text CSP explicitne upravuje viaceré osobitosti viažuce sa priamo na tento typ konania, napr. obligatórny súhlas žalovaného so späťvzatím žaloby v ktoromkoľvek štádiu súdneho konania (§ 146 ods. 2 CSP), vylúčenie aplikácie ustanovení o zmene žaloby v prípade zmeny uplatneného nároku žalobcu v priebehu konania (§ 140 ods. 3 CSP), prelomenie zásady *ne ultra petitum* (§ 216 ods. 2 CSP), rozšírenie suspenzívnych účinkov opravných prostriedkov (§ 367 ods. 2 CSP), obmedzená viazanosť odvolacieho a dovolacieho súdu rozsahom podaného odvolania, či dovolania [§ 379 písm. c) a § 439 písm. c) CSP]. Zároveň určité inštitúty typické pre moderný sporový proces charakterizovaný vo veľkej miere formálnou pravdou sú výslovne rezervované len pre žalobu na plnenie (napr. rozsudok pre zmeškanie), čím žaloba na plnenie získava postavenie reprezentanta štandardného sporového procesu.

Aj vzhľadom na uvedené osobitosti, ktoré naznačujú zákonodarcom prezumovanú potrebu prihliadania na tento typ konania „špeciálnou optikou" je žiaduce sa zaoberať možnosťami, či dokonca nevyhnutnosťami osobitného prístupu pri aplikovaní rýdzich sporových pravidiel, ktoré z Civilného sporového poriadku vytvárajú modernú procesnú normu reflektujúcu najmä na požiadavku zaťaženia sporových strán procesnými bremenami a ich zodpovednosťou za výsledok konania.

Výsledkom vyporiadania BSM (bez ohľadu na spôsob, akým sa k nemu manželia/bývalí manželia dopracujú) je reorganizácia vlastníckej štruktúry jednotlivých zložiek majetku, ktorý pôvodne tvoril ich spoločný majetkový substrát[4] s nevyhnutným dopadom o. i. aj na postavenie veriteľov spoliehajúcich sa na uspokojenie svojej pohľadávky z majetku manželov. Už skôr bolo v odbornej spisbe publikované, že vyporiadanie BSM počas súdneho konania dohodou, ktorá je následne schválená súdom v podobe súdneho zmieru, práva ukráteného veriteľa nepoškodzuje, pretože tento môže dohode odporovať.[5] Strany sporu môžu v intenciách zmluvnej voľnosti vyporiadať svoje BSM aj počas súdneho konania, a to aj nerovnomerným spôsobom dohodou, ktorá je schválená súdnym rozhodnutím, avšak v prípade, že výsledné vyporiadanie ukracuje veriteľa jedného z manželov, tejto dohode môže odporovať. V tomto smere si kladieme výskumnú otázku, či pravidlá sporového konania, ktorých aplikácia na konania podľa § 137 písm. b) CSP nie je vylúčená, nevytvárajú stranám sporu priestor pre dosiahnutie síce autoritatívneho vyporiadania BSM súdom, to však na základe disponovania s konaním a jeho výsledkom takým spôsobom, že neparitné vyporiadanie obsiahnuté vo výroku súdneho rozhodnutia bude viesť k ukráteniu veriteľa. Takéto vyporiadanie ale nie je výsledkom dokazovania a preukázania opodstatnenosti disparity vyporiadania,[6] preto je v naznačenom kontexte potrebné nastoliť hypotézu, či konajúci súd disponuje dostatočnými mechanizmami na zabránenie tohto stavu. Následne sa autorky zameriavajú na posúdenie otázky, či ukrátený veriteľ v dôsledku neparitného vyporiadania BSM má k dispozícii prostriedok ochrany svojich práv a záujmov. Autorky predkladaným príspevkom nadväzujú na rozpracovanie problematiky osobitostí v tomto druhu sporov, parciálne načrtnutej v doterajšej odbornej spisbe[7] vo vzťahu k uplatňovaniu princípu koncentrácie konania v konaniach

podľa § 137 písm. b) CSP a budovaniu skutkového základu, modifikácii prejednacieho princípu, či polemike nad zaradením týchto typov konaní do Civilného mimosporového poriadku v súlade s navrhovanou novelou Civilného sporového poriadku z roku 2021[8] ako aj problematiky ochrany veriteľa jedného z (bývalých) manželov pri vyporiadaní ich BSM.[9]

2. K vybudovaniu skutkového základu súdneho rozhodnutia v sporovom konaní

2.1 K budovaniu skutkového základu

Ku skutkovým zisteniam prichádza súd viacerými spôsobmi, ktoré sú dané tak procesnou aktivitou sporových strán, ako aj ich procesnou pasivitou, resp. nedostatočnou, nedôslednou, či oneskorenou aktivitou, ktorej dôsledky môžu byť totožné s dôsledkami procesnej pasivity. Sankčné spôsoby obstarania skutkových zistení korelujú so zvýšenými nárokmi na procesnú diligenciu sporových strán a s hlásením sa sporového procesu k uplatňovaniu princípu formálnej pravdy.

Medzi jednotlivé spôsoby vyskladania skutkového základu Molnár zaradzuje (i) dokazovanie ako základný spôsob obstarania skutkových poznatkov, (ii) zohľadnenie skutočností súdu všeobecne známych a známych z jeho úradnej činnosti, (iii) zohľadnenie rozhodnutí iných orgánov, ktorými je viazaný, (iv) úvaha o skutočnostiach, ktoré patria do právomoci iného orgánu, (v) osvojenie si zhodných tvrdení strán, (vi) skutkové zistenia vyplývajúce z nepopretia skutkových tvrdení, (vii) negatívne vytváranie skutkového základu, kde podraďuje napr. využitie sudcovskej koncentrácia konania súdom, ktorej použitie zužuje skutkové poznatky súdu a (viii) osobitne poukazuje na skutkový základ v skrátených konaniach a pri skrátených rozhodnutiach.[10]

Kontradiktórne postavenie sporových strán by ich prirodzene malo viesť k protichodným skutkovým tvrdeniam podporených dôkaznými návrhmi. Takéto prezumované postavenie svedčí klasickému vzťahu medzi veriteľom a dlžníkom. Strany sporu v konaní o vyporiadaní BSM sa však vyznačujú postavením *iudicium duplex*, teda účastníci na oboch stranách majú tak postavenie navrhovateľa, ako aj postavenie odporcu.[11] Zohľadniac jednotlivé spôsoby vyporiadania BSM jeden z manželov žiada o vyporiadanie súdnou cestou štandardne vtedy, ak nie je možné dosiahnuť uzatvorenie dohody o vyporiadaní BSM a chce zabrániť zákonnému vyporiadaniu uplynutím 3 rokov od jeho zániku. Spor medzi bývalými manželmi môže existovať ohľadom masy BSM, jej ocenenia či spôsobu jej vyporiadania. Zásadne je po vyčerpaní mimoprocesných pokusov potrebné tento spor riešiť cestou civilného súdu, nakoľko alternatívne formy autoritatívneho vyriešenia sú v prípade vecných práv k nehnuteľnostiam zákonom vylúčené [§ 1 ods. 3 písm. a) zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v platnom znení]. Vylúčiť však nemožno vyporiadanie BSM cestou rozhodcovského súdu v prípade, že do masy BSM nepatria nehnuteľnosti, ak je právomoc rozhodcovského súdu založená vôľou oboch (bývalých) manželov.[12] [13] Pasivita v otázke riešenia vyporiadania BSM aktívne zo strany (bývalých) manželov bude mať za následok vyporiadanie zákonnou fikciou podľa § 149 ods. 4 OZ.

Za prezumovaného protichodného postavenia strán sporu, ktoré sa o vyporiadaní dohodnúť nevedia (čo bolo aj dôvodom uchádzania sa o súdnu ochranu), a riadnej procesnej aktivity sporových strán má súd možnosť dôkladne zistiť skutkový stav veci a rozhodnúť v súlade s § 150 OZ aplikujúc princíp parity, resp. iné zásady majúce dopad na konečné vyporiadanie BSM účastníkov, túto základnú zásadu vyporiadania modifikujúce. Hmotnoprávna úprava určujúca zásady pre vyporiadanie spoločného majetku podľa § 150 OZ je pre súd v konaní záväzná, pričom od princípu parity sa môže odkloniť len pokiaľ sa v konaní preukáže potreba uplatnenia ďalších zásad normovaných v hypotéze tejto normy.

Predpokladom odklonu od prezumovaného rovnomerného vyporiadania spoločného majetku je nielen substancovanie skutkových tvrdení stranou sporu domáhajúcou sa odklonu, ale aj produkovanie dôkazných návrhov na ich preukázanie. Dokazovaniu majú následne podliehať skutočnosti sporné, t. j. také, ktoré boli protistranou kvalifikovane popreté.[14] V prípade narušenia očakávaného vývoja sporového konania, t. j. spornosti skutkových tvrdení, do úvahy prichádzajú ďalšie spôsoby obstarania skutkového základu založené na domnienkach nespornosti.

6 Pokiaľ k vyporiadaniu BSM síce nerovnomerným spôsobom, avšak po náležitom substancovaní skutkových tvrdení sporových strán a vykonaní dokazovania, ktorým dôjde k preukázaniu opodstatnenosti tohto spôsobu vyporiadania dôjde rozsudkom vo veci samej, o potenciálnom ukrátení veriteľa jedného z manželov neuvažujeme, nakoľko prisúdená masa z BSM je minoritný podiel prislúchajúci danému manželovi v zmysle hmotnoprávnej úpravy normovanej v § 150 OZ.

7 Koľveková, V.: Budovanie skutkového základu v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. In *Košické dni súkromného práva III. Recenzovaný zborník vedeckých prác*. Košice : Šafárik Press, 2021. s. 226 – 236; Löwy, A. – Koľveková, V.: Modifikácie prejednacieho princípu v sporoch o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. In *Acta Universitatis Carolinae*. Iuridica. Praha : Univerzita Karlova v Praze. Právnická fakulta. Roč. 71, č. 4 (2025), s. 219 – 236; Bröstl, A.: Zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva súdom – spor alebo mimospor? In *Súkromné právo*. Bratislava : Wolters Kluwer. Roč. XI, č. 5, 2025. s. 132 – 138

8 Bližšie pozri Bröstl, A.: Zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva súdom – spor alebo mimospor? In *Súkromné právo*. Bratislava : Wolters Kluwer. Roč. XI, č. 5, 2025. s. 132 – 138

9 Molnár, P. – Kušníriková, M.: K odporovateľnosti súdom schválenej

dohody o vyporiadaní BSM. In *Bulletin slovenskej advokácie*. 2023, roč. 29, č. 1, s. 16 – 22

10 Bližšie pozri Molnár, P.: § 215 Skutkový základ rozsudku. In Števček, M. a kol.: *Civilný sporový poriadok. Komentár*. 2. vydanie Praha : C. H. Beck, 2022. s. 860 – 866

11 Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5 Cdo 8/2008 z 25. februára 2009

12 § 1 ods. 3 zákona č. 244/2002 Z. z. explicitne za non-arbitrárne normuje *spory o vzniku, zmene alebo o zániku vecných práv k nehnuteľnostiam, a contrario* preto nemožno vylúčiť založenie právomoci rozhodcovského súdu na prejednanie a rozhodnutie sporu o vyporiadanie BSM bez nehnuteľností

13 K tomu pozri Čollák, J.: *Decízne systémy. Vzťahy súdnych a alternatívnych foriem prejednania a rozhodovania sporov.* Praha : C. H. Beck, 2022, str. 219 a nasl.

14 S výnimkou predvídanou v § 185 ods. 2 CSP (verejné registre a pod.)

15 Molnár, P.: § 215 Skutkový základ rozsudku. In Števček, M. a kol.: *Civilný sporový poriadok. Komentár*. 2. vydanie Praha : C. H. Beck, 2022. s. 864

16 Rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 26Co/61/2024 z 23. januára 2025

17 Rozsudok Mestského súdu Košice sp. zn. 73C/10/2024 zo 16. októbra 2024

2.2 Domnienka nespornosti aplikáciou § 151 CSP v konaní o vyporiadaní BSM

Vyvodenie domnienok ohľadom skutkových zistení je závislé buď na procesnej pasivite alebo naopak, aktivite sporových strán. Pokiaľ žalovaný ohľadom tej istej skutočnosti produkoval zhodné skutkové tvrdenie, súd prvej inštancie by mal siahnuť po aplikácii § 186 ods. 2 CSP, pokiaľ tomu nebráni dôvodná pochybnosť súdu o pravdivosti tohto tvrdenia. Ak však žalovaný pre svoju pasivitu, resp. nedostatočnú/nedôslednú aktivitu kvalifikovane nepoprel skutkové tvrdenia prednesené žalobcom, súd by mal skutkový základ ustáliť cez aplikáciu § 151 CSP. Žalobcom tvrdené skutkové tvrdenie bude povýšené na skutkové zistenie buď pre (i) absenciu jeho kvalifikovaného popretia žalovaným alebo (ii) z dôvodu zhodnosti tvrdenia o totožnej skutočnosti. Uvedené obdobne platí aj v prípade skutkových tvrdení produkovaných žalovaným.

Paradoxne, pri produkovaní totožných skutkových tvrdení aj od žalovaného manžela (bývalého manžela) je možnosť konfrontácie substancovaných tvrdení žalobcu väčšia, keď k osvojeniu zhodného tvrdenia súd nemusí pristúpiť, pokiaľ má dôvodné pochybnosti o jeho pravdivosti. Pri absolútnej pasivite žalovanej strany (žalovaný absolútne nepopiera tvrdenia žalobcu, t. j., je pasívny úplne alebo parciálne ohľadom určitej skutočnosti), resp. nedostatočnej aktivite (žalovaný síce popiera tvrdenie žalobcu, ale na vyvodenie záveru o spornosti absentuje kvalifikované popieranie) by súd bez ďalšieho mal prevziať žalobcom tvrdený skutkový stav do skutkového základu svojho rozhodnutia ako dôsledok jeho nepopretia žalovaným. Zároveň však je potrebné stotožniť sa s názorom Molnára, ktorý upozorňuje, že „z dokazovania iných skutočností môže vyplynúť odlišný poznatok súdu aj o nepopretej skutočnosti. V takomto prípade nie je vylúčené, aby súd v rámci voľného hodnotenia dôkazov a materiálneho vedenia sporu vyhodnotil aj nepopreté skutkové tvrdenie konzistentne s ďalšími svojimi skutkovými zisteniami (čo zahŕňa aj možnosť vyhodnotiť toto skutkové tvrdenie ako nepravdivé)“.[15] Pre úplnosť považujeme za nevyhnutné dodať, že oneskorené skutkové tvrdenie (popierajúc skutkové tvrdenie protistrany) by podľa nášho názoru súd mal zásadne odmietnuť skrze sudcovskú koncentráciu konania (§ 153 CSP) a prvotný, súdom vyvodený záver o nespornosti tvrdenia, kedy žalovaný nevyužil prvú príležitosť sporiť tvrdenú skutočnosť, čím nastal dôsledok predpokladaný v § 151 CSP, by prelomiť nemal.

Z vykonanej analýzy súdnych rozhodnutí je zrejmé, že súdy prvej inštancie s aplikáciou § 151 CSP v konaniach o vyporiadanie BSM pracujú. Krajský súd Nitra v tejto súvislosti uviedol, že: *„Ak protistrana tvrdenia strany nerozporuje, súd ich považuje za nesporné (§ 151 ods. 1 CSP). Teda v tomto prípade, ak mal žalovaný vedomosť o predmetných transakciách pôvodnej žalobkyne, mohol v rámci konania pred súdom prvej inštancie navrhnúť, aby boli začlenené do masy BSM v rámci vyporiadania. V prípade, ak tak neurobil, jedná sa v odvolacom konaní o novoty, na ktoré odvolací súd nemôže prihliadať, pretože neboli splnené podmienky podľa ust. § 366 CSP.“*[16] Okrem situácie, ak sú niektoré skutočnosti obstarané týmto spôsobom, nie je možné vylúčiť, aby celý skutkový stav bol v dôsledku celkovej pasivity žalovaného zistený týmto spôsobom. Mestský súd Košice po tom, čo sa žalovaný nevyjadril k žalobe, ani sa nedostavil na nariadené pojednávanie uviedol, že rozhodoval na základe nesporného skutkového stavu, pokiaľ ide o rozsah masy a jej vyporiadanie. *„Konajúci súd pri vyporiadaní vychádzal z toho, že žalovaný nenamietal návrh žalobkyne na vyporiadanie ich bezpodielového spoluvlastníctva, a to ani pokiaľ ide o spôsob vyporiadania ani pokiaľ ide o lehotu, v ktorej má žalobkyňa zaplatiť žalovanému hodnotu vyporiadacieho podielu. Z uvedeného dôvodu súd vyhovel návrhu žalobkyne v celom rozsahu s tým, že vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo strán sporu v zmysle výroku I. a II. rozsudku a uložil žalobkyni povinnosť uhradiť žalovanému na vyrovnanie podielu....“*[17] Z analyzovaného rozhodnutia je zrejmé, že nepopretie skutkových tvrdení protistrany viedlo mestský súd k ustáleniu masy BSM, jej hodnoty, ako aj návrhu na vyporiadanie BSM tak, ako to navrhla žalobkyňa bez toho, aby sa mestský súd bližšie zaoberal jednotlivými zásadami normovanými v § 150 OZ. V tomto kontexte sa žiada zdôrazniť, že procesnú sankciu vo forme rozhodnutia sporu kontumačným rozsudkom (ktorú by súd pravdepodobne pri vyššie prezentovanej miere procesnej pasivity žalovaného zvažoval pri žalobe na plnenie) nie je možné v týchto typoch konaní využiť, kontumačné rozsudky sú rezervované výlučne pre pasivitu strany v spore o splnenie povinnosti. Na strane druhej, súd v nami analyzovanej procesnej situácii vybuduje skutkový základ rozsudku uplatnením formálnej pravdy, výlučne z tvrdení žalobcu, bez toho, aby sám iniciatívne pristúpil k dokazovaniu, a to ak

by aj mal pochybnosti o niektorých zložkách skutkového stavu, pretože domnienka nespornosti vylučuje realizáciu dokazovania. Uvedené vytvára priestor na úvahy nad potrebou modifikovaného uplatňovania prejednacieho princípu z dôvodu viazanosti súdu hmotnoprávnou úpravou obsiahnutou prevažne v § 150 OZ a prísnymi procesnými pravidlami uplatňujúcimi sa v sporovom konaní, nevynímajúc konanie o vyporiadanie BSM.

Vyvodenie nespornosti skutkových tvrdení obsiahnutých v žalobe na vyporiadanie BSM v dôsledku pasivity žalovaného tak dopadajú na masu BSM, jej hodnotu, ale aj spôsob jej vyporiadania.

2.3 Domnienka nespornosti zhodných skutkových tvrdení aplikáciou § 186 ods. 2 CSP v konaní o vyporiadaní BSM

Rovnako, ako v predchádzajúcom prípade, princípu formálnej pravdy zodpovedá kreovanie skutkového stavu podľa § 186 ods. 2 CSP, ktorého aplikácia je namieste, ak ohľadom niektorej zo zložiek skutkového stavu pominie jej sporný charakter v dôsledku aktívne prezentovaných zhodných tvrdení sporových strán. V texte vyššie sme predznamenali, že miera diskrécie zo strany konajúceho súdu je vyššia ako v prípade domnienky nespornosti vyvodenej z pasivity žalovaného (absencia kvalifikovaného popretia tvrdení). Autoritatívny zásah súdu do stranami súhlasne (zhodne) produkovanej zložky skutkového stavu je namieste, ak vznikne dôvodná pochybnosť o pravdivosti zhodného tvrdenia. Rozhodovacia činnosť všeobecných súdov precizuje, že za *„dôvodnú pochybnosť“ možno považovať pochybnosť, ktorá by spôsobila, že súd po komplexnom, starostlivom a objektívnom zhodnotení skutkových tvrdení, by bol tak nerozhodný, že by nemohol povedať, že konkrétne skutkové tvrdenie je pravdivé; nie je to však imaginárna pochybnosť ani pochybnosť založená na rozmare alebo určitej náhode, či na domnienke alebo dohade, ale musí sa jednať o pochybnosť rozumnú, teda majúcu vecný a racionálne odôvodniteľný základ.*[18]

Zároveň sa žiada zdôrazniť, že k prelomeniu zhodných tvrdení nie je možné dospieť ani neskoršou zmenou zhodného tvrdenia. Ako poukazuje Ivanko, ak bude pochybnosť o pravdivosti vychádzať z iných vykonaných dôkazov, pre súd nebude náročné odôvodniť neprihliadnutie na zhodné tvrdenia strán sporu. V prípade, ak by sa však pre pochybnosti vyžadovalo vykonanie dokazovania a nepôjde o spor s ochranou slabšej strany sporu, súd bude viazaný len dôkaznými návrhmi strán sporu (s výnimkou podľa § 185 ods. 2 CSP), a pre súd bude náročné odôvodniť neprihliadnutie na zhodné tvrdenia strán sporu.[19] Mimo toho je však v kontexte spracovanej problematiky potrebné poukázať na možnosť „prelomenia“ domnienky nespornosti v otázke hodnoty vyporiadavaného majetku, pričom pri rozhodovaní o vyporiadaní je potrebné vychádzať síce zo stavu veci ku dňu zániku BSM, avšak z ceny v čase, kedy dochádza k vyporiadaniu.[20] Ak preto v určitom čase nastala domnienka nespornosti ohľadom hodnoty majetku, avšak stav ku dňu vyhlásenia rozhodnutia súdu je odlišný, je nevyhnutné zohľadniť túto zmenu hodnoty majetku. Otázkou potom ostáva, do akej miery aktívny má byť konajúci súd, ak s nesporným tvrdením ohľadom ceny majetku sú sporové strany spokojné, resp. jej zmenu nenamietajú.

Z hľadiska systematického zaradenia je ustanovenie o zhodných skutkových tvrdeniach správne zaradené v časti CSP pojednávajúcej o dokazovaní, keďže zhodné skutkové tvrdenie nie je výsledkom procesnej obrany a útoku v zmysle klasického poňatia kontradiktórneho sporového konania. Naopak, aj v sporovom konaní môžu strany dospieť (a vzhľadom na povinnosť strán prezentovať pravdivé tvrdenia[21] usudzujeme, že je to vítané) k rovnakým tvrdeniam ohľadom skutkového deja, ktoré sú následne bez potreby dokazovania poňaté do skutkového základu rozhodnutia. Dokazovaniu tak ostanú vyhradené len skutočnosti, ohľadom ktorých ostal ich sporný charakter zachovaný. Absolútna zhoda na žalobcom tvrdených skutočnostiach a uplatnenom práve by zrejme predstavovala uznanie nároku, na ktoré by potenciálne mohol nadväzovať rozsudok pre uznanie, ktorému sa autorky venujú v nasledujúcej podkapitole príspevku.

Autorky zastávajú názor, že medzi nespornými (§ 151 ods. 2 CSP) a zhodnými (§ 186 ods. 2 CSP) skutkovými tvrdeniami je potrebné rozlišovať, preto nie je vhodné považovať ich za totožný spôsob budovania skutkového základu. A to nielen pokiaľ ide o postup ich získania (§ 151 – nečinnosť žalobcu/žalovaného, § 186 – aktívne prezentované zhodné tvrdenie), ale aj o prípustnosť diskrečnej úvahy súdu pri ich „prijímaní“ do skutkového stavu. Hoci vo výsledku v oboch prípadoch nastáva domnienka nespornosti tvrdenia, domnievame sa, že súd by *de lege lata* nemal vylúčiť zaradenie kvalifikovane nepopretého skutkového tvrdenia do skutkového

18 Uznesenie Krajského súdu Bratislava, sp. zn. 16CoCsp/8/2025 z 30. apríla 2025

19 Ivanko, D.: § 186 Dokazovanie In Ivančo, M. – Ivanko, D. a kol.: *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Bratislava : C. H. Beck, 2026. s. 425

20 Pozri Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 9Cdo/69/2022 z 8. februára 2023

21 Podľa § 150 ods. 1 CSP *Strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu.*

22 Pozri napr. Uznesenie Krajského súdu Bratislava, sp. zn. 16CoCsp/8/2025 z 30. apríla 2025. body 18 – 21; Rozsudok Krajského súdu Bratislava, sp. zn. 3Co/234/2018 z 26. apríla 2019. bod 16

23 Uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 189/2024 z 26. marca 2024, bod 19

základu svojho rozhodnutia prizmou pochybností o pravdivosti tvrdenia obdobne, ako tomu je pri zhodných tvrdeniach. Napriek tomu sa v aplikačnej praxi stretávame s tendenciou podrobiť nesporné (kvalifikovane nepopreté) skutkové tvrdenie testu pravdivosti.[22] Obdobný postoj možno badať aj v rozhodovacej činnosti ústavného súdu.[23] Tým sa stiera rozdiel medzi dvoma kategóriami nesporných tvrdení – kvalifikovane nepopretými a zhodnými skutočnosťami. Zastávame však názor, že kvalifikovane nepopreté skutkové tvrdenia nie sú zhodnými tvrdeniami, nakoľko absolútne absentuje prvok súhlasného tvrdenia ohľadom určitej skutočnosti. Zhodné tvrdenia síce sú nespornými tvrdeniami, avšak nemožno ich podradiť pod § 151 CSP, pretože nevznikli absenciou vyjadrenia sa žalovaného k produkovanému tvrdeniu žalobcu.

Rozhodovacia prax súdov potvrdzuje plnú aplikáciu úpravy zhodných tvrdení aj v konaní o vyporiadanie BSM. Krajský súd Nitra zdôraznil legitimitu tohto postupu v situácii, kedy sa strany zhodli na hnuteľných veciach patriacich do BSM, ich cene a na tom, komu majú patriť do budúcna.[24] Bez vykonania dokazovania preto jednotlivé zložky tvoriace masu BSM môžu na základe autoritatívneho rozhodnutia pripadnúť druhému manželovi ako tomu, ktorý má voči veriteľovi samostatný záväzok, ktorého uspokojenie týmto bude/môže byť ukrátené. Autoritatívny prvok vyporiadania sa oslabuje v procese prijímania záverov o skutkových zisteniach v rovine ich automatického prevzatia na základe zhodných tvrdení strán. Domnievame sa, že ani vedomosť konajúceho súdu o existencii samostatnej pohľadávky manžela nenapĺňa hypotézu § 186 ods. 2 CSP, podľa ktorého súd vychádza zo zhodných tvrdení strán, ak neexistuje dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti. V tejto súvislosti sa zamýšľame, či „pochybnosť o pravdivosti" môže existovať v otázke budúceho uspokojenia veriteľa jedného z manželov z hľadiska posúdenia, komu z manželov má vec pripadnúť. Ak by sme aj pripustili, že to tak je, dokazovanie o zhodnom tvrdení bude závislé od vedomosti súdu o existencii pohľadávky veriteľa jedného z manželov, ktorá nemusí byť v konaní o vyporiadanie BSM nevyhnutne obsiahnutá. Naznačený smer ochrany veriteľa preto nemusí byť postačujúcim a potenciálne môže súdne rozhodnutie ohroziť uspokojenie jeho pohľadávky.

Sumarizujúc túto časť príspevku uzatvárame, že, vydanie rozsudku vo veci samej, ktorého skutkový základ bol zistený osobitnými spôsobmi jeho budovania je autoritatívnym rozsudkom, ktorým súd rozhodol o vyporiadaní BSM v miere zodpovedajúcej procesnej aktivite a pasivite sporových strán, v dôsledku čoho došlo k ustáleniu masy BSM, jej hodnoty, ako aj vyporiadania v intenciách žalobného návrhu (bývalého) manžela kvalifikovane nepopretého zo strany druhého manžela ako žalovaného (§ 151 CSP) alebo odobreného jeho zhodným tvrdením (§ 186 ods. 2 CSP) bez vykonania dokazovania. Výsledkom tak môže byť autoritatívne vyporiadanie BSM aj neparitným spôsobom.

3. Rozsudok pre uznanie nároku ako spôsob skončenia sporu o vyporiadanie BSM

Osobitnými procesnými postupmi zákonodarca reflektuje na skutočnosť, že v dôsledku skutočností tvrdených žalobcom, o ktorých súd nemá pochybnosti, alebo na základe pasivity či aktivity žalovaného prezumovaná štandardná štruktúra civilného sporového konania pre vyskladanie skutkového základu nemusí byť žiaduca. Medzi osobitné procesné postupy zákonodarca zaradil aj rozsudok pre uznanie nároku žalovaným.

Na základe uznávacieho prejavu žalovaného odpadá základný dôvod vedenia súdneho konania, ktorým je spor o právo, resp. v tomto type konania spor o modifikáciu spoluvlastníckeho vzťahu. Uznanie nároku je procesným úkonom žalovaného, čo v praxi znamená, že toto uznanie je účinné jedine vtedy, keď sa urobí vo vzťahu k súdu v akejkoľvek procesnej forme kladenej na podanie strany sporu.[25] Je potrebné zdôrazniť, že uznávací prejav žalovaného, ako jedna z podmienok vydania rozsudku pre uznanie nároku sa líši od hmotnoprávneho uznávacieho prejavu dlžníka voči svojmu veriteľovi nielen ohľadom subjektu, voči ktorému smeruje, ale aj svojimi účinkami. Uznávací prejav žalovaného prezumovaný v § 282 CSP nie je právnym úkonom podľa § 34 OZ a nie je možné sa domáhať hmotnoprávnych vád, napríklad neplatnosti, či predĺženia premlčacej lehoty.[26, 27]

je na posúdení súdu, či vykoná alebo nevykoná dokazovanie k nesporným tvrdeniam. To vyplýva z § 186 ods. 2 CSP. Súd nemusí vychádzať zo zhodných (nepopretých) tvrdení strán, ak má o ich pravdivosti pochybnosť.

24 Pozri Rozsudok Krajského súdu Nitra, sp. zn. 11Co/46/2025 z 21. januára 2026, Rozsudok Krajského súdu Bratislava, sp. zn. 16Co/243/2019 zo 7. novembra 2023 bod 37

25 Števček, M.: § 282 Rozsudok pre uznanie nároku. In Števček, M. a kol.: *Civilný sporový poriadok. Komentár*. 2. vydanie Praha : C. H. Beck, 2022. s. 1134

26 § 110 ods 1 veta druhá OZ

27 Ďurana, M.: In. Števček, M. a kol. *Civilné právo procesné. Úvod do civilného procesu a sporové konanie*. Praha : C. H. Beck, 2022. s. 416

Porovnávaním rozsudkov pre zmeškanie podľa §§ 273, 274, 278 CSP a rozsudku pre uznanie nároku a vzdanie sa nároku je zrejmé, že k obmedzeniu ich vydania len pre určitý druh žaloby zákonodarca pristúpil iba v prípade rozsudkov pre zmeškanie, vydanie ktorých obmedzil len na žaloby na plnenie podľa § 137 písm. a) CSP. V prípade rozsudku pre vzdanie sa nároku, a nami analyzovaného rozsudku pre uznanie nároku žalovaným je jeho vydanie prezumované vo vzťahu k akémukoľvek žalobnému nároku, vrátane konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Procesnoprávny kódex tak ráta so situáciou, kedy je rozsudok pre uznanie nároku žalovaným spôsobilou formou súdneho rozhodnutia, ktorým sa končí aj konanie o nároku na usporiadanie práv a povinností. Na druhej strane, polemicky sa na akademickej úrovni možno stavať k otázke, či vyporiadanie, ktorého sa žalobca domáha, možno označiť (aj s prihliadnutím na to, že ide o iudicium duplex") ako „nárok žalobcu", ktorý je možné zo strany žalovaného uznať, resp. či je možné sa ho vzdať zo strany žalobcu. Ani právoplatný rozsudok o vzdaní sa nároku, ktorý by znamenal zamietnutie žaloby o vyporiadanie BSM by totiž z podstaty veci, podľa nášho názoru, nemohol založiť prekážku *res iudicata* pre prípad, ak by do času podania v poradí druhej žaloby nedošlo k zákonnému vyporiadaniu. Prihliadajúc však na *de lege lata* stav, využitie rozsudku pre uznanie nároku nie je možné vylúčiť ani v konaní o vyporiadanie BSM, o čom svedčí aj rozhodovacia prax súdov, preto v ďalšom texte rozvíjame naše predznačené úvahy.

Pre osobitné procesné postupy je príznačné, že skutkový základ týchto rozhodnutí nie je ustálený jednotlivými spôsobmi predchádzajúcimi vydaniu klasického rozsudku, ale súd sleduje splnenie podmienok umožňujúcich jeho vydanie. Molnár poukazuje, že aj v tomto druhu rozsudku sa uplatňuje princíp formálnej pravdy a rezignácia súdu na akékoľvek zisťovanie skutkového stavu, týkajúceho sa uplatneného práva, je úplne namieste v dôsledku dobrovoľného „podvolenia sa" žalovaného žalobcovmu nároku.[28] Ďurana výslovne uvádza, že predmetný rozsudok sa neopiera o zistenie a posúdenie skutkového stavu veci, ale o procesný úkon – uznanie žalovaného – a jeho obsahom, t. j. obsahom uznávacieho prejavu je výrok rozsudku determinovaný.[29] Čollák zdôrazňuje, že uznávacím prejavom v dotknutom rozsahu uznania odpadá potreba vedenia súdneho konania a súd v dotknutom rozsahu nie je viazaný zisteným skutkovým stavom.[30] Greguš zdôrazňuje, že v dôsledku uznávacieho prejavu žalovaného, súd nie je oprávnený, ani povinný skúmať skutkový stav, resp. či bol hmotnoprávny nárok žalobcu uplatnený v správnej výške.[31]

Analýzou rozhodovacej činnosti je zrejmé, že rozsudky pre uznanie nároku žalovaným sú využívané tak v konaniach pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov,[32] ešte frekventovanejším konaním je konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva.[33]

Okresný súd Galanta rozhodol rozsudkom pre uznanie nároku žalovaným v dôsledku uznávacieho prejavu žalovaného predneseného na pojednávaní čo do právneho titulu, ako aj výšky náhrady. Nakoľko právny zástupca navrhol vydanie tohto druhu rozsudku, okresný súd skonštatoval, že sú splnené podmienky na jeho vydanie.[34] Obdobne postupoval Okresný súd Bratislava III, ktorý v nadväznosti na uznanie právneho dôvodu a výšky rozsudok pre uznanie vydal a rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 35 000 eur titulom vyporiadania BSM.[35] Okresný súd Nové Mesto nad Váhom rozhodol rozsudkom pre uznanie nároku o vyporiadaní BSM tak, že žalobkyni prikázal do výlučného vlastníctva nehnuteľnosť bez určenia výplatnej povinnosti žalovaného, na základe jeho uznávacieho prejavu.[36]

Pre stručnosť odôvodnení analyzovaných rozhodnutí (v súlade s § 285 CSP) nie je možné vyabstrahovať, či sa konajúci súd vzhľadom na uznávací prejav žalovaného, zaoberal zásadami pre vyporiadanie BSM podľa § 150 OZ. Možno sa len domnievať, že konajúci súd sa obmedzil len na zistenie podmienok na vydanie tohto druhu rozsudku spočívajúcich v uznávacom prejave žalovaného a návrhu na vydanie tohto druhu rozsudku žalobcom, ktoré v daných prípadoch splnené boli.

Z vyššie uvedeného možno uzatvoriť, že pokiaľ v konaní o vyporiadanie BSM dôjde k uznávaciemu prejavu žalovaného podľa § 282 CSP s nadväzujúcim návrhom protistrany na vydanie rozsudku pre uznanie nároku, súd rozhodne o vyporiadaní BSM spôsobom navrhnutým žalobcom, ktorý uznal žalovaný. Uvedené je nepochybne v súlade s princípom formálnej pravdy, avšak vyvoláva pochybnosti o dodržaní zásad pre vyporiadanie BSM, ktoré sú v súdnom konaní pre súd záväzné a tieto v dôsledku uznania žalovaným vo vzťahu k súdu nie sú v ďalšom priebehu konania predmetom dokazovania. Z tohto pohľadu možno vyjadriť pochybnosti o správnosti

28 Molnár, P.: Skutkový základ súdneho rozhodnutia v skrátených konaniach a pri skrátených rozhodnutiach. In *Košické dni súkromného práva II. Recenzovaný zborník vedeckých prác*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, 2018, s. 671

29 Ďurana, M.: In. Števček, M. a kol. *Civilné právo procesné. Úvod do civilného procesu a sporové konanie*. Praha : C. H. Beck, 2022. s. 413

30 Čollák, J.: In. Čollák, J. a kol. *Procesné právo. Význam súdneho procesu a civilné sporové konanie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2024. s. 404

31 Greguš, J.: § 282 Skrátené konania a skrátené rozhodnutia In Ivančo, M. – Ivanko, D. a kol.: *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Bratislava : C. H. Beck, 2026. s. 749

32 Touto formou rozhodol Okresný súd Bratislava III rozsudkom sp. zn. 23C/37/2019 z 20. januára 2022, Okresný súd Galanta rozsudkom sp. zn. 15C/7/2021 z 1. februára 2022

prístupu zákonodarcu k vyhradeniu možnosti súdu ukončiť konanie kontumačným rozsudkom (oproti rozsudku pre uznanie a vzdanie sa nároku) len v prípade konaní na splnenie povinnosti. Totiž, tak kontumačný rozsudok, ako aj rozsudok pre uznanie, či vzdanie sa nároku, sú inštitútmi reflektujúcimi na formálnu pravdu. Podstatný rozdiel medzi nimi spočíva síce v dôvode ich vydania (kontumačný rozsudok – procesná sankcia za pasivitu strany, rozsudok pre uznanie/vzdanie sa nároku – forma rozhodnutia plynúca z jednoznačného procesného úkonu, ktorým odpadá spor medzi stranami), obe sú však výsledkom takého rozhodovania súdu, ktoré nie je podložené výsledkami dokazovania, nemusia teda reflektovať na hmotnoprávny stav. Vzhľadom na potrebu rešpektovania § 150 OZ zo strany súdu, a potenciálnu možnosť tendenčného správania sa sporových strán v konaní, považujeme *de lege ferendae* vhodné uvažovať o vyhradení rozsudkov pre uznanie a vzdanie sa nároku, rovnako ako kontumačných rozsudkov, len pre žaloby na plnenie.

Vydaný rozsudok pre uznanie nároku žalovaným má povahu autoritatívneho rozsudku a nejde o surogát tak, ako je tomu v prípade súdneho zmieru.[37] Považujeme preto za potrebné zdôrazniť potenciálne riziko pre uspokojenie pohľadávky veriteľa toho manžela, ktorý vyporiadaním BSM majetok nenadobúda.

4. Ochrana práv veriteľa jedného z manželov

Klasickým inštitútom ochrany práv veriteľa dotknutého ukracujúcim právnym úkonom dlžníka je odporovacia žaloba.[38] Odporovacia žaloba však môže smerovať len voči právnemu úkonu (§ 42b ods. 1 OZ). V našej predchádzajúcej publikačnej činnosti sme sa ochrane veriteľa venovali za situácie, pokiaľ strany uzatvoria dohodu o vyporiadaní BSM počas prebiehajúceho súdneho konania, ktorú následne súd schváli v podobe súdneho zmieru. Dospeli sme k záveru, že schválením dohody táto nestráca charakter právneho úkonu, čím neparitným vyporiadaním BSM ukrátený veriteľ sa odporovacou žalobou môže brániť.[39]

V predchádzajúcej časti sme však poukázali na to, že konanie o vyporiadanie BSM môže byť zavŕšené autoritatívnym rozhodnutím, ktorého skutkový základ nebol zistený prezumovaným (azda pre tento typ konania možno povedať, že aj preferovaným) spôsobom – dokazovaním, ale nepopretím skutkových tvrdení žalobcu podľa § 151 CSP, prípadne zhodným tvrdením strán sporu podľa § 186 ods. 2 CSP dopadajúcich na masu vyporiadania, jej hodnotu, resp. spôsob vyporiadania, prípadne súd rozhodol skráteným rozsudkom na základe uznávacieho prejavu žalovaného. Naznačenými spôsobmi vyporiadania môže dôjsť k rozdeleniu masy BSM neparitným spôsobom, čím sa do popredia dostáva otázka o potenciálnom ukrátení veriteľa jedného z manželov.

Za takejto situácie veriteľ manžela nemá možnosť ochrany cez odporovaciu žalobu, a to pre absenciu podmienky vzniku odporovaného práva. K vyporiadaniu BSM neparitným spôsobom totiž nedošlo právnym úkonom strán sporu, ale autoritatívnym súdnym rozhodnutím. Kladieme si preto otázku, či môže súd uznávaciemu prejavu žalovaného a návrhu žalobcu na vydanie rozsudku pre uznanie nevyhovieť, nakoľko hľadanie procesného „priestoru" pre takýto postup súdu je zrejme potrebné považovať za jediný prostriedok možnej ochrany práv veriteľa jedného z manželov. *De lege lata* takúto možnosť právna úprava nepredvída, a to ani v rozsahu jeho súladu so všeobecnou právnou úpravou tak, ako je tomu v podobe zmieru (§ 148 CSP). Pri rozsudku pre uznanie vydávaného v spotrebiteľských sporoch všeobecné súdy judikovali, že uznávací prejav žalovaného spotrebiteľa nemusí konajúci súd bezvýnimočne nasledovať, čo odôvodňujú požiadavkou zvýšenej ochrany spotrebiteľa, ako aj analógiou k možnosti rozhodnúť zmierom.[40]

V nami analyzovanom prípade však zvýšená ochrana ani jednej sporovej strane neprislúcha, pričom analogicky poukazovať na podmienenie vydania rozsudku pre uznanie absenciou jeho rozpornosti so všeobecnou právnou úpravou tak, ako je tomu v prípade zmieru, nepovažujeme za správne, pretože procesné podmienky vydania rozsudku pre uznanie normované v § 282 CSP, považujeme za úplné.

Obdobne pri ustálení skutkového základu v dôsledku absencie procesnej aktivity žalovaného vyvodením domnienky jeho nespornosti súd nemá možnosti korekcie. Pri zhodných skutkových tvrdeniach sporových strán pri aplikácii § 186 ods. CSP má súd najširšiu možnosť tieto nepovýšiť

33 Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom sp. zn. 21C/57/2024 z 28. novembra 2024, Okresný súd Galanta rozsudkom sp. zn. 10C/1/2023 z 20. apríla 2023

34 Rozsudok Okresného súdu Galanta sp. zn. 15C/7/2021 z 1. februára 2022

35 Rozsudok Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 23C/37/2019 z 20. januára 2022

36 Rozsudok Nového Mesta nad Váhom sp. zn. 11C/57/2018 zo 16. januára 2020

37 Števček, M.: § 282 Rozsudok pre uznanie nároku. In Števček, M. a kol.: *Civilný sporový poriadok. Komentár*. 2. vydanie Praha : C. H. Beck, 2022. s. 1134

38 K účinnejšej súdnej ochrane veriteľa inštitútom odporovacej žaloby bližšie pozri Koromház, P.: *Vývoj judikatúry súdov Slovenskej republiky v otázke odporovateľnosti právnych úkonov.* In. Mezinárodní Masarykova konference pro doktorandy a mladé vědecké pracovníky. Hradec Králové, 2023, 332 – 340

39 Bližšie pozri Molnár, P. – Kušníriková, M.: K odporovateľnosti súdom schválenej dohody o vyporiadaní BSM. In Bulletin slovenskej advokácie. 2023, roč. 29, č. 1, s. 16 – 22

40 K uvedenému pozri Kušníriková, M.: Rozsudok pre uznanie nároku v spotrebiteľskom spore v aktuálnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov SR. In: *Justičná revue: časopis pre právnu teóriu a prax*. Roč. 74, č. 11 (2022), s. 1264 – 1274

na skutkové zistenia, ak má odôvodnené pochybnosti o ich pravdivosti. Ako poukazuje Löwy a Koľveková, aj tu však súd prvej inštancie bude pri nedostatku procesnej aktivity viazaný uplatňovaním prejednacieho princípu, ktorého modifikácia je plne opodstatnená.[41]

K zaradeniu tohto typu konania pod mimosporové konania sa staviame zdržanlivo z dôvodu prítomnosti štandardného sporového prvku medzi stranami sporu, ako aj absencii prítomnosti princípu verejného záujmu na usporiadaní nárokov súkromnoprávnej povahy. Domnievame sa, že učineniu „za dosť" záväznej hmotnoprávnej úprave normovanej v § 150 OZ je možné aj prostredníctvom nevyhnutného procesného inštrumentária pre súd v sporovom konaní.

41 Löwy, A. – Koľveková, V.: Modifikácie prejednacieho princípu v sporoch o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. In *Acta Universitatis Carolinae.* Iuridica. Praha : Univerzita Karlova v Praze. Právnická fakulta. Roč. 71, č. 4 (2025), s. 236

5. Záver

Prevedenou analýzou rozhodovacej činnosti, ako aj stavu *de lege lata* je možné konštatovať nasledovné. Na žalobné návrhy na usporiadanie práv a povinností, ak určitý spôsob usporiadania vyplýva z osobitného právneho predpisu [§ 137 písm. b) CSP] sa majú vzťahovať ustanovenia, ako na klasickú a najfrekventovanejšiu žalobu na plnenie podľa § 137 písm. a) CSP s výnimkou explicitne predvídaných ustanovení CSP, ktorých použitie je zo zákona vylúčené.

Skutkový základ vybraného konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva (bývalých) manželov môže byť vyskladaný aj cez domnienku nespornosti v dôsledku nepopretého skutkové stavu tvrdeného žalobcom (§ 151 CSP), ako aj skutkovým stavom zhodným so skutkovým stavom tvrdeným žalobcom (§ 186 ods. 2 CSP). Rovnako tak skutkový stav môže byť uzatvorený splnením podmienok s rezignáciou súdu na jeho vyskladanie inými spôsobmi, pokiaľ žalovaný uzná nárok žalobcu.

V oboch prípadoch nie je možné vylúčiť, že o vyporiadaní BSM manželov rozhodne súd prvej inštancie neparitne. Keďže bezpodielové spoluvlastníctvo bolo vyporiadané súdnym rozhodnutím a nie právnym úkonom, veriteľovi jedného z manželov odpadá základný prostriedok ochrany, ktorým je odporovacia žaloba.

Vzhľadom na špecifickosť sporových strán (manželia alebo bývalí manželia), kde vzájomný vzťah nie je možné vzhľadom na ešte trvajúci alebo zaniknutý manželský pomer považovať za klasický veriteľsko-dlžnícky vzťah, čo pri nerovnomernom spôsobe vyporiadania masy BSM vyvoláva opodstatnenú obavu o pohnútke strán sporu trvajúcim a súhlasiacim na tomto vyporiadaní. Uvedené je o to naliehavejšie, že pri autoritatívnom vyporiadaní BSM je základom poplatku cena všetkých vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov a ostatných hodnôt, ktoré sa pritom vyporiadavajú, v prípade konania ukončeného rozsudkom 3% z predmetu konania najmenej 100 eur a najviac 25 000 eur.[42]

Uvedené nás vedie k záveru, že v prípade rozsudku pre uznanie nároku by bolo namieste obmedzenie tohto skráteného rozhodnutia len na žaloby na plnenie (analogicky ako v prípade rozsudkov pre zmeškanie podľa §§ 273, 274 a 278 CSP). Ohľadom vybudovania skutkového základu by riešením bolo vylúčenie § 151 a § 186 ods. 2 CSP. Explicitné vylúčenie je nevyhnutné z dôvodu, že po splnení podmienok v predmetných ustanoveniach normovaných, súd nemá mieru úvahy ohľadom aplikácie daných ustanovení tak, ako je tomu napríklad v prípade aplikácie sudcovskej koncentrácie konania (§ 153 CSP).

Ohľadom prípadnej pasivity strán sporu v danom konaní je možné uvažovať o uchopení modifikovanej podoby prejednacieho princípu tak, ako to Civilný sporový poriadok jednotne prezumuje v sporoch s ochranou slabšej strany, a to, *„Súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré strany sporu nenavrhli, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz."* ■

42 § 7 ods. 1 v spojení s Prílohou č. 1 – Položka 6 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov

Zoznam použitej literatúry

Knihy a články

Bröstl, A.: Zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva súdom – spor alebo mimospor? In *Súkromné právo*. Bratislava : Wolters Kluwer. Roč. XI, č. 5, 2025. s. 132 – 138

Čollák, J.: *Decízne systémy. Vzťahy súdnych a alternatívnych foriem prejednania a rozhodovania sporov.* Praha : C. H. Beck, 2022. 512 s. ISBN 978-80-7400-864-1

Čollák, J. a kol.: *Procesné právo. Význam súdneho procesu a civilné sporové konanie.* Plzeň : Aleš Čeněk, 2024. 574 s. ISBN 978-80-7380-953-9

Ivančo, M. – Ivanko, D. a kol.: *Civilný sporový poriadok. Komentár.* Bratislava : C. H. Beck, 2026. 1272 s. ISBN 978-80-7699-054-8

Koľveková, V.: Budovanie skutkového základu v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. In *Košické dni súkromného práva III. Recenzovaný zborník vedeckých prác*. Košice : ŠafárikPress, 2021. s. 226 – 236

Koromház, P.: *Vývoj judikatúry súdov Slovenskej republiky v otázke odporovateľnosti právnych úkonov.* In *Mezinárodní Masarykova konference pro doktorandy a mladé vědecké pracovníky.* Hradec Králové, 2023. s. 332 – 340

Kušníriková, M.: Rozsudok pre uznanie nároku v spotrebiteľskom spore v aktuálnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov SR. In *Justičná revue: časopis pre právnu teóriu a prax*. Roč. 74, č. 11 (2022), s. 1264 – 1274

Löwy, A. – Koľveková, V.: Modifikácie prejednacieho princípu v sporoch o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. In *Acta Universitatis Carolinae.* Iuridica. Praha : Univerzita Karlova v Praze. Právnická fakulta. Roč. 71, č. 4 (2025), s. 219 – 236

Molnár, P. – Kušníriková, M.: K odporovateľnosti súdom schválenej dohody o vyporiadaní BSM. In *Bulletin slovenskej advokácie*. 2023, roč. 29, č. 1, s. 16 – 22

Molnár, P.: Skutkový základ súdneho rozhodnutia v skrátených konaniach a pri skrátených rozhodnutiach. In *Košické dni súkromného práva II. Recenzovaný zborník vedeckých prác*. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, 2018. s. 671

Sklenárová, M.: (Ne)odporovateľnosť dohody schválenej formou súdneho zmieru v porovnaní českej a slovenskej súdnej praxe. In *Acta Universitatis Carolinae.* Iuridica. Praha : Univerzita Karlova v Praze. Právnická fakulta. Roč. 70, č. 3 (2024), s. 47 – 69

Števček, M. a kol.: *Civilný sporový poriadok. Komentár.* 2. vydanie Praha : C. H. Beck, 2022. 1752 s. ISBN 978-80-7400-909-9

Vassay, K.: K limitom dohody o zúžení rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov. In *STUDIA IURIDICA Cassoviensia.* Roč. 13, č. 2. 2025. s. 217 – 230. ISSN 1339-3995. dostupné na https://doi.org/10.33542/SIC2025-2-12

JUDr. Miroslava Kušníriková, PhD. *vyštudovala Právnickú fakultu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Je vysokoškolskou učiteľkou na Katedre občianskeho práva tejto fakulty a vedecky a pedagogicky sa zameriava na civilné právo procesné a občianske právo hmotné. Zároveň pôsobí ako externá poradkyňa na Ústavnom súde Slovenskej republiky a je zapísaná v zozname SAK ako advokátka.*

miroslava.kusnirikova@upjs.sk

JUDr. Viktória Koľveková, PhD. *je absolventkou Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, kde v súčasnosti pôsobí ako odborná asistentka na Katedre občianskeho práva. Vo svojej vedeckej a pedagogickej činnosti sa venuje civilnému právu procesnému, exekučnému právu a občianskemu právu hmotnému. Zároveň pôsobí ako externá poradkyňa na Ústavnom súde Slovenskej republiky.*

viktoria.kolvekova@upjs.sk

Dovozné a vývozné licencie na výrobky obranného priemyslu
Odôvodnenie negatívnych podkladových stanovísk

Mgr. Dávid Mikuš

ABSTRAKT

Článok analyzuje výnimku z povinnosti odôvodniť rozhodnutie o neudelení dovoznej a/alebo vývoznej licencie podľa zákona o obchodovaní s výrobkami obranného priemyslu a jej dopady na procesné práva žiadateľa. Ukazuje, že rozširovanie tejto výnimky aj na negatívne podkladové stanoviská vytvára „dvojitú clonu" neodôvodnenosti a oslabuje možnosť identifikovať dôvody zamietnutia. De lege lata obhajuje povinnosť materiálne odôvodniť podkladové stanoviská a považuje formálnu či vágnu argumentáciu za nepreskúmateľnú.

Kľúčové slová: *výrobky obranného priemyslu, dovozné a vývozné licencie, licenčné konanie, podkladové stanovisko, odôvodnenie rozhodnutia*

ABSTRACT

Import and Export Licences for Military Products. Reasoning of Negative Underlying Opinions

The article analyses the exemption from the obligation to state reasons for decisions denying import and/or export licenses under the Act on Trading of Military Products and its impact on the applicant's procedural rights. It demonstrates that extending this exemption to negative underlying opinions creates a "double veil" of non-justification and undermines the ability to identify the grounds for rejection. De lege lata, the author advocates for the duty to provide a substantive justification for underlying opinions and considers formalistic or vague argumentation to be unreviewable.

Keywords*: military products, import and export licences, licensing proceedings, underlying opinion, statement of reasons*

Úvod

Obchodovanie s výrobkami obranného priemyslu je pomerne špecifickým odvetvím, ktoré na národnej úrovni reguluje primárne zákon č. 392/2011 Z. z. o obchodovaní s výrobkami obranného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „**Zákon o obchodovaní s VOP**"). Špecifickosť odvetvia sa prejavuje vo viacerých aspektoch, ktoré zákonodarca v rámci nastavenia požiadaviek berie do úvahy. Či už ide o aspekt národnej bezpečnosti, citlivý charakter výrobkov, skutočnosť, že konečnými užívateľmi výrobkov obranného priemyslu sú vlády, potreba reflektovania pravidiel zaobchádzania s utajovanými skutočnosťami, prípadne pravidiel kontroly vývozu vojenskej technológie; všeobecnou základnou podmienkou medzinárodného obchodu je potreba získania príslušných povolení. Tie vydáva Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „**Ministerstvo**"), pričom v rámci procesu posudzovania žiadosti o udelenie dovoznej a vývoznej licencie, Ministerstvo požiada o vyjadrenie aj Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (ďalej len „**MZV SR**"), Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo obrany SR (ďalej len „**MO SR**"), Slovenskú informačnú službu a Národný bezpečnostný úrad, ktoré sú povinné sa k žiadosti vyjadriť do 30 dní odo dňa jej doručenia.

Vyjadrenia týchto orgánov majú pre Ministerstvo pri rozhodovaní o udelenie dovoznej a vývoznej licencie odporúčajúci charakter okrem jednej výnimky, a to záporného vyjadrenia MO SR k žiadosti o udelenie vývoznej licencie, ktoré je pre Ministerstvo záväzné.[1] Uvedený stav je v platnosti od 1. februára 2024, dokedy disponovalo týmto právom veta voči vývozným licenciám MZV SR.

1 § 17 ods. 3 Zákona o obchodovaní s VOP.

Samostatnou otázkou, ktorú si v tomto kontexte, (skôr akademicky) položili súdy v Českej republike je, či konštrukcia, v rámci ktorej správny orgán rozhoduje len na základe negatívneho stanoviska dotknutého orgánu nie je zbytočná a nehospodárna.[2]

Dovozné a vývozné licencie by mali predstavovať akýsi sprísnený režim, ktorý sa vzťahuje na vývoz do, resp. dovoz z územia tretích krajín. Z perspektívy členských štátov Európska komisia opakovane konštatovala, že sektor obranného priemyslu je nevyhnutným predpokladom obrannej pripravenosti a dôveryhodného odstrašenia.[3] Napriek deklarovanému významu obranného priemyslu pre európsku bezpečnosť a konkurencieschopnosť však pretrvávajú závažné regulačné a operačné bariéry, ktoré brzdia rozvoj sektora. Európska technologická a priemyselná základňa v obrannom priemysle trpí výraznou fragmentáciou najmä na strane dopytu, keď primárnym zdrojom objednávok pre obranné spoločnosti zostávajú ich národné vlády, ktoré zároveň kontrolujú exportné regulácie a celý proces obstarávania obrannej techniky.[4] Fragmentácia sa pritom neprejavuje len v ekonomickej rovine, ale aj v rozdielnosti národných licenčných postupov.

Jednou z odpovedí malo byť v kontexte pohybu výrobkov obranného priemyslu medzi členskými štátmi zavedenie režimu špeciálnych, tzv. transferových licencií. Je však diskutabilné, či tento režim, zo slovenskej perspektívy, skutočne predstavuje zjednodušenie pravidiel a postupov uplatniteľných na transfer výrobkov obranného priemyslu v rámci členských krajín s cieľom zabezpečiť riadne fungovanie vnútorného trhu.[5] Rigidná transpozícia, ktorú zákonodarca zvolil napríklad v častiach týkajúcich sa všeobecných transferových licencii, kedy má držiteľ licencie povinnosť najneskôr v deň prvého použitia všeobecnej transferovej licencie zaslať Ministerstvu oznámenie o jej prvom použití,[6] znamená fakticky dokonca ešte prísnejší postup ako v prípade vydaných dovozných a vývozných licencii do tretích krajín, kedy držiteľ žiadnu obdobnú povinnosť nemá.

Zákonná výnimka z povinnosti odôvodnenia rozhodnutia o neudelení dovoznej alebo vývoznej licencie a jej dôsledky

V prípade neudelenia dovoznej alebo vývoznej licencie hrozí žiadateľovi pomerne významná sankcia v podobe faktickej straty možnosti opätovného žiadania o vydanie dovoznej alebo vývoznej licencie po dobu troch rokov (v prípade, ak sa nezmenili skutočnosti, ktoré viedli k zamietnutiu žiadosti).[7] So zreteľom na takto drakonický následok zároveň poukazujeme na skutočnosť, že na konanie podľa Zákona o obchodovaní s VOP, a taktiež na rozhodovanie o zamietnutí príslušných žiadostí sa síce vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, avšak s významnou výnimkou, že odôvodnenie rozhodnutia o tom, že sa žiadosť zamieta, obsahuje *„iba skutočnosť, že ide o obranné, zahraničnopolitické alebo bezpečnostné záujmy Slovenskej republiky."*[8]

Inými slovami, nemôže byť pochýb o tom, že pred kvalitatívne nároky na odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 47 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „**Správny poriadok**"), zákonodarca predsunul iný záujem a preferuje orientáciu na ochranu strategických štátnych záujmov. Cieľom tohto textu však nie je polemizovať, prípadne spochybňovať preferenciu zákonodarcu, ktorá akiste je tiež opodstatnená.

Z tohto dôvodu sa náročnosť procesu koncipovania odôvodnenia rozhodnutia o neudelení vývoznej alebo dovoznej licencie podľa Zákona o obchodovaní s VOP ocitla o niekoľko úrovní nižšie ako v prípade postupu podľa Správneho poriadku. Namiesto povinnosti správneho orgánu uviesť, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia;[9] postačí iba jedna strohá veta, ktorá účastníkovi konania síce formálne odpovie na základnú otázku, na ktorú táto časť rozhodnutia odpovedať má (prečo správny orgán rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia), avšak nemôže byť ani reči o materiálnom aspekte takejto odpovede. Výsledkom teda je účastník konania, ktorému bola zamietnutá žiadosť o udelenie licencie, a najmä, ktorý zároveň prichádza na tri roky o možnosť sa o túto licenciu opätovne uchádzať. Iba ak by sa zmenili skutočnosti, ktoré správny orgán viedli k zamietnutiu

2 Porovnaj rozsudok Nejvyššího správního soudu ČR sp. zn. 5 As 26/2020 zo dňa 6. augusta 2020, príp. rozsudok Městského soudu v Prahe sp. zn. 9 A 47/2018 zo dňa 13. decembra 2019.

3 Európska komisia – Vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku: White Paper for European Defence – Readiness 2030, s. 12. Dostupné online: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-defence-industry/white-paper-european-defence-readiness-2030_en.

4 Clapp, S.: European defence industrial strategy. Brussels : European Parliamentary Research Service, European Parliament, September 2024. s. 3. Dostupné online: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/-BRIE/2024/762402/-EPRS_BRI(2024)-762402_EN.pdf

5 Čl. 1 ods. 1 smernice Európskeho Parlamentu a Rady 2009/43/ES zo 6. mája 2009 o zjednodušení podmienok pre transfery výrobkov obranného priemyslu v rámci Spoločenstva.

6 § 24 ods. 6 Zákona o obchodovaní s VOP.

7 § 20 písm. c) Zákona o obchodovaní s VOP.

8 § 42 ods. 3 Zákona o obchodovaní s VOP.

9 § 47 ods. 3 Správneho poriadku.

žiadosti. O aké skutočnosti by malo ísť sa účastník konania môže (viac či menej úspešne) len domnievať, keďže akýkoľvek analytický vstup správneho orgánu, ktorý by podrobnejšie ozrejmil jeho úvahy, či preferencie, sa v rozhodnutí nachádzať nebude.

Navyše by sa takýto účastník ocitol v pomerne nekomfortnej situácii aj pri potenciálnej snahe o využitie správnej žaloby o zrušenie daného rozhodnutia z dôvodu, že je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov.[10] Dovoľujeme si preto vyjadriť pochybnosť, či je takýto stav v súlade s ústavným právom na spravodlivý proces, súčasťou ktorého je nepochybne *„aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní". Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní" je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na protiargumenty protistrany."*[11] Zásada rovnosti zbraní pritom vyžaduje, aby každá strana dostala primeranú príležitosť na prednesenie svojho prípadu za podmienok, ktoré ju nestavajú do značnej nevýhody voči oponentovi.[12]

Platná právna úprava tak síce výslovne pripúšťa súdny prieskum rozhodnutí, avšak s ohľadom na to, že dotknutá osoba sa nedozvie ani podstatu dôvodov týkajúcich sa verejnej bezpečnosti, ktoré tvoria základ týchto rozhodnutí, ak už z dôvodu bezpečnosti štátu nemožno dotknutej osobe oznámiť presné a úplné dôvody tvoriace základ týchto rozhodnutí, takýto súdny prieskum nemôže byť z hľadiska ochrany práv a právom chránených záujmov takejto osoby efektívny, nemôže byť ani dostatočnou zárukou proti prípadnej svojvôli kompetentného štátneho orgánu a nemôže ani reálne napĺňať základné právo dotknutej osoby na súdnu ochranu.[13] Ak má byť súdny prieskum zaručený a účinný, dotknutej osobe sa musí umožniť brániť svoje práva za najlepších možných podmienok a pri plnej znalosti veci rozhodnúť, či je potrebné obrátiť sa na príslušný súd, a aby tento súd mal možnosť v plnom rozsahu preskúmať zákonnosť dotknutého vnútroštátneho rozhodnutia (v rámci konania sa však môže ukázať nevyhnutné, že určité informácie sa dotknutej osobe nebudú môcť sprístupniť najmä vzhľadom na naliehavé dôvody súvisiace s bezpečnosťou štátu).[14]

Povinnosť odôvodnenia podkladových stanovísk

Pomerne elegantnú cestu balansu medzi záujmami štátnymi a záujmami konkrétneho žiadateľa o vydanie licencie ukázal Správny súd v Bratislave v rozhodnutí sp. zn. BA-5S/266/2019 z 9. mája 2024, kde súd vychádzal z návrhu žalobcu, ktorému bola zamietnutá žiadosť o vydanie vývoznej licencie výrobkov obranného priemyslu zo Slovenskej republiky na územie Ugandy, o preskúmanie podkladového stanoviska jedného z orgánov, o ktorého stanovisko je Ministerstvo pred vydaním rozhodnutia povinné žiadať v zmysle § 27 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „**Správny súdny poriadok**"), ako opatrenia orgánu verejnej správy, resp. skôr vydaného rozhodnutia charakteru záväzného zákonného podkladového rozhodnutia, nakoľko ho nebolo možné preskúmať správnym súdom samostatne podľa § 6 ods. 2 Správneho súdneho poriadku. Záväzné stanovisko má, podľa názoru súdu, osobitné postavenie, pretože nie je samostatným rozhodnutím v správnom konaní, ale jeho obsah (prípadné nesúhlasné stanovisko) je záväzný pre výrokovú časť rozhodnutia Ministerstva.

Z hľadiska odôvodnenia záväzného stanoviska platí, že bolo vydané v rámci konania podľa Zákona o obchodovaní s VOP, a teda by sa naň mal aplikovať Správny poriadok, ak zákon neustanovuje inak.[15] Zákon o obchodovaní s VOP ustanovuje inak v prípade odôvodnenia rozhodnutia Ministerstva o tom, že sa žiadosť zamieta, a nie pre jednotlivé podkladové stanoviská, ktoré danému rozhodnutiu predchádzajú. Na rozdiel od rozhodnutia Ministerstva musia stanoviská spĺňať kvalitatívne nároky na odôvodnenie rozhodnutia, a teda jednotlivé orgány, ktoré Ministerstvo obligatórne žiada o vyjadrenie v zmysle § 17 ods. 1 Zákona o obchodovaní s VOP, sú pri odôvodnení svojich stanovísk povinné riadiť sa § 47 ods. 3 Správneho poriadku. Z takéhoto odôvodnenia má byť jednoznačne preukázané, prečo správny orgán rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia. Odôvodnenie má poukázať na to, že na základe získaných a vyhodnotených podkladov správny orgán nemohol dospieť k iným zákonným záverom ako tým, ktoré sú uvedené vo výroku rozhodnutia.[16]

10 § 199 ods. 1 písm. d) Správneho súdneho poriadku.

11 Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 4/2018 zo dňa 13. júna 2018.

12 Nález Ústavného súdu SR, sp. zn.: PL. ÚS 15/2020 zo dňa 15. marca 2023.

13 Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. PL. ÚS 8/2016 zo dňa 12. decembra 2018.

14 Porovnaj rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) Kadi a Al Barakaat International Foundation proti Rade a Komisii, spojené veci C402/05 P a C415/05 P zo dňa 3. septembra 2008, ECLI:EU:C:2008:461.

15 § 42 ods. 2 Zákona o obchodovaní s VOP.

16 Potásch, P. – Hašanová, J. – Vallová, J. – Milučký, J. – Medžová, D.: Správny poriadok. 4. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2022, s. 431.

Inak povedané, štandardne je jednou z najdôležitejších vlastností odôvodnenia rozhodnutia v správnom konaní jeho presvedčivosť,[17] a to nielen pre účastníkov správneho konania, ale aj ostatné orgány a osoby, bez toho, aby sa museli oboznamovať s obsahom správneho spisu.[18] V prípade „hlavného" rozhodnutia Ministerstva v licenčnom konaní naplnenie tejto podmienky *ex lege* síce možné nie je, to však neznamená úplnú rezignáciu na úroveň, ktorú musia niesť podkladové stanoviská.

Citované rozhodnutie sa venuje podkladovému stanovisku MZV SR, ktoré malo v čase konania právo veta a v prípade ním vydaného zamietavého stanoviska Ministerstvo muselo obligatórne vydať negatívne stanovisko aj v správnom konaní. V zmysle aktuálne platného znenia Zákona o obchodovaní s VOP disponuje takýmto právom veta namiesto MZV SR už MO SR. Podľa nášho názoru by však závery súdu mali byť platné aj pre podkladové stanoviská ostatných štátnych orgánov v rámci konania o udelenie vývoznej a dovoznej licencie, ktoré nemusia byť Ministerstvom obligatórne reflektované. Takéto stanoviská majú na jednej strane tiež *de facto* značný vplyv na rozhodnutie Ministerstva. Účastníkovi konania môžu dať významný návod, ktorý mu môže pomôcť pri určovaní, ktoré okolnosti boli kľúčové pri zamietnutí žiadosti a ktorých zmena by pre účastníka mohla znamenať vydanie povolenia aj skôr ako po troch rokoch odo dňa jeho zamietnutia. Ostatne, súhlasíme s názorom, že správny súd sa nemá obmedziť na laxnú konštatáciu o neprípustnosti prieskumu aktu vizuálne nenapĺňajúceho formalistické predstavy o prototype rozhodnutia so všetkými jeho náležitosťami, ale sa majú zaoberať aj právnymi aktami s prvkami menej formálneho charakteru (listy, oznámenia), pokiaľ sú spôsobilé zasiahnuť do právneho postavenia adresáta výkonu verejnej správy.[19]

Odlišné interpretácie rozhodovacej praxe

Považujeme však za potrebné poukázať aj na odlišný prístup k problematike z pohľadu rozhodovacej praxe. Správny súd v Bratislave v inom rozhodnutí dospel k úplne opačnému názoru. S poukazom na § 42 ods. 3 Zákona o obchodovaní s VOP, ktorý ustanovuje výnimku z povinnosti riadneho odôvodnenia rozhodnutia, súd argumentoval, že *„ak by malo byť odôvodnené stanovisko ďalšieho účastníka konania, nemala by takáto zákonná výnimka žiadny zmysel. Pojem zahraničnopolitické záujmy sú mimoprávnou kategóriou a v pôsobnosti ďalšieho účastníka je práve posúdenie zahraničnopolitických záujmov Slovenskej republiky."*[20]

Záver o tom, že by výnimka pripúšťajúca možnosť faktickej absencie odôvodnenia negatívneho rozhodnutia mala byť rozšírená bez ďalšieho aj na podkladové stanoviská je však, podľa nášho názoru, z viacerých dôvodov neudržateľný. Jednak poukazujeme na to, že z povinnosti odôvodnenia je, v zmysle § 42 ods. 3 písm. a) Zákona o obchodovaní s VOP, vyňaté aj rozhodnutie o tom, že sa zamieta žiadosť o vydanie povolenia na obchodovanie a povolenia na sprostredkovateľskú činnosť. Toto rozhodnutie taktiež má obsahovať iba skutočnosť, že ide o obranné, zahraničnopolitické alebo bezpečnostné záujmy Slovenskej republiky. To však nebráni tomu, že v danom prípade zákon explicitne ustanovuje, že dotknuté orgány sa k žiadosti písomne vyjadria v lehote 30 dní odo dňa doručenia žiadosti Ministerstva, a svoje vyjadrenie náležite odôvodnia. Ak sa v uvedenej lehote nevyjadria alebo ak svoje záporné vyjadrenie neodôvodnia, má sa za to, že s vydaním povolenia na obchodovanie a povolenia na sprostredkovateľskú činnosť súhlasia.[21]

Taktiež poukazujeme na čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, v zmysle ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Z tohto ustanovenia vyvodil Ústavný súd SR, okrem iného, aj názor, že *„len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov (...). Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejaviť nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi."*[22] Správny orgán (poďažmo súd) teda, podľa nášho názoru, nemôže argumentovať neodôvodnene extenzívnym výkladom, ktorý by limitoval možnosť fyzickej alebo právnickej osoby poznať dôvody negatívneho podkladového stanoviska, pokiaľ zákon uvedenú možnosť explicitne nepripúšťa (obzvlášť, ak

17 Porovnaj napr. rozsudok Nejvyššího správního soudu ČR sp. zn. 9 As 71/2008 zo dňa 23. júla 2009.

18 Potěšil, L.: Nicotnost a správní rozhodnutí ve středoevropském kontextu. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. s. 71. Dostupné online: https://science.law.muni.cz/knihy/monografie/-Potesil-Nicotnost.pdf

19 Ondrová, J. – Štorcel, J.: Súdny prieskum rozhodnutí v správnom súdnictve. In: Štát a právo. 1/2023. s. 49. Dostupné online: https://www.prf.umb.sk/-app/cmsSiteBoxAttachment.php?ID=8722&cmsDataID=0

20 Rozsudok Správneho súdu v Bratislave, sp. zn. BA-2S/235/2019 zo dňa 6. júna 2025.

21 § 5 ods. 4 Zákona o obchodovaní s VOP.

22 Nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 143/02 zo dňa 5. novembra 2002.

zákonodarca v rámci rovnakého predpisu výslovne upravil povinnosť odôvodnenia podkladového stanoviska aj v prípade, keď vylučuje odôvodnenie negatívneho rozhodnutia). Ostatne, v zmysle čl. 13 ods. 2 Ústavy SR platí, že medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených ústavou len zákonom. Primárnym zmyslom citovaného ustanovenia je práve, aby iné orgány ako parlament nemohli výkon základných práv a slobôd podrobiť akýmkoľvek obmedzeniam idúcim nad rámec zákona.[23]

Navyše, poukazujeme aj na záver Ústavného súdu SR, v rámci ktorého konštatoval, že *„bezpečnosť štátu (...) nesmie vytvárať neprekonateľnú prekážku pri uplatňovaní práva na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom. Za takýchto okolností by ani následný súdny prieskum rozhodnutia správneho orgánu nemusel zabezpečiť materiálny, ale len formálny predpoklad ochrany tohto práva. Jeden dôležitý ústavný záujem v demokratickom a právnom štáte totiž nemôže byť podústavným predpisom nadriadený inému ústavnému záujmu."*[24]

A contrario vyvodil rovnaký záver v inom rozhodnutí aj Správny súd v Bratislave, keď konštatoval, že *„postup pri vydávaní napadnutého stanoviska nespadá do okruhu právnych vzťahov, na ktoré dopadá uvedená výnimka. Na základe uvedeného tak bol nesprávny záver, že pre vydávanie napadnutého stanoviska neexistuje zákonná požiadavka pre jeho odôvodnenie, keďže táto povinnosť vyplýva práve z § 47 ods. 3 v spojení s § 3 ods. 3, 4, 7 Správneho poriadku."*[25]

Požiadavky na materiálne odôvodnenie podkladového stanoviska

Miera detailu odôvodnenia podkladového stanoviska by mohla byť taktiež samostatnou témou. Vo všeobecnosti platí, že odôvodnenie rozhodnutia v správnom konaní musí byť presvedčivé, musí v ňom byť vystihnutá podstata skutočnosti tak, aby správny orgán presvedčil o nevyhnutnosti svojho postupu, zákonnosti a správnosti rozhodnutia.[26] Implicitne je teda možné vnímať odôvodnenie ako nástroj, ktorým sa má zvýšiť dôvera adresáta v rozhodnutie,[27] (resp. v tomto prípade v podkladové stanovisko).

V rámci citovaného rozhodnutia sa správny súd venoval konkrétne aj kvalitatívnej stránke odôvodnenia podkladového stanoviska, kedy konštatoval, že *„samotné nesúhlasné stanovisko je odôvodnené dvoma dôvodmi, a to zahraničnopolitickým hľadiskom a že realizácia obchodného prípadu by bola v rozpore s kritériami č. 4 a 7 Spoločnej pozície. Takéto formulácie odôvodnenia súd považuje za príliš vecné, formálne a vágne bez konkrétneho zdôvodnenia oboch dôvodov stanoviska, absentujú tu podklady pre jeho vydanie, úvahy z ktorých ďalší účastník vychádzal pri hodnotení podkladov a rovnako aj správna úvaha pri použití právnych predpisov. (...) Správny súd si ustálil, že záväzné nesúhlasné stanovisko ďalšieho účastníka konania trpí vadou nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov. Len odkaz na kritériá č. 4 a 7 Spoločnej pozície nemožno považovať za dostačujúce odôvodnenie (...) tak závažného opatrenia, ktoré má za následok povinnosť žalovaného zamietnuť žiadosť."*[28]

Ako nedostatočné odôvodnenie podkladového stanoviska Ministerstva zahraničných vecí ČR uznal napríklad Nejvyšší správní soud ČR odôvodnenie, ktoré sa obmedzilo len na odkaz na existujúce zamietavé stanovisko (denial) iného členského štátu EÚ, nasledovne: *„(...) sděluji k Vašemu č. j. 1260, že Ministerstvo zahraničních věcí České republiky ze zahraničně politického hlediska nesouhlasí s vydáním vývozní licence pro uvedenou dodávku do země konečného užití: Bulharsko. Důvodem negativního stanoviska je relevantnost denialu vydaného členským státem EU."* Pre úplnosť, v citovanom prípade samotný *denial*, ktorý mal byť podkladom stanoviska, nebol ani v samotnom stanovisku, ani inde v spise bližšie obsahovo špecifikovaný.[29]

Ochrana utajovaných skutočností verzus procesné práva účastníka

Rozumieme však potrebe vziať do úvahy aj ďalší zásadný aspekt v procese interpretácie potreby hĺbky odôvodnenia. Na jednej strane ostáva imperatív ochrany procesných práv účastníka konania, spočívajúci napríklad v možnosti, aby sa pred vydaním rozhodnutia mohol vyjadriť k jeho

23 Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. PL. ÚS 10/2013 zo dňa 10. decembra 2014.

24 Nález Ústavného súdu SR, sp. zn.: PL. ÚS 15/2020 zo dňa 15. marca 2023.

25 Rozsudok Správneho súdu v Bratislave, sp. zn. BA-2S/234/2019 zo dňa 4. decembra 2024.

26 Vrabko, M. a kol.: Správne právo procesne. Všeobecná časť. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2013. s. 173.

27 Píry, M.: Zákon o správnom konaní (Správny poriadok). Veľký komentár. 1. vydanie. Žilina : EUROKÓDEX, 2022.

28 Rozsudok Správneho súdu v Bratislave sp. zn. BA-5S/266/2019 zo dňa 9. mája 2024.

29 Rozsudok Nejvyššího správního soudu ČR sp. zn. 9 As 60/2010 zo dňa 15. decembra 2010.

podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie,[30] ktorému sme sa venovali vyššie.

Na druhej strane je nevyhnutné prihliadať aj na záujem ochrany utajovaných skutočností, ktorý je taktiež legitímny a vo verejnom záujme.[31] Konkurenciu týchto záujmov riešil Nejvyšší správní soud ČR nasledovne: *„Nejvyšší správní soud si je vědom důležitosti veřejného zájmu na ochraně utajovaných informací, nicméně v situaci, kdy z vlastního znění závazného stanoviska MZV a dále také z dalších písemností, jež jsou rovněž součástí správního spisu, vyplývá, že předmětný denial byl stěžejním důvodem pro vydání negativního závazného stanoviska a žalovaný, jakož i dotčený správní orgán, měly přístup k databázím, v nichž je tento denial v plném znění evidován, je třeba důkladně zvážit otázku priority ústavně zaručeného práva účastníka řízení vyjádřit se ve své věci ke všem prováděným důkazům ve smyslu čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (...) a s ní související problematiku nahlížení do správního spisu (...).“*[32]

Potrebu skutočne materiálneho odôvodnenia podkladového stanoviska ostatne Nejvyšší správní soud ČR konštatoval aj v iných rozhodnutiach. Príkladmo uvádzame napríklad: *„S městským soudem lze souhlasit i v závěru o nepřezkoumatelnosti závazného stanoviska. Zjištěné skutečnosti soud může v odůvodnění svého rozhodnutí uvést jen takovým způsobem, aby nepopřel smysl utajovaných informací (...). Obsah závazného stanoviska MZV a v něm užité formulace jsou vesměs bez bližšího zdůvodnění individuálních aspektů dané věci a z větší části bez uvedení konkrétních zdrojů, o něž své závěry opírá. Totéž se týká potvrzujícího stanoviska ministra zahraničních věcí (...). Pouhý odkaz na Společný postoj Rady Evropské unie 2008/944/SZBP, Regionální strategii Evropské unie pro Střední Asii pro léta 2007 – 2012, nelze považovat za dostačující.“*[33]

V prípade konaní, v rámci ktorých sú podkladom pre rozhodnutia utajované stanoviská spravodajských služieb, resp. ich analytických útvarov ostatne konštatoval vo svojej judikatúre potrebu zachovania materiálneho aspektu argumentácie aj Najvyšší správny súd SR, podľa ktorého, ak správny orgán založí svoje rozhodnutie len na utajenom stanovisku, ktoré obsahuje iba holý názor spracovateľa, bez aspoň zovšeobecnených skutkových údajov, také odôvodnenie neobstojí, pretože *[a]bsencia takto zachyteného skutkového podkladu znemožňuje nielen uskutočniť test proporcionality, ale aj odpovedať na otázku, či je vôbec dané reálne, aktuálne a dostatočne závažné ohrozenie niektorého zo základných záujmov spoločnosti (...).“*[34] Podľa názoru Najvyššieho správneho súdu SR teda platí, že *„aj v režime ochrany utajovaných informácií musí byť v spise (v spravodajskej informácii) zachytený od názoru spravodajskej služby odlíšený (i) opis skutkových indícií a javov (aspoň v rozsahu „podstaty“), (ii) zdroj a spôsob ich získania či verifikácie (ak to povaha veci umožňuje, s primeranou mierou anonymizácie a generalizácie) a (iii) až následne hodnotiaca úvaha spracovateľa. Len takto je možné vykonať súdny prieskum bez vyzradenia utajovaných (chránených) skutočností.“*[35]

Tým však netvrdíme, že príslušné orgány majú pri odôvodňovaní svojich podkladových stanovísk úplne rezignovať na potrebu utajenia informácií potrebných na ochranu verejného záujmu. Právo na spravodlivé konanie nemusí byť vo výnimočných prípadoch porušené ani vtedy, ak sťažovateľovi neboli doručené písomné dokumenty, čím mu bolo znemožnené na ne reagovať. Je však potrebné zdôrazniť, že tento prístup je legitímny za predpokladu, že obmedzenie procesných práv sťažovateľa nemalo žiadny kauzálny vplyv na výsledok konania.[36]

Samotný fakt utajenia je potrebné skúmať vo vzťahu ku každej konkrétnej informácii, nakoľko nie je možné kompletné utajenie všetkých parciálnych informácií, ktoré dokument alebo záznam obsahuje, bez ohľadu na ich skutočnú povahu a potrebu ich utajovania.[37] Absolútna ochrana jedného ústavného záujmu (bezpečnosť štátu), ktorou sa poprie iný ústavne relevantný záujem (právo na spravodlivý súdny proces), je v demokratickom a právnom štáte neprípustná.[38]

Taktiež je potrebné dbať na to, aby mohla adekvátnu ochranu práv účastníkov konania zariadiť súdna kontrola. Ak účastník konania nemal prístup k určitým dôkazným prostriedkom, potom najmä súdna moc musí preskúmať predchádzajúci rozhodovací postup a zabezpečiť, že v najvyššej možnej miere sa uplatnia požiadavky na kontradiktórne konanie a rovnosť zbraní.[39]

Príslušný súd dotknutého členského štátu preto musí mať k dispozícii a musí použiť postupy a pravidlá procesného práva, ktoré umožnia na jednej strane skĺbiť legitímne záujmy bezpečnosti štátu týkajúce sa povahy a zdrojov informácií, ku ktorým sa prihliadalo pri prijímaní takého rozhodnutia, a na druhej strane dostatočne zaručiť jednotlivcom dodržanie ich procesných práv, (právo byť vypočutý, príp. zásada kontradiktórnosti).[40] *„Soud je v takovém případě ve zvýšené*

30 § 33 ods. 2 Správneho poriadku.

31 Nález Ústavného súdu SR, sp. zn.: PL. ÚS 15/2020 zo dňa 15. marca 2023.

32 Rozsudok Nejvyššího správního soudu ČR sp. zn. 9 As 60/2010 zo dňa 15. decembra 2010.

33 Rozsudok Nejvyššího správního soudu ČR sp. zn. 9 As 204/2018 zo dňa 17. januára 2019.

34 Rozsudok Najvyššieho správneho súdu SR, sp. zn. 2 Sak 5/2025 zo dňa 26. septembra 2025 (123/2026 ZNSS).

35 Ibidem.

36 Porovnaj Čičmanec proti Slovenskej republike. Rozsudok ESĽP, č. 65302/11 zo dňa 28. júna 2016.

37 Perhács, Z.: Sprístupnenie informácií o tajnom sledovaní osôb mocenskými zložkami štátu. In: Bulletin slovenskej advokácie, 21, 2015, č. 4, s. 13.

38 Nález Ústavného súdu SR, sp. zn.: PL. ÚS 15/2020 zo dňa 15. marca 2023.

39 Porovnaj Regner proti Českej republike. Rozsudok ESĽP č. 35289/11 zo dňa 26. novembra 2016.

40 Porovnaj rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) ZZ proti Secretary of State for the Home Department, vec C-300/11 zo dňa 18. júla 2013, EU:C:2013:363.

míře než při ‚běžném' soudním řízení, v němž účastník má k dispozici stejné informace jako soud, garantem práva na spravedlivý proces (...), což vyžaduje i zvýšenou aktivitu soudu vůči postupu veřejné správy. Jen za splnění těchto podmínek může být přístup k informacím v nezbytných případech odepřen účastníkům řízení či dalším na řízení participujícím osobám (zástupcům účastníků). Účastník řízení nemůže efektivně namítat nezákonnost určitých zjištění, neví-li ani, co je jejich obsahem. V této specifické situaci to naopak musí být soud, který „supluje" aktivitu účastníka řízení a přezkoumá relevanci utajovaných informací ze všech hledisek, která se vzhledem k povaze věci jeví být důležitými. (...) Soudní kontrola, které nemůže být za žádných okolností odepřen přístup k informacím relevantním pro výsledek bezpečnostního řízení, tak může v míře dostačující zajistit vyloučení libovůle u zpravodajských služeb a NBÚ při zachování utajení té nezbytné části informací relevantních pro bezpečnostní řízení, jejichž poskytnutí účastníkům řízení by bylo v rozporu s veřejným zájmem na jejich utajení. Neměl-li by však soud k takovým informacím přístup, o účinnou soudní kontrolu by se nejednalo, což by bylo nutno považovat za protiústavní stav." [41]

41 Rozsudok Nejvyššího správního soudu ČR sp. zn. 7 As 31/2011 zo dňa 25. novembra 2011.

Záver

Predložený text odhaľuje zásadnú asymetriu v aplikácii procesných garancií v konaní o povolení vývozu a dovozu výrobkov obranného priemyslu podľa Zákona o obchodovaní s VOP. Súčasná rozhodovacia prax fakticky rozširuje výnimku z povinnosti riadne odôvodniť rozhodnutie aj na podkladové stanoviská štátnych orgánov, hoci takéto rozšírenie nemá oporu v zákonnom texte.

Takáto interpretácia je neudržateľná z viacerých hľadísk. V prvom rade, kombinácia (takmer úplnej) absencie odôvodnenia aj v prípade rozhodnutia Ministerstva a aj v prípade podkladových stanovísk vydaných príslušnými štátnymi orgánmi vytvára „dvojitú clonu", ktorá fakticky znemožňuje účastníkovi konania poznať dôvody zamietnutia a identifikovať skutočnosti, ktoré viedli k zamietnutiu žiadosti (a teda prípadnej mitigácii škôd spojených s nemožnosťou opätovne žiadať o vydanie povolenia v lehote troch rokov od zamietnutia žiadosti). Rovnako tak podotýkame, že takýmto prístupom sa vyprázdňujú ďalšie zásadné inštitúty správneho poriadku zamerané na ochranu práv a oprávnených záujmov účastníka konania, ako napríklad § 33 ods. 2 Správneho poriadku (možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia mohli vyjadriť k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie), či § 23 Správneho poriadku (právo účastníka konania nazerať do spisu). Z predpokladu racionálneho zákonodarcu, na ktorom sa zakladá teleologický a materiálno-systematický výklad, pritom vyplýva požiadavka nevytvárať pri interpretácii nevyužiteľné ustanovenia.[42]

42 Mrva, M. – Turčan, M.: Interpretácia a argumentácia v práve. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016. s. 107.

Sme taktiež názoru, že ak zákonodarca explicitne upravil povinnosť odôvodnenia podkladových stanovísk v § 5 ods. 4 Zákona o obchodovaní s VOP, pričom absencia analogickej dikcie v § 17 ods. 1 nemôže byť interpretovaná ako legislatívne opomenutie, ale ako vedomé rozhodnutie zachovať všeobecný režim Správneho poriadku. V neposlednom rade, záväznosť podkladového stanoviska bez jeho materiálneho odôvodnenia zbavuje rozhodnutie Ministerstva racionálneho základu a otvára priestor pre svojvôľu.

De lege lata sme preto názoru, že súdna prax by mala dôsledne vyžadovať materiálne odôvodnenie podkladových stanovísk v zmysle § 47 ods. 3 Správneho poriadku a kvalifikovať formálne či vágne odôvodnenia ako nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. V prípade opačného prístupu hrozí, podľa nášho názoru, že výnimka z povinnosti odôvodnenia zakotvená v § 42 ods. 3 Zákona o obchodovaní s VOP bude zneužitá na obchádzanie základných procesných garancií účastníkov konania. *De lege ferenda* by mal zákonodarca zvážiť výslovné zakotvenie povinnosti odôvodniť negatívne podkladové stanoviská, spôsobom, akým je to upravené v prípade vyjadrení, ktoré sú obligatórne vydávané v rámci konania o vydanie povolenia na obchodovanie s výrobkami obranného priemyslu. V týchto prípadoch zákon explicitne stanovuje povinnosť relevantných orgánov vyjadriť sa v určenej lehote a svoje vyjadrenie náležite odôvodniť. V prípade, ak sa v danej lehote relevantné orgány nevyjadria alebo ak svoje záporné vyjadrenie neodôvodnia, má sa za to, že s vydaním povolenia na obchodovanie a povolenia na sprostredkovateľskú činnosť súhlasia.[43] Sme toho názoru, že aj s ohľadom na rozhodovaciu prax by týmto spôsobom došlo k posilneniu právnej istoty subjektov pôsobiacich v segmente obranného priemyslu a zároveň bol by zachovaný súlad s princípmi právneho štátu zakotvenými v Ústave SR. ■

43 § 5 ods. 4 Zákona o obchodovaní s VOP.

Zoznam použitej literatúry

A. Právne predpisy

1) Smernica 2009/43/ES – Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/43/ES zo 6. mája 2009 o zjednodušení podmienok pre transfery výrobkov obranného priemyslu v rámci Spoločenstva.
2) Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.
3) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.
4) Zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov.
5) Zákon č. 392/2011 Z. z. o obchodovaní s výrobkami obranného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

B. Odborná literatúra a dokumenty EÚ

1) Clapp, S.: European defence industrial strategy. Brussels: European Parliamentary Research Service, European Parliament, September 2024. Dostupné online: https://www.europarl.europa.eu/-RegData/etudes/BRIE/2024/762402/EPRS_BRI(2024)762402_EN.pdf
2) Európska Komisia – Vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku: White Paper for European Defence – Readiness 2030. Dostupné online: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-defence-industry/white-paper-european-defence-readiness-2030_en
3) Mrva, M. – Turčan, M.: Interpretácia a argumentácia v práve. Bratislava : Wolters Kluwer, 2016.
4) Ondrová, J. – Štorcel, J.: Súdny prieskum rozhodnutí v správnom súdnictve. In: Štát a právo, 1/2023. Dostupné online: https://www.prf.umb.sk/app/cmsSiteBoxAttachment.php?ID=8722&cmsDataID=0
5) Perhács, Z.: Sprístupnenie informácií o tajnom sledovaní osôb mocenskými zložkami štátu. In: Bulletin slovenskej advokácie, 21, 2015, č. 4.
6) Píry, M.: Zákon o správnom konaní (Správny poriadok). Veľký komentár. 1. vydanie. Žilina : EUROKÓDEX, 2022.
7) Potásch, P. – Hašanová, J. – Vallová, J. – Milučký, J. – Medžová, D.: Správny poriadok. 4. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2022.
8) Potěšil, L.: Nicotnost a správní rozhodnutí ve středoevropském kontextu. 1. vydanie. Brno : Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2015. Dostupné online: https://science.law.muni.cz/knihy/monografie/Potesil-Nicotnost.pdf
9) Vrabko, M. a kol.: Správne právo procesne. Všeobecná časť. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2013.

Mgr. Dávid Mikuš *pôsobí v spoločnosti pôsobiacej v sektore obranného priemyslu, kde sa podieľa na právnej podpore strategických projektov. Jeho odborné zameranie zahŕňa najmä fúzie a akvizície (M&A), obchodné a zmluvné právo, ako aj právne aspekty transakcií v regulovaných odvetviach. Praktické skúsenosti získal tiež v oblasti bankového a finančného práva.* *david.mikus@outlook.com*

Portrét ako ochranná známka v práve EÚ a v slovenskej praxi

Rozlišovacia spôsobilosť na hranici obchodného pôvodu a osobnej identity

JUDr. Jozef Kleberc

ABSTRAKT

Článok skúma, za akých podmienok môže fotografia alebo iné fotorealistické vyobrazenie tváre konkrétnej fyzickej osoby plniť rozlišovaciu funkciu ochrannej známky. Ťažisko analýzy spočíva v odlíšení schopnosti portrétu identifikovať zobrazenú osobu od jeho schopnosti označovať obchodný pôvod tovarov alebo služieb. Príspevok kriticky hodnotí rozhodovaciu prax odvolacích senátov EUIPO a prebiehajúcu vec Smit. Zároveň vymedzuje, v akom rozsahu možno na portréty použiť judikatúru týkajúcu sa farieb, tvarov a osobných mien. Osobitná pozornosť sa venuje presahu do slovenskej ochrany podobizne vrátane postmortálnej ochrany a rozdielnej povahy a trvania oboch právnych režimov. Doktrinálnu analýzu dopĺňa obmedzené preverenie registra ÚPV SR. Podľa autora portréty nemožno z ochrany kategoricky vylúčiť, ich jedinečnosť ako prejavu osobnej identity však sama osebe nepreukazuje rozlišovaciu spôsobilosť. Rozhodujúce musí byť konkrétne vnímanie označenia relevantnou verejnosťou vo vzťahu k prihláseným tovarom a službám.

Kľúčové slová: *ochranná známka, portrét, podobizeň, rozlišovacia spôsobilosť, EUIPO, ochrana osobnosti*

ABSTRACT

Portrait as a Trademark in EU and Slovak Practice
Distinctiveness at the Boundary Between Commercial Origin and Personal Identity

This article examines the conditions under which a photograph or another photorealistic representation of an identifiable natural person's face may perform the distinctive function of a trademark. The analysis focuses on the difference between a portrait's capacity to identify the depicted person and its capacity to indicate the commercial origin of goods or services. It critically assesses the practice of the EUIPO Boards of Appeal and the pending Smit case, and defines the extent to which case law concerning colours, shapes and personal names may inform the assessment of portraits. Particular attention is paid to the interaction with Slovak image and personality rights, including post-mortem protection and the different legal nature and duration of both regimes. A limited review of the Slovak IPO register supplements the doctrinal analysis. The article concludes that portraits cannot be categorically excluded from trademark protection. However, their uniqueness as expressions of personal identity does not in itself establish distinctiveness. The decisive issue must be how the relevant public perceives the particular sign in relation to the goods and services applied for.

Keywords: *trademark, portrait, facial image, distinctiveness, EUIPO, personality rights*

1. Úvod

Slovná alebo obrazová ochranná známka je spravidla vytvorená preto, aby spotrebiteľovi sprostredkovala informáciu o obchodnom pôvode tovaru alebo služby. Fotorealistický portrét vzniká primárne na iný účel. Zachytáva podobu človeka a umožňuje identifikovať konkrétnu fyzickú osobu. Práve tento rozdiel je východiskom skúmaného problému. Schopnosť tváre individualizovať človeka ešte neznamená, že fotografia tejto tváre bude v očiach spotrebiteľa individualizovať podnik, ktorý zodpovedá za označené tovary alebo služby.

Na účely tohto príspevku sa „čistou portrétovou známkou“ rozumie konkrétna fotografia alebo iné fotorealistické vyobrazenie tváre identifikovateľnej fyzickej osoby bez mena, loga, štylizovaného pozadia alebo ďalšieho prvku, ktorý by mohol samostatne prispievať k rozlišovacej spôsobilosti. Takéto označenie treba odlíšiť od karikatúr, historických portrétov, obrazových log s ľudskou postavou a kombinovaných známok, v ktorých je tvár iba jednou časťou celkovej kompozície. Rozdiel možno ilustrovať porovnaním pasového typu fotografie, o ktorý ide vo veci Smit, s kombinovanými slovenskými označeniami „Skrúcaná Slivovica“ alebo „Kráľovná folklóru“, ktoré popri ľudskej podobizni obsahujú výrazné slovné a grafické prvky.[1]

Osobitosť čistej portrétovej známky sa prejavuje v troch rovinách. Po prvé, tvár je prirodzene vzniknutou črtou osobnej identity a nie prvkom vytvoreným na označovanie obchodného pôvodu. Po druhé, spotrebiteľ môže fotografiu vnímať ako obsah tovaru, dekoráciu, podobu účinkujúceho alebo prejav osobnej známosti, hoci ju dokáže bez problémov rozpoznať. Po tretie, zápis konkrétnej fotografie vytvára prevoditeľné a obnoviteľné majetkové právo, zatiaľ čo právo človeka na jeho podobizeň má osobnostnú povahu. Tieto roviny nemožno zmiešať, pri posudzovaní portrétu sa však vzájomne ovplyvňujú.

Cieľom článku je preto zodpovedať otázku, za akých okolností môže čistý fotorealistický portrét spĺňať požiadavku rozlišovacej spôsobilosti podľa práva EÚ a slovenskej právnej úpravy. Príspevok sa sústreďuje na absolútne dôvody zápisnej nespôsobilosti, najmä na rozdiel medzi osobnou identitou a obchodným pôvodom. Otázky riadneho používania, pravdepodobnosti zámeny a dobrého mena známky zostávajú mimo jeho predmetu. Doktrinálna analýza predchádza obmedzenému empirickému zisteniu zo slovenského registra, ktoré má iba ilustračnú, nie štatistickú ambíciu.

2. Rozlišovacia spôsobilosť portrétu

2.1 Spôsobilosť byť označením a konkrétna rozlišovacia spôsobilosť

Podľa čl. 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1001 o ochrannej známke Európskej únie (ďalej len „EUTMR“) môže ochrannú známku EÚ tvoriť akékoľvek označenie, ak je spôsobilé odlíšiť tovary alebo služby jedného podniku od tovarov alebo služieb iných podnikov a možno ho v registri vyjadriť spôsobom, ktorý umožňuje jasne a presne určiť predmet ochrany.[2] Slovenský zákon č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach vychádza v § 2 z rovnakej koncepcie.[3]

Konkrétna fotografia tváre spravidla nevyvoláva problém z hľadiska jasnosti a presnosti vyjadrenia. Predmetom prihlášky nie je tvár človeka vo všetkých podobách, výrazoch a obdobiach jeho života, ale stabilné obrazové vyhotovenie zachytené v registri. Treba však rozlišovať medzi abstraktnou spôsobilosťou fotografie byť označením podľa čl. 4 EUTMR a jej konkrétnou rozlišovacou spôsobilosťou podľa čl. 7 ods. 1 písm. b) EUTMR. Prvá otázka sa týka toho, či označenie vôbec môže plniť známkovú funkciu. Druhá vyžaduje posúdiť, či ju plní vo vzťahu ku konkrétnym tovarom alebo službám a z pohľadu relevantnej verejnosti.

Súdny dvor opakovane zdôrazňuje, že rozlišovacia spôsobilosť sa musí posudzovať jednak vo vzťahu k tovarom alebo službám uvedeným v prihláške a jednak podľa predpokladaného vnímania priemerného spotrebiteľa týchto tovarov alebo služieb.[4] Právne kritériá sa zásadne nemenia podľa formálneho druhu označenia. Skúsenosť spotrebiteľa s jednotlivými druhmi označení však môže byť odlišná, čo sa nevyhnutne premieta do výsledku posúdenia.[5]

2.2 Identifikácia osoby nie je identifikáciou obchodného pôvodu

Odvolacie senáty EUIPO pri viacerých portrétových prihláškach vychádzali z toho, že pasová fotografia je jedinečným zobrazením konkrétnej osoby a umožňuje ju odlíšiť od ostatných ľudí. Z tohto poznatku následne vyvodili schopnosť označenia rozlišovať obchodný pôvod.[6] Medzi oboma závermi však chýba nevyhnutný medzičlánok. Spotrebiteľ môže bez zaváhania

1 Prihláška EUTM 014711907 a medzitýmne rozhodnutie Druhého odvolacieho senátu EUIPO z 26. 9. 2024 vo veci R 50/2024-2. Slovenské príklady boli identifikované vo WebRegistroch ÚPV SR, dostupných na https://wbr.indprop.gov.sk/.

2 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1001 zo 14. 6. 2017 o ochrannej známke Európskej únie, čl. 4.

3 Zákon č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov, § 2.

4 Rozsudok Súdneho dvora z 12. 2. 2004, Henkel, C-218/01, ECLI:EU:C:2004:88, body 30 – 31. Porov. aj rozsudok Súdneho dvora z 29. 4. 2004, Henkel/OHIM, spojené veci C-456/01 P a C-457/01 P, ECLI:EU:C:2004:258, bod 35.

5 Rozsudok Súdneho dvora zo 7. 10. 2004, Mag Instrument/OHIM, C-136/02 P, ECLI:EU:C:2004:592, body 30 – 32.

6 Rozhodnutie Štvrtého odvolacieho senátu EUIPO zo 16. 11. 2017, R 2063/2016-4, EUTM 014679351, najmä body 30, 36 a 37. Porov. Keserű, B. A.: Portraits as Trademarks: A Doctrinal and Practical Analysis of EUIPO Case Law on Facial Image Signs. *JIPITEC*, roč. 16, 2025, s. 386 – 403, body 18 – 21.

rozpoznať Jana Smita, modelku alebo športovca, no fotografiu zároveň chápať iba ako informáciu o osobe zachytenej na výrobku, ako tému publikácie, ako podobu účinkujúceho alebo ako reklamný prvok. Rozpoznanie osoby preto nie je totožné s poznaním, že tovary alebo služby pochádzajú od jedného obchodne zodpovedného podniku.

Tento problém sa prejavuje odlišne pri známych a neznámych osobách. Pri známej osobe môže portrét vo vzťahu ku knihám, fotografiám, audiovizuálnym dielam, podujatiam alebo zábavným službám opisovať ich obsah či tému. V takom prípade môže byť relevantný aj čl. 7 ods. 1 písm. c) EUTMR. Pri tovaroch, ktoré spotrebiteľ kupuje práve pre vyobrazenie celebrity, môže portrét fungovať skôr ako predmet spotreby alebo dekorácia než ako označenie pôvodu. Odborná literatúra tento jav opisuje ako napätie medzi osobnou alebo umeleckou asociáciou a známkovým použitím.[7]

Ani neznáma tvár nie je automaticky rozlišovacia. Spotrebiteľ ju môže vnímať ako zameniteľný reklamný motív, ako predstaviteľa cieľovej skupiny alebo ako neutrálne ilustračné vyobrazenie. To, že každá ľudská tvár obsahuje individuálne biologické črty, neodpovedá na otázku, aký význam týmto črtám pripíše spotrebiteľ v obchodnom kontexte. Rozhodujúca preto nemôže byť ontologická jedinečnosť tváre, ale jej známková výpoveď.

Pri známej osobe vzniká zdanlivý paradox. Všeobecná známosť môže zvýšiť rozpoznateľnosť portrétu, no zároveň posilniť jeho vnímanie ako odkazu na osobu, obsah alebo autorizovaný merchandising, nie nevyhnutne ako odkazu na konkrétny podnik. Naopak, tam, kde osoba známa nie je, môže spotrebiteľ vidieť iba bežnú ľudskú tvár. Sláva osoby preto nemôže byť ani automatickou podmienkou, ani automatickým dôkazom rozlišovacej spôsobilosti. Pre nadobudnutú rozlišovaciu spôsobilosť podľa čl. 7 ods. 3 EUTMR je rozhodujúce, či relevantná verejnosť v dôsledku používania vníma práve konkrétne prihlásené vyobrazenie ako označenie obchodného pôvodu, nie iba to, či pozná zobrazenú osobu.[8]

2.3 Konkrétna fotografia, nie vlastníctvo tváre

Predmetom prípadnej známkovej ochrany je konkrétny obrazový záznam. Zápis preto nemožno chápať ako privlastnenie fyzickej tváre alebo všetkých budúcich fotografií tej istej osoby. Toto rozlíšenie je dôležité pre jasnosť predmetu ochrany aj pre posudzovanie rozlišovacej spôsobilosti. Stabilita fotografie odstraňuje problém neurčitosti označenia, neodstraňuje však otázku, či ho spotrebiteľ chápe známkovo.

Opačný prístup by viedol k neudržateľnej predstave človeka ako „chodiacej ochrannej známky". Americká vec týkajúca sa Tigera Woodsa, na ktorú poukazuje aj INTA, správne rozlišuje medzi nárokom na konkrétne, sústavne známkovo používané vyobrazenie a všeobecným nárokom na každú fotografiu či podobu osoby.[9] Rovnaké rozlíšenie je potrebné zachovať v európskom práve. Je aj východiskom pre vzťah medzi ochrannou známkou a právom na podobizeň, ktoré nechráni obchodný pôvod, ale osobnosť človeka.

3. Čo možno prevziať z judikatúry o farbách a tvaroch

3.1 Farby: spoločný význam kontextu, odlišný verejný záujem

Vo veci Libertel Súdny dvor uviedol, že farba sama osebe je spravidla iba vlastnosťou vecí, no v závislosti od kontextu používania môže predstavovať označenie a za určitých okolností aj ukazovateľ obchodného pôvodu.[10] Vo veci Heidelberger Bauchemie tento prístup potvrdil pri kombináciách farieb.[11] Analógia s portrétmi je užitočná najmä v jednom bode: ani pri farbe, ani pri tvári nemožno vychádzať iba z abstraktnej schopnosti spotrebiteľa vizuálny prvok rozpoznať. Rozhoduje, či ho v konkrétnom odvetví, na konkrétnom mieste a vo vzťahu ku konkrétnym tovarom alebo službám vníma ako známku.

Analógia však nie je úplná. Farba bez obrysov má neurčitý počet spôsobov aplikácie a jej ochrana môže vzhľadom na obmedzený počet spotrebiteľsky rozlíšiteľných farieb neprimerane zúžiť ich dostupnosť pre konkurentov. Tento verejný záujem bol podstatnou časťou

7 Weathered, L.: Trade Marking Celebrity Image: The Impact of Distinctiveness and Use as a Trade Mark. *Bond Law Review*, roč. 12, 2000, č. 2, s. 161 – 186.
Calboli, I.: Overlapping Trademark and Copyright Protection: A Call for Concern and Action. *University of Illinois Law Review Online*, 2014, s. 25 – 33.
Porov. aj rozsudok Všeobecného súdu z 30. 6. 2009, Danjaq/OHIM – Mission Productions (Dr. No), T-435/05, ECLI:EU:T:2009:226.

8 INTA: Third Party Observations, Case R 50/2024-2, Johannes Hendricus Maria Smit/EUIPO, 7. 1. 2025, najmä body 10 – 18. Dostupné na https://www.inta.org/wp-content/uploads/-public-files/advocacy/amicus-briefs/INTA-Third-Party-Observations-Johannes-Hendricus-Maria-Smit_EUIPO.pdf.

9 ETW Corp. v. Jireh Publishing, Inc., 332 F.3d 915 (6th Cir. 2003). Citované a rozobrané v stanovisku INTA, pozn. 8, s. 9 – 12.
Porov. Rothman, J. E.: Navigating the Identity Thicket: Trademark's Lost Theory of Personality, the Right of Publicity, and Preemption. *Harvard Law Review*, roč. 135, 2022, s. 1271 – 1353.

10 Rozsudok Súdneho dvora zo 6. 5. 2003, Libertel, C-104/01, ECLI:EU:C:2003:244, najmä body 27, 39 – 41 a 54 – 66.

11 Rozsudok Súdneho dvora z 24. 6. 2004, Heidelberger Bauchemie, C-49/02,

ECLI:EU:C:2004:384, najmä body 22 – 24 a 37 – 40.

odôvodnenia vo veci Libertel. Konkrétna portrétová fotografia je naproti tomu presne ohraničeným obrazovým označením a počet možných portrétov nie je porovnateľne obmedzený. Pri portréte preto nie je hlavným problémom vyčerpanie dostupných označení, ale prechod od osobnej identity k obchodnému pôvodu.

Z judikatúry o farbách teda nemožno odvodiť kategorické pravidlo, že všetky portréty inherentnú rozlišovaciu spôsobilosť nemajú. Možno z nej odvodiť požiadavku kontextového posúdenia a opatrnosť voči prvku, ktorý spotrebiteľ bežne nevníma známkovo. Ak čistý portrét v danom odvetví nemá osobitné grafické črty, nie je umiestnený spôsobom typickým pre známku a nezodpovedá ustálenej trhovej praxi, jeho inherentná rozlišovacia spôsobilosť bude spravidla pochybná. Tým nie je dotknutá možnosť preukázať jej nadobudnutie používaním.

3.2 Tvary: rovnaké kritériá, ale iný typ spotrebiteľského vnímania

Pri trojrozmerných známkach tvorených tvarom výrobku Súdny dvor konštatuje, že právne kritériá rozlišovacej spôsobilosti nie sú prísnejšie než pri iných druhoch známok. Priemerný spotrebiteľ však obyčajne nie je zvyknutý usudzovať na obchodný pôvod výrobku iba podľa jeho tvaru alebo obalu. Inherentnú rozlišovaciu spôsobilosť preto spravidla nadobúda až tvar, ktorý sa významne odlišuje od normy alebo zvyklostí dotknutého odvetvia.[12]

Tento test nemožno automaticky preniesť na každú portrétovú známku. Fotografia tváre umiestnená na etikete alebo obale je spravidla dvojrozmerným obrazovým označením oddeliteľným od vzhľadu samotného výrobku. Spotrebiteľ ju nevníma rovnakým spôsobom ako fľašu, obal alebo tvar tovaru. Formálne pomenovanie známky však nie je rozhodujúce. Ak obrazové označenie v skutočnosti splýva so vzhľadom alebo obsahom výrobku, môže byť spotrebiteľské vnímanie porovnateľné s tvarovými známkami.[13]

Pre portréty z toho vyplýva dvojstupňové rozlíšenie. Ak je fotografia použitá ako samostatný identifikátor pôvodu, napríklad v stabilnom formáte na mieste, kde sa bežne nachádza značka, tvarová judikatúra sa neuplatní mechanicky. Ak však portrét tvorí samotný obsah alebo podstatnú estetickú hodnotu tovaru, napríklad pri plagáte, fotografii, zberateľskom predmete alebo figúrke, treba skúmať, či ho verejnosť nevníma ako výrobok samotný. Pri modelingových alebo zábavných službách môže tvár podobne označovať osobu, ktorá službu vykonáva, a nie podnikateľský pôvod služby.

Článok 7 ods. 1 písm. e) EUTMR obsahuje osobitné výluky pre označenia pozostávajúce výlučne z tvaru alebo inej vlastnosti tovaru. Toto ustanovenie nemožno analogicky rozširovať na služby iba preto, že tvár modela je pre službu hospodársky významná. Jeho ratio môže upozorniť na hranicu medzi označením a predmetom obchodnej ponuky, samotná zápisná spôsobilosť služby sa však musí posúdiť podľa čl. 7 ods. 1 písm. b) alebo c) EUTMR. Práve tu spočíva význam tvarovej judikatúry pre portréty: nie v automatickom použití osobitnej výluky, ale v dôslednom skúmaní toho, či spotrebiteľ vidí samostatný ukazovateľ pôvodu, alebo iba vzhľad, obsah či predmet ponuky.

3.3 Osobné meno ako bližšia analógia

Portrét má v určitom ohľade bližšie k osobnému menu než k farbe alebo tvaru výrobku. Meno aj tvár primárne identifikujú fyzickú osobu a čl. 4 EUTMR výslovne pripúšťa osobné mená ako označenia, z ktorých môže pozostávať ochranná známka. V konaní išlo o prihlášku priezviska ‚Nichols' pre predajné automaty a potraviny a nápoje, ktoré sa prostredníctvom nich obvykle predávajú. Britský registračný orgán zápis povolil pre predajné automaty, ale odmietol ho pre potraviny a nápoje s odôvodnením, že v Spojenom kráľovstve ide o bežné priezvisko. Vo veci Nichols Súdny dvor odmietol osobitne prísne kritériá iba preto, že ide o bežné priezvisko, a trval na uplatnení všeobecných pravidiel rozlišovacej spôsobilosti.[14]

Táto analógia podporuje záver, že tváre nemožno z ochrany vylúčiť ako kategóriu. Nepodporuje však opačný extrém, podľa ktorého každá individualizovateľná tvár automaticky označuje obchodný pôvod. Rovnako ako pri mene treba skúmať tovary, služby, relevantnú verejnosť a význam, ktorý označeniu prisúdi. Pri portréte navyše pristupuje osobitná väzba na podobizeň a telesnú identitu človeka.

12 Rozsudok Súdneho dvora z 8. 4. 2003, Linde a i., spojené veci C-53/01 až C-55/01, ECLI:EU:C:2003:206. Rozsudok Súdneho dvora z 12. 2. 2004, Henkel, C-218/01, ECLI:EU:C:2004:88. Rozsudok Súdneho dvora z 22. 6. 2006, Storck/OHIM, C-25/05 P, CLI:EU:C:2006:422, body 27 – 29.

13 Rozsudok Všeobecného súdu z 15. 6. 2010, X Technology Swiss/OHIM (oranžové sfarbenie špičky ponožky), T-547/08, ECLI:EU:T:2010:235, body 25 – 27.

14 Rozsudok Súdneho dvora zo 16. 9. 2004, Nichols, C-404/02, ECLI:EU:C:2004:538, najmä body 24 – 30.

4. Rozhodovacia prax EUIPO a vec Smit

4.1 Dve protichodné východiská v rámci EUIPO

Líniu rozhodnutí o čistých portrétových známkach otvorilo rozhodnutie Štvrtého odvolacieho senátu zo 16. novembra 2017 vo veci R 2063/2016-4, ktoré sa týkalo prihlášky EUTM 014679351. Naň nadviazali najmä rozhodnutia R 2574/2018-1, R 378/2021-4, R 468/2021-4, R 1255/2023-4, R 1266/2023-4, R 1704/2023-4 a R 2173/2023-4.[15] V týchto veciach prieskumoví pracovníci prihlášky spravidla zamietli pre nedostatok rozlišovacej spôsobilosti, prípadne aj pre opisnosť. Odvolacie senáty ich rozhodnutia zrušovali.

Odvolacie senáty zdôraznili, že konkrétna pasová fotografia zachytáva jedinečné črty určitej osoby, a preto ju nemožno zameniť s abstraktným alebo všeobecným zobrazením človeka. Podľa ich názoru môže odkaz na zobrazenú osobu umožniť spotrebiteľovi odlíšiť tovary alebo služby od ponuky iného pôvodu. Skutočnosť, že sa ľudské tváre používajú v reklame, podľa senátov sama osebe nevylučuje rozlišovaciu spôsobilosť konkrétneho portrétu.

Prvostupňový prístup vychádza z odlišnej skúsenostnej premisy. Fotografie ľudí sú v reklame, móde, médiách a zábavnom priemysle bežné. Spotrebiteľ ich preto nemusí chápať ako značku. Pri niektorých tovaroch a službách navyše portrét poskytuje informáciu o ich obsahu, cieľovej skupine alebo osobe poskytovateľa. Rozpor medzi oboma prístupmi nespočíva v tom, či je fotografia presne identifikovateľná, ale v tom, či jedinečnosť zobrazenej osoby postačuje na záver o obchodnom pôvode.

Presvedčivejšie riešenie poskytuje kontextový prístup nemeckej judikatúry vo veciach Marlene-Dietrich-Bildnis I a II. Bundesgerichtshof pripustil abstraktnú spôsobilosť portrétu byť ochrannou známkou, zároveň však požadoval posúdiť zvyklosti odvetvia, spôsob a miesto umiestnenia označenia a to, či verejnosť portrét chápe ako ukazovateľ pôvodu alebo iba ako obsah či dekoráciu tovaru.[16] Takýto prístup sa vyhýba tak kategorickému odmietaniu portrétov, ako aj stotožneniu osobnej jedinečnosti s rozlišovacou spôsobilosťou.

4.2 Význam veci Smit

Prihláška EUTM 014711907 bola podaná 23. októbra 2015 Johannesom Hendricusom Mariom Smitom, známym najmä ako holandský spevák, herec a televízny moderátor. Prihlasované označenie tvorí nestylizovaná fotografia jeho tváre. Prihláška zahŕňa tovary v triedach 9, 16, 24 a 25 a služby v triedach 35 a 41.

Rozhodnutím z 19. decembra 2023 prieskumový pracovník odmietol zápis pre nedostatok rozlišovacej spôsobilosti vo vzťahu ku všetkým prihláseným tovarom a službám a pre opisnosť vo vzťahu k ich časti. Vychádzal z toho, že verné zobrazenia osôb sa bežne používajú pri prezentácii tovarov a služieb a fotografia neobsahuje prvok, ktorý by ju z pohľadu spotrebiteľa posúval od podoby osoby k obchodnému označeniu. Pri mediálnych a zábavných tovaroch alebo službách môže byť fotografia vnímaná ako odkaz na ich tému alebo účinkujúceho. Prihlasovateľ zároveň podľa rozhodnutia nepreukázal nadobudnutú rozlišovaciu spôsobilosť.[17]

Druhý odvolací senát medzitýmnym rozhodnutím z 26. septembra 2024 postúpil vec Veľkému odvolaciemu senátu. Dôvodom bol práve nesúlad medzi systematicky reštriktívnejším prístupom prvostupňových útvarov a rozhodnutiami odvolacích senátov, podľa ktorých tvár konkrétnej osoby nie je inherentne bez rozlišovacej spôsobilosti.[18] Ku dňu uzávierky tohto príspevku, 22. júla 2026, nebolo v databáze EUIPO zverejnené konečné rozhodnutie Veľkého odvolacieho senátu.

Smitova známosť problém nezjednodušuje, ale zvýrazňuje. V časti Únie môže relevantná verejnosť fotografiu okamžite spojiť s konkrétnym spevákom a vo vzťahu k nahrávkam, publikáciám alebo zábavným službám ju chápať ako údaj o obsahu. V členských štátoch, kde známy nie je, môže verejnosť vidieť iba fotografiu neznámeho muža. Keďže podľa čl. 7 ods. 2 EUTMR postačuje existencia absolútneho dôvodu zamietnutia aj v časti Únie, treba územné rozdiely spotrebiteľského vnímania presne vyhodnotiť. Nie je správne jednoducho predpokladať, že vysoká známosť v Holandsku alebo Belgicku automaticky vytvára rozlišovaciu spôsobilosť v celej Únii.

15 Rozhodnutia odvolacích senátov EUIPO zo 16. 11. 2017, R 2063/2016-4; z 23. 10. 2019, R 2574/2018-1; z 19. 5. 2021, R 378/2021-4 a R 468/2021-4; z 30. 10. 2023, R 1255/2023-4 a R 1266/2023-4; zo 4. 12. 2023, R 1704/2023-4; a z 30. 1. 2024, R 2173/2023-4. Súhrnne Keserű, pozn. 6, body 12 – 21.

16 Bundesgerichtshof, rozhodnutie z 24. 4. 2008, I ZB 21/06, *Marlene-Dietrich-Bildnis I*; Bundesgerichtshof, rozhodnutie z 31. 3. 2010, I ZB 62/09, *Marlene-Dietrich-Bildnis II*. Clark, B.: Hooray for Hollywood? (No) Trade Mark Protection for Marlene Dietrich's Image. *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, roč. 4, 2009, s. 314 – 317.

17 Rozhodnutie prieskumového pracovníka EUIPO z 19. 12. 2023 k prihláške EUTM 014711907, zhrnuté v medzitýmnom rozhodnutí R 50/2024-2 a v stanovisku INTA, pozn. 8, s. 3 – 6.

18 Medzitýmne rozhodnutie Druhého odvolacieho senátu EUIPO z 26. 9. 2024, R 50/2024-2, najmä body 25 – 26.

International Trademark Association (INTA) vo svojom stanovisku amicus curiae navrhla posudzovať najmä to, či sa konkrétny portrét používa v obchodnom styku vo vzťahu k tovarom alebo službám, či sa používa v stabilnom formáte, či je umiestnený spôsobom, ktorý verejnosť spája s ochrannými známkami, a či je v danom odvetví používanie portrétov ako známok obvyklé alebo má vyobrazenie osobitné črty odlišujúce ho od bežného portrétu.[19] Tieto faktory ponúkajú vhodný rámec, treba však rozlíšiť ich funkciu. Trhové zvyklosti, obvyklé umiestnenie a vlastnosti samotného obrazu možno hodnotiť už pri inherentnej rozlišovacej spôsobilosti. Dôkazy o konkrétnom dlhodobom používaní a skutočnom naučení verejnosti patria predovšetkým pod čl. 7 ods. 3 EUTMR. Inak by sa hranica medzi inherentnou a nadobudnutou rozlišovacou spôsobilosťou neprimerane rozostrela.

19 INTA, pozn. 8, najmä body 26 – 31.

Rozhodnutie Veľkého odvolacieho senátu bude záväzné pre rozhodovacie útvary EUIPO v rozsahu vyplývajúcom z čl. 165 EUTMR, nebude však judikatúrou Súdneho dvora ani formálne záväzným prameňom práva pre ÚPV SR.[20] Vzhľadom na harmonizáciu absolútnych dôvodov zamietnutia podľa smernice (EÚ) 2015/2436 však môže mať pre slovenskú prax významnú presvedčovaciu a metodickú hodnotu.

20 Nariadenie (EÚ) 2017/1001, čl. 165 ods. 2 a 3. Rozhodnutia Veľkého odvolacieho senátu sú záväzné pre rozhodovacie útvary EUIPO, nejde však o rozhodnutia súdov EÚ.

5. Ochrana podobizne ako samostatná hranica známkového práva

5.1 Rozlišovacia spôsobilosť nenahrádza súhlas zobrazenej osoby

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka má fyzická osoba právo na ochranu osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti, ľudskej dôstojnosti, súkromia, mena a prejavov osobnej povahy. Podobizne a obrazové snímky týkajúce sa fyzickej osoby sa podľa § 12 ods. 1 Občianskeho zákonníka smú vyhotoviť alebo použiť zásadne iba s jej privolením, ak nejde o niektorú zo zákonných licencií.[21] Právo na podobizeň chráni rozhodovanie človeka o zachytení a použití jeho vonkajšej podoby. Nechráni spotrebiteľa pred zámenou a jeho funkciou nie je označovať obchodný pôvod.

21 Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, § 11 a § 12. Plank, K. a kol.: *Občiansky zákonník. Komentár*. Praha : Iura Edition, ASPI ID KO40_1964SK, komentár k § 11 a § 12.

Oba režimy preto treba posudzovať oddelene. Súhlas zobrazenej osoby s použitím fotografie nevytvára rozlišovaciu spôsobilosť. Naopak, známková rozlišovacia spôsobilosť nedáva prihlasovateľovi súhlas na použitie cudzej podobizne. EUTMR túto hranicu výslovne zohľadňuje v čl. 60 ods. 2 písm. b), podľa ktorého možno ochrannú známku EÚ vyhlásiť za neplatnú, ak používanie známky možno zakázať na základe skoršieho práva na osobnú podobizeň podľa uplatniteľného práva.[22] Ak je fotografia zároveň autorským dielom, práva fotografa predstavujú ďalšiu, samostatnú rovinu a môžu byť relevantné podľa čl. 60 ods. 2 písm. c) EUTMR.

22 Nariadenie (EÚ) 2017/1001, čl. 60 ods. 2 písm. b) a c).

Presah ochrany osobnosti do rozlišovacej spôsobilosti je teda nepriamy, no významný. Spotrebiteľ môže portrét primárne vnímať ako prejav osobnej identity a nie ako označenie podniku. Toto vnímanie je relevantné podľa čl. 7 ods. 1 písm. b) EUTMR. Samotný konflikt s právom na podobizeň však treba riešiť nástrojmi na to určenými, nie rozširovaním pojmu rozlišovacej spôsobilosti o všeobecnú morálnu alebo osobnostnoprávnu výluku, ktorú zákon neustanovuje.

5.2 Postmortálna ochrana a rozdielne trvanie práv

Po smrti fyzickej osoby nie sú osobnostné práva predmetom dedenia. Podľa § 15 Občianskeho zákonníka patrí právo uplatňovať ochranu osobnosti zomretej osoby jej manželovi a deťom, a ak ich niet, rodičom.[23] Ide o taxatívne určený okruh oprávnených osôb. Zákon nestanovuje pevnú ochrannú dobu vyjadrenú počtom rokov, postmortálna ochrana je však osobne viazaná a nepredstavuje voľne prevoditeľné majetkové právo.

23 Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, § 15. Porov. Plank, K. a kol., pozn. 21, komentár k § 15.

Ochranná známka má odlišnú povahu. Zápis ochrannej známky EÚ trvá desať rokov od podania prihlášky a možno ho opakovane obnovovať vždy na ďalších desať rokov. Právo k známke je prevoditeľné a môže byť predmetom licencie.[24] Ak je majiteľom fyzická osoba, majetkové právo k známke môže byť po jej smrti predmetom právneho nástupníctva.

24 Nariadenie (EÚ) 2017/1001, čl. 20, čl. 25, čl. 52 a čl. 53.

Obchodná kontrola nad konkrétnym portrétom tak môže pri pravidelnom obnovovaní pokračovať aj v čase, keď postmortálnu ochranu osobnosti už nebude mať kto uplatniť.

Rozdiel v trvaní a prevoditeľnosti odôvodňuje obozretnosť pri registrácii, nie však osobitný nepísaný dôvod zamietnutia. Úlohou čl. 7 ods. 1 písm. b) EUTMR je zabrániť tomu, aby bolo ako ochranná známka zapísané označenie, ktoré verejnosť nevníma ako ukazovateľ obchodného pôvodu. Úlohou čl. 60 ods. 2 písm. b) EUTMR a vnútroštátneho práva je chrániť podobizeň konkrétnej osoby. Dôsledné zachovanie tejto hranice je dôležité aj preto, aby sa ochranná známka nestala náhradou neobmedzeného majetkového práva k ľudskej identite.[25]

6. Obmedzené empirické zistenia

Údaje o rozsahu fenoménu treba interpretovať opatrne. Keserűho výskum založený na širokom vyhľadávaní v databáze EUIPO identifikoval ku dňu 26. novembra 2023 celkovo 121 prihlášok v kategórii fotorealistických portrétov, z toho 83 v tom čase chránených. Súbor zahŕňal aj 46 počítačovo vytvorených tvárí jedného prihlasovateľa, čo významne skresľovalo časový trend.[26] Nadväzujúca štúdia uvádza len sedem nových prihlášok do 28. júla 2025. Tento údaj sa týka prírastku po predchádzajúcom zbere, nie celkového počtu portrétových známok.[27] Nemožno preto tvrdiť, že v EÚ existuje iba približne 15 až 20 takýchto označení alebo že všetky portrétové známky pochádzajú z Holandska. Na holandské prostredie je koncentrovaná najmä analyzovaná línia odvolacích vecí EUIPO.

Slovenské preverenie malo užší a ilustračný cieľ. V databáze WebRegistre ÚPV SR boli vyhľadané obrazové ochranné známky prihlásené od 1. januára 2020 do 31. decembra 2025 s použitím Viedenskej klasifikácie kategórie 02 „Ľudské bytosti“. Zobrazené výsledky boli následne vizuálne skontrolované so zameraním na označenia pozostávajúce výlučne z fotorealistického portrétu bez ďalších rozlišovacích prvkov.[28] Takto nastavené vyhľadávanie neodhalilo žiadnu porovnateľnú čistú portrétovú prihlášku.

V slovenskom registri sa nachádzajú označenia obsahujúce tváre alebo postavy, spravidla však ide o kombinované známky s názvom, logom, štylizáciou alebo ďalšími grafickými prvkami. Ako príklady možno uviesť označenia „Skrúcaná Slivovica“ a „Kráľovná folklóru“. Ich rozlišovacia spôsobilosť sa posudzuje podľa celkového dojmu a nemožno ju pripísať samotnej fotografii či kresbe tváre.

Obr. 1: Príklady kombinovaných označení zachytených vo WebRegistroch ÚPV SR. Vľavo „Skrúcaná Slivovica“, vpravo „Kráľovná folklóru“. Zdroj: WebRegistre ÚPV SR.

Negatívny výsledok má limity. Viedenská klasifikácia nemusí byť vo všetkých záznamoch pridelená úplne jednotne a skúmané obdobie nezahŕňa staršie prihlášky. Zistenie preto

25 K rozdielom v postmortálnej ochrane podobizne v európskych právnych poriadkoch porov. Heugas, A. C.: Protecting Image Rights in the Face of Digitalization: A United States and European Analysis. *The Journal of World Intellectual Property*, 2021.
K riziku propertizácie osobnej identity porov. Rothman, pozn. 9.

26 Keserű, B. A.: Trademark Protection for Faces? A Comprehensive Analysis on the Benefits and Drawbacks of Trademarks and the Right to Facial Image. *JIPITEC*, roč. 15, 2024, s. 88 – 99, najmä tabuľka na s. 90.

27 Keserű, pozn. 6, bod 2.

28 ÚPV SR, WebRegistre, vyhľadávanie obrazových ochranných známok za obdobie 1. 1. 2020 – 31. 12. 2025, Viedenská klasifikácia kategória 02 „Ľudské bytosti“, vizuálna kontrola výsledkov vykonaná autorom 27. 4. 2026. Dostupné na https://wbr.indprop.gov.sk/.

nemožno formulovať ako definitívny dôkaz neexistencie čistej portrétovej známky v celom slovenskom registri. Pre prax však ukazuje, že v sledovanom období nešlo o viditeľnú prihlasovaciu stratégiu. Krátke obdobie po zverejnení odbornej štúdie zároveň nemôže samo osebe potvrdiť ani vyvrátiť dlhodobý trend.

7. Navrhovaný postup posúdenia

Prihlášku čistej portrétovej známky treba posúdiť v piatich nadväzujúcich krokoch. Najskôr je potrebné presne vymedziť, či sa ochrana žiada pre konkrétnu fotografiu alebo či argumentácia neprípustne smeruje k monopolu na podobu osoby ako takú. Následne treba určiť relevantnú verejnosť a vykonať samostatné posúdenie pre jednotlivé skupiny tovarov a služieb. V treťom kroku sa zisťuje primárny význam obrazu pre spotrebiteľa, teda či v ňom vidí označenie pôvodu, osobu poskytovateľa, obsah, dekoráciu, reklamný motív alebo predstaviteľa cieľovej skupiny. Štvrtým krokom je preverenie zvyklostí odvetvia, obvyklého umiestnenia známok a prípadných osobitných prvkov portrétu, ktoré môžu meniť jeho vnímanie. Až napokon treba oddelene posúdiť, či nedostatok inherentnej rozlišovacej spôsobilosti nebol prekonaný jej nadobudnutím používaním podľa čl. 7 ods. 3 EUTMR alebo § 5 ods. 2 zákona č. 506/2009 Z. z.

Takto formulovaný postup nevedie ani k automatickému prijatiu, ani k automatickému odmietnutiu portrétov. Pri neštylizovanej pasovej fotografii bez preukázanej trhovej konvencie bude často chýbať dôvod, pre ktorý by ju spotrebiteľ už pri prvom stretnutí chápal ako známku. Iný výsledok môže odôvodniť osobitná vizuálna úprava, stabilné umiestnenie v odvetví, v ktorom sa portréty obvykle používajú ako ukazovatele pôvodu, alebo nadobudnutá rozlišovacia spôsobilosť. Rozhodnutie však musí vždy vysvetliť prechod od identifikácie osoby k identifikácii obchodného pôvodu. Samotná veta, že každá tvár je jedinečná, na to nestačí.

Pre slovenskú prax je tento test použiteľný pri výklade § 2 a § 5 zákona č. 506/2009 Z. z. v súlade so smernicou (EÚ) 2015/2436 a judikatúrou Súdneho dvora. Rozhodnutia odvolacích senátov EUIPO môžu byť presvedčivým podkladom, ÚPV SR však musí vykonať vlastné posúdenie slovenského alebo relevantného národného spotrebiteľa a konkrétneho zoznamu tovarov a služieb.

8. Záver

Čistý fotorealistický portrét môže byť označením v zmysle čl. 4 EUTMR a § 2 zákona č. 506/2009 Z. z. Z tejto abstraktnej spôsobilosti však nemožno vyvodiť jeho konkrétnu rozlišovaciu spôsobilosť. Jadro problému spočíva v odlíšení dvoch funkcií. Tvár individualizuje človeka, ochranná známka má individualizovať obchodný pôvod tovarov a služieb. Prechod medzi týmito funkciami musí byť preukázaný na základe vnímania relevantnej verejnosti, nie iba biologickej jedinečnosti zobrazenej osoby.

Judikatúra o farbách podporuje kontextové posúdenie, nemožno z nej však prevziať verejný záujem na zachovaní obmedzenej palety označení. Judikatúra o tvaroch je relevantná tam, kde portrét splýva so vzhľadom, obsahom alebo podstatou ponuky. Test významnej odlišnosti od normy používaný pri tvaroch výrobkov sa však na dvojrozmernú fotografiu oddeliteľnú od výrobku neuplatní automaticky. Bližšiu analógiu poskytujú osobné mená, pri ktorých rovnaká schopnosť identifikovať osobu nevylučuje známkovú ochranu, ale ani nenahrádza konkrétne posúdenie rozlišovacej spôsobilosti.

Ochrana podobizne a známkové právo zostávajú samostatnými režimami. Súhlas zobrazenej osoby nenahrádza rozlišovaciu spôsobilosť a zápis známky nenahrádza súhlas s použitím podobizne. Rozdielna povaha, prevoditeľnosť a postmortálne trvanie oboch právnych režimov zároveň potvrdzujú potrebu odmietnuť predstavu ochrannej známky ako všeobecného majetkového práva k ľudskej identite.

Slovenské preverenie v sledovanom období neodhalilo čistú portrétovú prihlášku, iba kombinované označenia. Vec Smit tak zostáva pre slovenskú prax najmä doktrinálnym a metodickým referenčným bodom. Očakávané rozhodnutie Veľkého odvolacieho senátu môže zjednotiť prax EUIPO. Podľa môjho názoru by presvedčivé riešenie malo odmietnuť oba krajné prístupy: tvár nemožno z ochrany vylúčiť ako kategóriu, nemožno však ani zameniť schopnosť fotografie identifikovať človeka so schopnosťou označovať obchodný pôvod.[29] ■

29 Pri príprave príspevku boli použité nástroje umelej inteligencie na rešerš a formálnu úpravu textu. Za odborný obsah, právnu analýzu a výslednú podobu príspevku zodpovedá autor.

Použitá literatúra

Calboli, I.: Overlapping Trademark and Copyright Protection: A Call for Concern and Action. *University of Illinois Law Review Online*, 2014, s. 25 – 33.

Clark, B.: Hooray for Hollywood? (No) Trade Mark Protection for Marlene Dietrich's Image. *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, roč. 4, 2009, s. 314 – 317.

Heugas, A. C.: Protecting Image Rights in the Face of Digitalization: A United States and European Analysis. *The Journal of World Intellectual Property*, 2021.

Keserű, B. A.: Trademark Protection for Faces? A Comprehensive Analysis on the Benefits and Drawbacks of Trademarks and the Right to Facial Image. *JIPITEC*, roč. 15, 2024, s. 88 – 99.

Keserű, B. A.: Portraits as Trademarks: A Doctrinal and Practical Analysis of EUIPO Case Law on Facial Image Signs. *JIPITEC*, roč. 16, 2025, s. 386 – 403.

Ramírez-Montes, C.: The Elusive Distinctiveness of Trade Dress in EU Trademark Law. *Emory International Law Review*, roč. 34, 2020, s. 301 – 358.

Rothman, J. E.: Navigating the Identity Thicket: Trademark's Lost Theory of Personality, the Right of Publicity, and Preemption. *Harvard Law Review*, roč. 135, 2022, s. 1271 – 1353.

Weathered, L.: Trade Marking Celebrity Image: The Impact of Distinctiveness and Use as a Trade Mark. *Bond Law Review*, roč. 12, 2000, č. 2, s. 161 – 186.

Plank, K. – Cirák, J. – Ľalík, M. – Krajčo, J. – Mazák, J. – Vojčík, P. – Ťapák, J. – Ondráček, M. – Hanzelová, I. – Nesrovnal, V.: *Občiansky zákonník. Komentár*. Praha : Iura Edition, ASPI ID KO40_1964SK.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1001 zo 14. júna 2017 o ochrannej známke Európskej únie.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2436 zo 16. decembra 2015 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známok.

Zákon č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.

INTA: Third Party Observations, Case R 50/2024-2, Johannes Hendricus Maria Smit/EUIPO, 7. januára 2025.

JUDr. Jozef Kleberc *je absolventom Fakulty práva Paneurópskej vysokej školy v Bratislave. V súčasnosti pôsobí ako advokát a konateľ advokátskej kancelárie AK Kleberc Legal, s. r. o. Vo svojej praxi sa venuje najmä obchodnému právu, právu obchodných spoločností, sporovej agende a právu duševného vlastníctva. Klientov zastupuje v súdnych, správnych aj mimosúdnych konaniach a poskytuje právne poradenstvo podnikateľom pri ochrane ich obchodnej identity, zmluvných vzťahoch a korporátnych zmenách.*

info@akkleberc.sk

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Štátny fond rozvoja bývania a ochrana spotrebiteľa

1. Článok 2 písm. c) smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že verejný subjekt zriadený zákonom na účely výkonu neziskovej činnosti podpory na bývanie, ktorá spočíva najmä v poskytovaní hypotekárnych úverov fyzickým osobám za zvýhodnených podmienok, je „predajcom alebo dodávateľom" v zmysle tohto ustanovenia v rozsahu, v akom zmluvy o úvere, ktoré uzatvára s týmito osobami, patria do rámca jeho činnosti súvisiacej s obchodom, podnikaním alebo povolaním.

2. Zásada prednosti práva Únie sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu, ktorý je na základe pravidla alebo praxe vnútroštátneho práva viazaný právnym názorom vnútroštátneho súdu vyššieho stupňa vo veci, ktorá mu bola vrátená na ďalšie konanie, ukladá povinnosť neuplatniť tento názor, ak zastáva stanovisko, že tento právny názor nie je v súlade s výkladom ustanovenia práva Únie, ktorý poskytol Súdny dvor na základe článku 267 ZFEÚ.

Rozsudok Súdneho dvora z 9. júla 2026 vo veci C-188/25, Štátny fond rozvoja bývania – ECLI:EU:C:2026:555.

Slovenské súdy predložili Súdnemu dvoru dosiaľ stoštyri návrhov na začatie prejudiciálneho konania. Mimoriadne aktívny je spomedzi nich Krajský súd v Prešove, ktorý je autorom až dvadsiatich piatich návrhov na začatie prejudiciálneho konania. Z viacerých týchto návrhov je zrejmé, že Krajský súd v Prešove používa prejudiciálne konanie pred Súdnym dvorom ako priestor na polemizovanie s názormi Najvyššieho súdu SR. Súdny dvor vďaka prejudiciálnym otázkam Krajského súdu v Prešove už niekoľkokrát názory Najvyššieho súdu SR vyvrátil.

Uznesenie Krajského súdu v Prešove z 30. januára 2025, ktorým boli predložené prejudiciálne otázky vo veci C-188/25[1] je ukážkou toho, ako by mala vyzerať práca slovenských súdov a sudcov s právom Únie. Na druhej strane, v častiach, v ktorých odkazuje na argumentáciu a závery Najvyššieho súdu SR, nám zasa ukazuje, ako by sa k právu Únie pristupovať nemalo. Krajský súd v Prešove sa vo svojom uznesení netají tým, že sa nezhoduje s Najvyšším súdom SR v otázke, či Štátny fond rozvoja bývania (ďalej len „ŠFRB") je možné považovať za predajcu alebo dodávateľa v zmysle článku 2 písm. c) smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica 93/13"). Najvyšší súd SR sa domnieva, že ŠFRB nie je dodávateľom v zmysle smernice aj preto, že nevykonáva podnikateľskú činnosť,

1 Uznesenie je dostupné na C-0188-25-00000000RP-01--P-01_DDP_300621-SK-1

je zriadený zákonom na účely napĺňovania bytovej politiky štátu a okrem toho zmluvy, ktoré ŠFRB uzatvára, obsahujú zmluvné podmienky odrážajúce záväzný text zákona, a preto predstavujú výnimku z pôsobnosti smernice 93/13.

Do tejto polemiky sa Krajský súd v Prešove a Najvyšší súd SR dostali v rámci rozhodovania o žalobe na vrátenie zostatku predčasne ukončeného úveru na bývanie, ktorú ŠFRB podal proti GL, KL a SC. Krajský súd v Prešove rozhodoval v tomto spore ako odvolací súd a Najvyšší súd SR ako súd dovolací, ktorý zrušil rozhodnutie Krajského súdu v Prešove. Krajský súd v Prešove je teraz viazaný právnym názorom Najvyššieho súdu SR, v zmysle ktorého ustanovenia smernice 93/13 nie sú uplatniteľné na spor z dôvodu, že ŠFRB nekoná ako predajca alebo dodávateľ.

Súdny dvor sa pred podaním výkladu pojmu „predajca alebo dodávateľ" v zmysle článku 2 písm. c) smernice 93/13 musel vyporiadať s námietkou neprípustnosti prejudiciálnych otázok, ktorú vzniesol ŠFRB. ŠFRB uvádzal dva dôvody neprípustnosti prejudiciálnych otázok a ani jeden dôvod Súdny dvor neuznal. Prvým dôvodom bola neaplikovateľnosť smernice na riešenie vnútroštátneho sporu. Podľa Súdneho dvora sa však toto tvrdenie týka merita veci, a preto nemôže spochybniť prípustnosť položených otázok. Druhým dôvodom neprípustnosti prejudiciálnych otázok mala byť skutočnosť, že odpoveď na ne je jasná a nevyvoláva žiadne dôvodné pochybnosti. Súdny dvor pripomenul, že ak by aj odpoveď na položenú prejudiciálnu otázku nenechávala priestor na rozumné pochybnosti, neznamená to neprípustnosť takejto otázky.

Nad rámec argumentácie Súdneho dvora je možné ešte dodať, že neexistencia dôvodných pochybností pri odpovedaní na prejudiciálnu otázku dáva Súdnemu dvoru v zmysle článku 99 jeho Rokovacieho poriadku možnosť rozhodnúť o prejudiciálnej otázke vo forme odôvodneného uznesenia, čo je však, samozrejme, iný prípad ako neprípustnosť prejudiciálnej otázky.

Domnievame sa, že paradoxne v tejto veci bol skutočne dôvod na konanie podľa článku 99 Rokovacieho poriadku, ale nie pre neexistenciu dôvodných pochybností, ako to uvádzal ŠFRB. Čítajúc argumentáciu Súdneho dvora je totiž evidentné, že odpovede na otázky Krajského súdu v Prešove boli jednoznačne vyvoditeľné z doterajšej judikatúry Súdneho dvora. Môžeme sa len domnievať, že Súdny dvor vnímal názorové súperenie s najvyššou súdnou inštanciou a rozhodol sa pre odpoveď vo forme rozsudku.

Čo sa týka výkladu pojmu predajca alebo dodávateľ v zmysle článku 2 pís. c) smernice 93/13 a následného posúdenia, či pod tento pojem spadá ŠFRB, Súdny dvor poskytol odpoveď založenú na jeho predchádzajúcej judikatúre, na ktorú vo veľkej miere poukazoval už Krajský súd v Prešove vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

Súdny dvor uviedol, že definícia predajcu alebo dodávateľa obsiahnutá v článku 2 písm. c) smernice 93/13 nevylučuje subjekty, ktoré plnia úlohu všeobecného záujmu, ktorým je v tomto prípade podpora sociálneho bývania. Rovnako nie je relevantné, či cieľom činnosti subjektu, v tomto prípade ide o financovanie operácií nadobudnutia nehnuteľností, je dosiahnuť zisk a či koná v rámci obchodných úvah. Tento záver sa odvíja od cieľa smernice, ktorým je chrániť fyzické osoby, ktoré sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádzajú v slabšom postavení. Fyzické osoby, s ktorými ŠFRB uzatvára zmluvy o hypotekárnom úvere, sa nachádzajú v slabšom postavení oproti ŠFRB bez ohľadu na to, či cieľom činnosti ŠFRB je dosahovanie zisku.

Na základe uvedeného Súdny dvor bez akýchkoľvek pochybností konštatoval, že verejný subjekt zriadený zákonom na účel výkonu neziskovej činnosti je predajcom alebo dodávateľom v zmysle článku 2 písm. c) smernice 93/13.

Ďalšiu otázku prešovského súdu vnímal Súdny dvor optikou zásady prednosti práva Únie pred vnútroštátnym právom. Podstatou tejto otázky bolo zistiť, ako má sudca postupovať v prípade, ak je viazaný právnym názorom vnútroštátneho súdu vyššieho stupňa vo veci, ktorá mu bola vrátená na ďalšie konanie, ale tento právny názor je v rozpore s výkladom práva Únie, ktorý získal od Súdneho dvora v prejudiciálnom konaní.

Súdny dvor síce pripomenul, že právo Únie v zásade nebráni stanoveniu povinnosti byť viazaný záväzným právnym názorom inštančne vyššieho súdu vo vnútroštátnom práve, a to vzhľadom na právomoc, ktorú majú členské štáty pri organizovaní justície. Avšak súčasne

pripomenul judikatúru, v zmysle ktorej je vnútroštátny súd, ktorý využil možnosť priznanú mu článkom 267 ZFEÚ, viazaný výkladom ustanovení práva Únie, ktorý podal Súdny dvor, a musí prípadne odmietnuť posúdenia vnútroštátneho súdu vyššieho stupňa, ak sa v súvislosti s výkladom, ktorý poskytol Súdny dvor, domnieva, že tieto posúdenia nie sú v súlade s právom Únie, prípadne neuplatní vnútroštátne pravidlo, ktoré mu ukladá povinnosť dosiahnuť súlad s rozhodnutiami tohto súdu vyššieho stupňa. Už táto stabilizovaná judikatúra, ktorá má svoj pôvod v rozsudku vo veci C-173/09, by stačila na vyvodenie odpovede na otázku Krajského súdu v Prešove. Súdny dvor ju ešte prepojil so zásadou prednosti a s povinnosťou konformného výkladu vnútroštátneho práva, ktorá vyžaduje zmeniť ustálenú judikatúru, pokiaľ vychádza z výkladu vnútroštátneho práva, ktorý je nezlučiteľný s cieľmi smernice, a z vlastnej moci neuplatniť akýkoľvek výklad podaný vyšším vnútroštátnym súdom, ak tento výklad nie je zlučiteľný so smernicou.

Slovenská vláda a ŠFRB žiadali Súdny dvor, aby v prípade takého výkladu, aký nakoniec aj podal, časovo ohraničil účinky svojho rozsudku len na prebiehajúce konania pred slovenskými súdmi, v ktorých ešte nebolo vydané konečné rozhodnutie. Súdny dvor tejto žiadosti nevyhovel, keďže slovenská vláda síce predložila číselné údaje týkajúce sa počtu hypotekárnych úverov poskytnutých ŠFRB a zodpovedajúceho finančného objemu, ale nespresnila právne a finančné účinky rozsudku Súdneho dvora. V dôsledku toho Súdny dvor nepovažoval za preukázané kritérium týkajúce sa rizika vážnych ťažkostí, ktorého splnenie je nevyhnutné pre využitie možnosti časovo ohraničiť účinky rozsudku Súdneho dvora.

V závere ešte Súdny dvor dodal, že jeho rozhodnutie ani nemá a priori vplyv na vnútroštátne súdne rozhodnutia, ktoré už získali právnu silu rozhodnutej veci. Právo Únie nevyžaduje, aby vnútroštátny súdny orgán zrušil svoje rozhodnutie s právnou silou rozhodnutej veci v záujme zohľadnenia výkladu urobeného Súdnym dvorom. Ak ale vnútroštátne právo predpokladá za určitých podmienok možnosť zrušiť rozhodnutie aj s právnou silou rozhodnutej veci za účelom zosúladenia situácie s vnútroštátnym právom, tak táto možnosť sa musí v súlade so zásadami ekvivalencie a efektivity využiť aj vtedy, ak by išlo o obnovenie súladu predmetnej situácie s predpismi práva Únie. Inak povedané, ak by slovenský právny poriadok predpokladal mimoriadne opravné prostriedky umožňujúce zrušiť právoplatné rozhodnutia za účelom dosiahnutia súladu riešenia vo veci s vnútroštátnym právom, tak by sa mali tieto mimoriadne opravné prostriedky použiť aj voči právoplatnému rozhodnutiu za účelom dosiahnutia súladu riešenia veci s právom Únie.

Rozhodnutie spracovala: **prof. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**
Ústav medzinárodného práva a európskeho práva
UPJŠ v Košiciach, Právnická fakulta

Z ROZHODNUTÍ NAJVYŠŠIEHO SÚDU SR

Posudzovanie nároku na náhradu škody spočívajúcej v znížení trhovej hodnoty pozemkov v dôsledku zmeny územného plánu obce

Ak zmena územného plánu prijatého vo forme VZN bola riadne schválená obecným zastupiteľstvom, nebola zrušená ani vyhlásená za nezákonnú správnym súdom, civilný súd z nej musí vychádzať ako z platnej a zákonnej. Samotné zníženie hodnoty pozemkov v dôsledku zmeny územného plánu sa nepovažuje za škodu, za ktorú by obec zodpovedala podľa všeobecnej zodpovednosti za škodu. Skutočná škoda musí znamenať reálne zmenšenie majetku, predstavuje reálny, objektívne vyjadriteľný úbytok majetku, musí byť aktuálna, nie podmienená budúcim vývojom.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 25. februára 2026
sp. zn. 4Cdo/122/2024

Dotknuté ustanovenia

- § 10, § 14, § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov

Okresný súd zamietol žalobu žalobcov domáhajúcich sa voči žalovanej obci zaplatenia náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci. Žalobcovia tvrdili, že obec postupovala nezákonne pri prijímaní zmeny územného plánu (ÚP), v dôsledku čoho im vznikla ako vlastníkom pozemku škoda vzhľadom na znemožnenie realizácie ich podnikateľského zámeru na pozemkoch, ktoré boli pôvodne určené na výstavbu cesty, rodinných domov a verejnej zelene. Argumentovali, že kupovali nehnuteľnosti ako stavebné pozemky, ktoré takými boli až do bezdôvodne vykonanej zmeny ÚP.

Súd dospel k záveru, že nárok žalobcov nie je dôvodný. Konštatoval, že žalovaná pri obstarávaní a schvaľovaní územnoplánovacej dokumentácie (ÚPD) postupovala v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a správne zohľadnila riziko dynamického a zosuvného charakteru v dotknutom území v snahe predísť možným budúcim škodám. Nezákonnosť predmetného všeobecne záväzného nariadenia (VZN) obce nebola konštatovaná, nariadenie nebolo doposiaľ autoritatívne zrušené súdom ani iným príslušným orgánom. Odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil.

Najvyšší súd SR na základe dovolania žalobcov preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

Z odôvodnenia

Zásada legitímnych očakávaní nie je prenosná do procesu prijímania zmien a doplnkov ÚP. VZN prijaté obcou o zmene ÚP je síce správnym aktom s konkrétne určeným predmetom, vzťahuje sa na určitú konkrétnu situáciu, ale okruh jeho adresátov je vymedzený všeobecne, t. z. nemá adresátov, ktorí by mohli v dobrej viere legitímne očakávať vydanie takéhoto opatrenia. Legitímne očakávania vo vzťahu k dotknutému územiu u adresátov ÚP nemôžu znamenať požiadavku akejsi nemennosti, nedotknuteľnosti alebo zachovania status quo predmetných pozemkov. ÚP je vzhľadom na svoj charakter a účel dynamickým dokumentom, pričom orgán územného plánovania má zákonnú povinnosť sledovať a posúdiť potrebu jeho zmeny alebo potrebu prijatia nového ÚP, čo uplatňovanie zásady legitímnych očakávaní vylučuje.

Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali náhrady škody, ktorú im mala spôsobiť na majetku žalovaná v dôsledku nesprávneho úradného postupu pri iniciovaní zmeny ÚP, vyhodnotení dôvodnosti zmeny ÚP a pri následnom schválení zmeny ÚP. Odvolací súd uviedol, že výsledok prehodnotenia ÚP obce, prijatý vo forme VZN, jeho zákonnosť či nezákonnosť, nemôže byť predmetom prieskumu súdu v civilnom sporovom konaní, na takýto prieskum CSP súd neoprávňuje. Aj pokiaľ ide o postup obce ako orgánu územného plánovania predchádzajúci prijatiu zmeny ÚPD, súd v civilnom konaní má právomoc skúmať prípadnú nesprávnosť úradného postupu obce len z hľadiska porušenia pravidiel predpísaných právnymi normami pre postup územnej samosprávy pri prijímaní zmeny ÚPD.

Dovolací súd dopĺňa, že ak zmena VZN bola riadne schválená obecným zastupiteľstvom, nebola zrušená ani vyhlásená za nezákonnú správnym súdom, civilný súd z nej musí vychádzať ako z platnej a zákonnej. Civilný súd nie je oprávnený preskúmavať zákonnosť normatívnych aktov obce, to patrí do právomoci správnych súdov. Civilný súd nemôže vyhlásiť VZN za nezákonné.

Odhliadnuc od toho, že nebol preukázaný nesprávny úradný postup žalovanej ako prvý zákonný predpoklad pre vznik zodpovednosti podľa zákona č. 514/2003 Z. z., dovolací súd uvádza, že škoda vyčíslená žalobcami, spočívajúca v znížení hodnoty pozemkov v dôsledku zmeny ÚP, nie je skutočnou, ale len hypotetickou škodou. Hypotetická škoda znamená, že je závislá od budúcich neistých okolností.

V danom prípade nejde o skutočnú škodu, lebo pokles trhovej hodnoty pozemku (ako tvrdia žalobcovia) nevznikol protiprávnym zásahom, ale je dôsledok všeobecnej regulácie, neznamená reálne odňatie majetku. Žalobcovia nepreukázali a ani netvrdili nadobúdaciu hodnotu za akú, resp. ktorú nadobudli pozemky do vlastníctva a ani, že v dôsledku nesprávneho úradného postupu žalovanej, pri ďalšom nakladaní s nimi utrpeli majetkovú ujmu.

Skutočnosť, že žalobcovia nadobudli pozemky s očakávaním ich budúceho stavebného využitia, bez existencie individuálneho správneho aktu zakladajúceho právo stavať, nezakladá vznik škody v zmysle civilného práva, ak následne došlo k zákonnej zmene územnoplánovacej regulácie. Teda samotné zníženie hodnoty pozemkov v dôsledku zmeny územného plánu sa nepovažuje za škodu, za ktorú by obec zodpovedala podľa všeobecnej zodpovednosti za škodu.

Skutočná škoda musí znamenať reálne zmenšenie majetku, predstavuje reálny, objektívne vyjadriteľný úbytok majetku, musí byť aktuálna, nie podmienená budúcim vývojom. V danej veci sa zmenila len potenciálna trhová hodnota pozemkov, založená na predpoklade ich budúceho využitia. Žalobcovia nemali stavebné povolenie, vychádzali len z predpokladu, že územná regulácia ostane nezmenená. Takéto očakávanie však nepožíva ochranu ako majetkové právo, nemôže byť základom náhrady škody voči štátu. Hodnota ktorú žalobcovia „stratili“ nikdy právne neexistovala. Odvolací súd preto správne uzavrel, že išlo len o hypotetickú škodu, ktorá nie je nahraditeľná.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcov zamietol.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

Z JUDIKATÚRY EURÓPSKEHO SÚDU PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Ochrana dôvernosti komunikácie s obhajcom pri zaistení elektronických dátových nosičov

Zákonná úprava získavania dát zo zaistených elektronických zariadení musí byť voči svojim adresátom dostatočne jasná a predvídateľná, musí obsahovať dostatočné hmotnoprávne a procesné záruky k ochrane dôvernosti komunikácie medzi advokátom a klientom.

Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Černý a ostatní proti Českej republike z 18. decembra 2025, týkajúci sa sťažností č. 37514/20 a ďalších

Dotknuté ustanovenie

– článok 8[1] a článok 13[2] Európskeho dohovoru o ľudských právach

Skutkové okolnosti prípadu

Sťažovateľmi vo veci boli štyria advokáti a advokátska koncipientka pôsobiaci v danom čase v Prahe.

V rámci trestného konania voči osobe obvinenej z viacerých trestných činov, okrem iného z členstva v zločineckej skupine a z daňových únikov, bola v roku 2016 vykonaná domová prehliadka a polícia zaistila smartfón a tablet obvineného. Z týchto zariadení bolo vyňatých 20 000 strán materiálov vrátane korešpondencie medzi obvineným a jeho obhajcami týkajúcej sa viacerých trestných konaní, ktoré boli následne zaradené do spisu k prípadu a v plnom rozsahu podrobené znaleckému preskúmaniu.

Obvinený podal námietky proti tomuto postupu tvrdiac, že zaradením do spisu došlo k sprístupneniu informácií o stratégii obhajoby a porušeniu dôvernosti komunikácie s obhajcom, a to nielen v danej veci, ale aj v ďalších trestných konaniach týkajúcich sa ďalších spoluobžalovaných.

Mestský súd námietky bez odôvodnenia zamietol a materiál bol zaradený do spisu. Predseda senátu počas hlavného pojednávania prehlásil, že získané dáta neboli vyhodnotené ako relevantné pre daný prípad, a médiám povedal, že *„vydaná věc slouží jako důkaz, a tudíž mají všechny strany řízení právo se s ní seznámit. A pokud je tam nějaká komunikace, soukromá nebo s obhájci, tak je to úplně jedno, to není žádný odposlech.“*

Všetky ďalšie podania smerujúce k vyradeniu týchto dôverných informácií zo spisu boli zamietnuté. Odôvodnenie sa opieralo o argument, že zákon ukladá vyňať len takú dôvernú

1 Článok 8:
Právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života
1. Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.
2. Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať s výnimkou prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom alebo zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo na ochranu práv a slobôd iných.

2 Článok 13:
Právo na účinný opravný prostriedok
Každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, má právo na účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom bez ohľadu na to, že porušenie spôsobili osoby pri plnení ich úradných povinností.

komunikáciu s obhajcom, ktorá bola získaná na základe sledovania alebo odpočúvania, ale nie dôvernú komunikáciu, ktorá je obsahom zaistených elektronických zariadení. Posledné slovo mal v roku 2019 Ústavný súd ČR, ktorý odmietol sťažnosť a dospel k záveru, že základné práva obhajcov neboli porušené, lebo právo na zachovanie dôvernosti komunikácie patrí klientovi a nie advokátovi a nejde o právo zaručené a chránené Listinou základných práv a slobôd alebo Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Obhajcovia súčasne iniciovali konanie o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú nesprávnym úradným postupom mestského súdu. Niektorým z nich sa dostalo ospravedlnenia, pričom príslušný súd poukázal na to, že listina základných práv, judikatúra ústavného súdu a trestný poriadok zakotvujú osobitnú ochranu komunikácie medzi advokátom a jeho klientom.

Vnútroštátne právo však nedáva civilným súdom právomoc nariadiť odstránenie dokumentov z trestných spisov či ich zničenie a chránené informácie boli naďalej súčasťou spisu. V roku 2020 preto obhajcovia podali sťažnosť na Európsky súd pre ľudské práva.

Niekoľko mesiacov pred vynesením rozsudku ESĽP, v apríli 2025, Najvyšší súd Českej republiky rozhodol, že zaradenie uvedených materiálov do spisu bolo nezákonné.

Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva

Európsky súd pre ľudské práva v prvom rade potvrdil, že porušenie dôvernosti komunikácie s advokátom, či už na základe odpočúvania telefonickej linky alebo zaistenia elektronických zariadení, predstavuje zásah do práva na rešpektovanie súkromia a korešpondencie chráneného článkom 8 Dohovoru.[3] Navyše, komunikácia klienta s advokátom požíva osobitnú ochranu.[4] Sťažovatelia mohli odôvodnene predpokladať, že súkromie ich komunikácie bude rešpektované a chránené. Osobitná ochrana dôvernosti komunikácie s klientom by fakticky stratila zmysel, ak by sa nevzťahovala na elektronickú komunikáciu uloženú na zariadení advokáta alebo klienta. Zásah do práva preto nebol sporný a ESĽP sa zaoberal otázkou, či zásah bol v súlade so zákonom, sledoval legitímny cieľ a bol nevyhnutný v demokratickej spoločnosti.

V kontexte odpočúvania a zaznamenávania súkromnej komunikácie advokáta a klienta ESĽP vo svojej judikatúre zdôraznil význam existencie dostatočných procesných záruk proti svojvôli a zneužitiu (*Michaud proti Francúzsku, Sommer proti Nemecku*). Takéto záruky považuje za nedostatočné, ak vnútroštátne právo neupravuje konkrétny a predvídateľný postup prehliadania obsahu nosičov elektronických dát za účelom získania dôkazov a pre oddelenie dát, na ktoré sa vzťahuje ochrana dôvernosti komunikácie. Takisto je nevyhnutné, aby právny poriadok obsahoval úpravu riešenia potenciálnych sporov medzi orgánmi verejnej moci a advokátmi, či úpravu postupu pre zabezpečenie toho, aby materiály neboli sprístupnené orgánom činným v trestnom konaní pred tým, ako súdy vykonajú ich analýzu (*Särgava proti Estónsku, Saber proti Nórsku, Kopp proti Švajčiarsku).*

ESĽP v predloženom prípade dospel k záveru, že nebolo dostatočne jasné, či vo vnútroštátnom práve existuje pravidlo zakazujúce prehliadanie dát získaných z elektronických zariadení klienta, resp. nebolo jasné, ako toto pravidlo uplatňovať v praxi. Právny poriadok neobsahoval konkrétny a predvídateľný postup, ktorý by bol v súlade so zásadami vyplývajúcimi z judikatúry ESĽP. Zásah do práva sťažovateľov preto nenaplnil kritérium zákonnosti a tým došlo k porušeniu práva na ochranu súkromia v zmysle článku 8 Dohovoru. S ohľadom na tento záver už ESĽP ďalšie kritériá neskúmal.

Sťažovatelia namietali aj nedostatok účinného prostriedku nápravy (čl. 13 Dohovoru). ESĽP konštatoval, že žiadosť podaná na Mestský súd nenaplnila kritérium účinného prostriedku nápravy preto, že nebol daný jasný a predvídateľný postup vyžadujúci pretriedenie dát a odstránenie chránených dokumentov, a tým došlo aj k porušeniu článku 13 Dohovoru.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

Rozhodnutie spracovala: **Mgr. Michaela Chládeková, PhD.**
Odbor medzinárodných vzťahov SAK

3 Viď napríklad iného *Kopp proti Švajčiarsku*, sťažnosť č. 23224/94, *Särgava proti Estónsku, sťažnosť* č. 698/19, *Bersheda a Rybolovlev proti Monaku*, sťažnosti č. 36559/19 a 36570/19.

4 Viď napríklad *Michaud proti Francii*, sťažnosť č. 12323/11, *Saber proti Nórsku*, sťažnosť č. 459/18, *Vasil Vasilev proti Bulharsku*, sťažnosť č. 7610/15.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Povinnosť advokáta chrániť práva a záujmy klienta a postupovať s odbornou starostlivosťou

Advokát, ktorý pri zastupovaní klienta v dovolacom konaní nepodá v zákonnej lehote dovolanie proti rozsudku krajského súdu, v dôsledku čoho dôjde k odmietnutiu dovolania dovolacím súdom, po ukončení zastupovania zo strany klienta vec s klientom bezodkladne písomne finančne nevyporiada a následne sa nevyjadrí na výzvu RK SAK k sťažnosti klienta, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené § 18 ods. 1 a 2, § 28 ods. 4 zákona o advokácii a § 13 Advokátskeho poriadku SAK.

Rozhodnutie IV. disciplinárneho senátu SAK z 2. decembra 2024,
sp. zn. DS IV.-34/2024:418/2024

Dotknuté ustanovenia

- § 18 ods. 1 a 2, 28 ods. 4 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení (ďalej len „ZoA"),
- § 13 Advokátskeho poriadku SAK schváleného konferenciou advokátov 10. júna 2021 (ďalej len „AP SAK")

Rozhodnutím IV. disciplinárneho senátu SAK z 2. decembra 2024, sp. zn. DS IV.-34/2024:418/2024 bola disciplinárne obvinená advokátka (ďalej len „DO advokátka")

uznaná za vinnú

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože zavinene závažným spôsobom porušila povinnosti advokáta podľa § 18 ods. 1 a 2 ZoA (skutok č. 1), §13 AP SAK (skutok č. 2) a § 28 ods. 4 ZoA (skutok č. 3),

tým, že

1.) vo veci svojej klientky A. B. v konaní o dovolaní proti rozsudku Krajského súdu B. z 26. 10. 2022, nepodala v zákonnej lehote, ktorá uplynula 4. 1. 2023, dovolanie voči rozsudku Krajského súdu B., hoci od klientky pokyn na nepodanie dovolania nemala (skutok č. 1),

2.) vo veci svojej klientky A. B. po skončení zastúpenia klientky v konaní o dovolaní proti rozsudku Krajského súdu B., ktoré zastupovanie sa skončilo 15. 11. 2023, bez zbytočného odkladu vec s klientkou písomne finančne nevyporiadala (skutok č. 2),

3.) sa bezodkladne nevyjadrila na výzvu predsedníčky RK SAK z 13. 3. 2024 na vyjadrenie sa k sťažnosti A. B. doručenej SAK 1. 3. 2024 v sťažnostnej veci vedenej SAK, ktorá výzva jej bola doručená 29. 3. 2024 (skutok č. 3),

za čo jej bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. c) ZoA disciplinárne opatrenie – **peňažná pokuta** vo výške **4 000 eur.**

Podľa § 57 ods. 5 ZoA bola DO advokátke uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške **750 eur** v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia

Z vykonaného dokazovania disciplinárny senát zistil, že DO advokátka poskytovala sťažovateľke ako žalovanej právne služby prostredníctvom obchodnej spoločnosti A. s. r. o., a to zastupovanie v dovolacom konaní proti rozsudku Krajského súdu B. v právnej veci o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení.

Z e-mailovej komunikácie medzi novým právnym zástupcom sťažovateľky a DO advokátkou vyplýva, že DO nepopierala skutočnosť, že ako preddavok na právne služby prijala od sťažovateľky sumu 14 000 eur a sama sa zaväzovala, v reakcii na výzvu, tieto prostriedky so sťažovateľkou vyúčtovať. Ako dôvod, pre ktorý ich údajne nevyúčtovala, uvádzala práceneschopnosť svojej účtovníčky. V rámci tejto e-mailovej komunikácie disciplinárne obvinená v reakcii na výzvu zo strany nového právneho zástupcu sťažovateľky avizovala aj prípravu spisu sťažovateľky na odovzdanie. Uvedená e-mailová komunikácia preukazuje aj opakovanú výzvu nového právneho zástupcu sťažovateľky na odovzdanie spisovej dokumentácie sťažovateľke a poskytnutie vyúčtovania právnych služieb a zúčtovanie poskytnutého preddavku po ukončení právneho zastupovania.

V disciplinárnom spise sa nenachádza žiaden doklad preukazujúci odovzdanie spisového materiálu ani doklad preukazujúci vykonanie finančného vysporiadania zo strany DO sťažovateľke.

Z vykonaného dokazovania zároveň vyplynulo, že v konaní o dovolaní proti rozsudku Krajského súdu B. o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení podala DO dovolanie v mene sťažovateľky oneskorene, čo bolo dôvodom pre odmietnutie dovolania Najvyšším súdom SR. V disciplinárnom spise sa nenachádza pokyn sťažovateľky DO na nepodanie dovolania.

Z vykonaného dokazovania súčasne vyplynulo, že DO sa na doručenú výzvu RK SAK z 13. 3. 2024 na vyjadrenie sa v sťažnostnej veci, nevyjadrila.

Disciplinárny senát dospel pri posudzovaní skutku č. 1 k tomu, že DO svojím konaním porušila povinnosti advokáta vyplývajúce z § 18 ods. 1 a 2 ZoA, tým, že nepodala včas dovolanie proti rozsudku krajského súdu. Povinnosti advokáta v citovaných ustanoveniach ZoA, ktoré požadujú, aby advokát pri výkone advokácie chránil a presadzoval práva a záujmy klienta, ako aj aby konal s odbornou starostlivosťou nepochybne zahŕňajú povinnosť advokáta riadne a včas podať opravný prostriedok proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci. DO tým, že podala dovolanie oneskorene, konala v rozpore so záujmami klienta a takéto konanie nemôže byť považované za konanie s odbornou starostlivosťou.

Disciplinárny senát dospel pri posudzovaní skutku č. 2 k tomu, že DO svojím konaním porušila povinnosti advokáta vyplývajúce z § 13 AP, tým, že po skončení právneho zastúpenia, napriek opakovaným výzvam, vec so sťažovateľkou bez zbytočného odkladu finančne nevyporiadala a nevrátila jej všetky doklady, ktoré boli DO advokátke zverené.

Disciplinárny senát dospel pri posudzovaní skutku č. 3 k tomu, že DO svojím konaním porušila povinnosti advokáta vyplývajúce z § 28 ods. 4 ZoA, pretože sa preukázateľne nevyjadrila k výzve navrhovateľky na vyjadrenie sa k podanej sťažnosti sťažovateľky.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala **Mgr. Tatiana Frištiková**
advokátka

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Povinnosť advokáta plniť záväzky v kontexte dôstojnosti advokátskeho stavu

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak advokát ako jediný spoločník a konateľ obchodnej spoločnosti (bývalej advokátskej kancelárie), po zamietnutí žaloby tejto spoločnosti na úhradu odmeny advokáta voči bývalým klientom, ktorým bola zároveň právoplatne priznaná náhrada nákladov konania voči tejto spoločnosti, prevedie všetky obchodné podiely v tejto spoločnosti na tretiu osobu a ukončí funkciu konateľa v spoločnosti, čím fakticky sťaží vymožiteľnosť pohľadávky klientov na náhradu nákladov konania voči spoločnosti alebo aspoň vyvolá v klientoch takýto dojem.

Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie Českej advokátskej komory z 29. mája 2024, ***sp. zn. K 96/2023***[1]

1 Preložené a spracované podľa Vrábliková, P.: *Z kárné praxe.* In: Bulletin advokacie, č. 9/2024, s. 58 – 59

Dotknuté ustanovenia

- § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1 a 2 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovia pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Etický kódex“)
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:**
  § 18 ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení;
  § 2 ods. 2 Advokátskeho poriadku SAK zo 6. júna 2025

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta (ďalej tiež len „DO“) za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

ako jediný spoločník a konateľ spoločnosti A., s. r. o., predtým advokátskej kancelárie (ďalej tiež len „spoločnosť“) potom, čo bola rozsudkom Okresného súdu T. z 20. 1. 2021 zamietnutá palmárna žaloba spoločnosti proti žalovaným J. a A. P. (ďalej obaja spoločne „bývalí klienti kancelárie“), previedol všetky svoje obchodné podiely v spoločnosti na P. S. a rozhodnutím jediného spoločníka pri výkone pôsobnosti mimoriadneho valného zhromaždenia spoločnosti z toho istého dňa sám seba odvolal z funkcie konateľa a konateľom spoločnosti od 4. 11. 2021 menoval nového jediného spoločníka spoločnosti – P. S., čím fakticky sťažil vymožiteľnosť pohľadávky bývalých klientov kancelárie na náhradu nákladov palmárneho konania v sume 288 833,46 Kč alebo aspoň vyvolal u nich taký dojem,

čím porušil

§ 17 zákona o advokácii, čl. 4 ods. 1 a 2 Etického kódexu.

Uložené disciplinárne opatrenie – napomenutie.

Z odôvodnenia

Disciplinárny senát musí pripomenúť, že DO ako advokát nesie väčšiu mieru zodpovednosti a musí zniesť vyššiu mieru prísnosti ohľadom hodnotenia svojho konania, keď zodpovedá nielen za jeho právnu bezchybnosť, ale aj za jeho morálny a etický rozmer, ako aj za to, akým spôsobom je jeho konanie ako advokáta vnímané verejnosťou, najmä zo strany klientov.

V danom prípade je nesporné, že popísaný vývoj týkajúci sa spoločnosti mohol objektívne a oprávnene vyvolať u bývalých klientov, ako aj u iných nezaujatých osôb, dojem, že sa spoločnosť, resp. advokát za ňou do tej doby stojaci, skutočne snažia vyhnúť plneniu svojich záväzkov. Taký stav je všeobecne nežiaduci.

Obhajoba DO, spočívajúca v tom, že ak spoločnosť nemala fakticky v čase vzniku záväzku voči bývalým klientom kancelárie žiadny hmotný majetok, situácia klientov by vlastne bola totožná aj v prípade likvidácie spoločnosti, teda že v podstate nebola daná žiadna zodpovednosť DO za túto spoločnosť a za plnenie jej dlhov, obstojí len do určitej miery. Nedá sa prehliadnuť, že DO ako konateľ spoločnosti a ako vplyvná osoba bol súčasne zo zákona ručiteľom za záväzky spoločnosti, a to v miere, v ktorej prípadne nekonal s patričnou starostlivosťou v postavení konateľa, inak spoločnosť ovládal k jej ujme a ujme veriteľov alebo kedy by pripustil vznik záväzkov, ktoré spoločnosť nebola schopná plniť. Ďalej nemožno prehliadnuť, že ak viedol DO menom spoločnosti ako konateľ spor, musel si byť vedomý rizika, že v dôsledku toho môžu vzniknúť spoločnosti záväzky, a teda aj zvažovať, či spoločnosť má na ich uhradenie prostriedky, a to aj v intenciách čl. 4 ods. 2 Etického kódexu. Pre bývalých klientov kancelárie totiž nepochybne bol on ako advokát určitým garantom toho, že pokiaľ im voči spoločnosti vzniká v súvislosti s vedením sporu pohľadávka, táto im bude riadne uhradená.

Práve tu nastupuje zvýšená prísnosť a zodpovednosť DO ako advokáta oproti iným osobám, ktoré by sa mohli nachádzať v obdobnom postavení. Ak DO previedol obchodný podiel spoločnosti a zbavil sa funkcie konateľa, pričom navyše prevod uskutočnil na osobu, u ktorej bolo pochybné, či táto osoba záväzky za spoločnosť splní, resp. zaistí, že ich splní spoločnosť, potom ako advokát nekonal dostatočne obozretne a korektne tak, aby budoval či udržiaval patričnú mieru dôstojnosti a vážnosti advokátskeho stavu a všeobecnú mieru dôvery v advokátsky stav ako istého garanta plnenia záväzkov nielen striktne právnych, ale aj záväzkov, ktoré môžu existovať prinajmenšom v morálnej rovine.

Pre toto disciplinárne rozhodnutie postačuje, že DO ako spoločník a konateľ spoločnosti vystupoval súčasne v pozícii advokáta a ako taký mal aj nad rámec svojho čisto právneho (formálneho) záväzku postupovať tak, aby bývalým klientom v postavení veriteľov spoločnosti bolo spoločnosťou právom uhradené to, čo im voči spoločnosti bolo právoplatne priznané. To platí o to viac, keď takáto pohľadávka súvisela s predchádzajúcim výkonom advokácie danou spoločnosťou a jej spoločníkmi a vznikla v dôsledku toho, že DO ako konateľ viedol vedome s bývalými klientmi kancelárie súdny spor a musel počítať aj s tým, že z vedenia sporu podobný záväzok vznikne, pričom nie je rozhodne korektné preberať záväzok s apriórnym vedomím, že nebude reálne ho uspokojiť (hoci išlo o záväzok korporácie).

Disciplinárny senát však súčasne vnímal a ocenil všeobecne veľmi korektný a slušný prístup DO k celej veci, okamžitú nápravu situácie z jeho strany – úhrady dlžnej sumy (nad rámec striktne vnímanej formálnej právnej povinnosti, pokiaľ by bola posudzovaná len normami civilného práva) a mieru uvedomenia vlastnej chyby, ktorú DO vo veci prezentoval, a preto považoval napomenutie za dostatočnú sankciu.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala: **Mgr. Tatiana Frištiková**
advokátka

Správy a udalosti

Vonkajšie vzťahy

Okrúhly stôl k téme publicity obchodného registra

Predseda SAK **Tomáš Kamenec** sa zúčastnil na pozvanie ministra spravodlivosti Borisa Suska na pracovnom stretnutí s názvom ***Okrúhly stôl – Publicita obchodného registra versus ochrana osobných údajov***, ktoré sa konalo 31. augusta 2026 na Ministerstve spravodlivosti SR. Podujatie reagovalo na prebiehajúcu intenzívnu spoločenskú diskusiu k problematike publicity obchodného registra a ochrany osobných údajov.

Témou okrúhleho stola bolo hľadanie prienikov medzi požiadavkou na dôveryhodnosť obchodných vzťahov a z nej vyplývajúcim princípom verejnosti, požiadavkou na ochranu súkromia a z nej vyplývajúcim princípom ochrany osobných údajov, požiadavkami práva Európskej únie, ako aj desiatky rokov trvajúcou históriu budovania obchodného registra na Slovensku.

Stretnutie s predsedom Najvyššieho kontrolného úradu a návrh memoranda o spolupráci

Na základe otvoreného listu predsedu SAK z 22. mája 2026 adresovaného predsedovi Najvyššieho kontrolného úradu SR (NKÚ) Ľubomírovi Andrassymu, predseda NKÚ pozval predstaviteľov Slovenskej advokátskej komory na spoločné stretnutie, ktoré sa uskutočnilo 14. augusta 2026. Zúčastnili sa na ňom predseda SAK **Tomáš Kamenec** a podpredseda SAK **Stanislav Ďurica**.

Témou stretnutia bolo zastupovanie subjektov verejného sektora (podobne ako iných právnických osôb) v určitých situáciách advokátmi, najmä pri riešení špecifických, právne a procesne náročných otázok, ktoré presahujú bežnú agendu interných právnych útvarov a dosah na činnosť NKÚ, ako aj hospodárnosť vynakladania verejných zdrojov. Na záver obe strany diskutovali o možnej vzájomnej spolupráci v rôznych oblastiach.

Spolupráca SAK so Stálym arbitrážnym dvorom

Slovenská advokátska komora víta podpis hostiteľskej dohody medzi Slovenskou republikou a Stálym arbitrážnym dvorom (SAD) so sídlom v Haagu *(foto vľavo dole)*. Ide o dôležitý krok, vďaka ktorému sa Slovenská republika môže stať vyhľadávaným miestom na riešenie významných medzinárodných arbitráží a medzištátnych sporov. Vďaka priamej spolupráci medzi Slovenskou advokátskou komorou a Stálym arbitrážnym dvorom sa očakáva, že pojednávania SAD budú môcť prebiehať priamo v neutrálnych priestoroch obnoveného sídla Slovenskej advokátskej komory v Bratislave *(foto vpravo hore)*.

Hostiteľskú dohodu podpísali 8. septembra 2026 minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR **Juraj Blanár** a generálny tajomník SAD **Marcin Czepelak** *(foto hore)*. *„Slovenská advokátska komora úprimne ďakuje ministerstvu za aktívne nasadenie, ktorého výsledkom je podpis hostiteľskej dohody a jej plánované skoré predloženie na ratifikáciu Národnej rade SR. Pre Slovensko to znamená významnú príležitosť, aby sa stalo vyhľadávanou jurisdikciou pre medzinárodnú arbitráž,“* povedal predseda SAK **Tomáš Kamenec**.

Spolu s ratifikačným procesom sa pripravuje aj osobitné memorandum medzi ministerstvom a komorou, ktorým sa upravia podmienky spolupráce pri bezplatnom zabezpečovaní logistického zázemia v priestoroch SAK na vedenie konaní stáleho arbitrážneho dvora.

„Hostiteľská dohoda spolu s memorandom zabezpečia, že sídlo Slovenskej advokátskej komory bude môcť byť už čoskoro miestom riešenia významných sporov s medzinárodným prvkom. Nadviažeme tým aj na mimoriadne úspešnú činnosť nášho Rozhodcovského súdu SAK, ktorý si za posledných viac ako desať rokov vybudoval silné renomé a dôveru v domácom prostredí,“ doplnil člen predsedníctva SAK a predseda Rozhodcovského súdu SAK **Vladimír Kordoš**.

Stály arbitrážny dvor so sídlom V Haagu je prestížna medzinárodná inštitúcia, ktorý vznikla v roku 1899 na pokojné riešenie medzinárodných sporov. Slovenská republika je zmluvnou stranou *Dohovoru o pokojnom riešení medzinárodných sporov* z roku 1907. Ratifikáciou hostiteľskej dohody sa Slovensko zaradí medzi úzky okruh krajín EÚ ako Portugalsko, Rakúsko a Írsko, ktoré vytvárajú osobitné podmienky (potrebné výsady a imunity) pre činnosť SAD.

Foto Vladislav Zigo

Politický nátlak na prokuratúru je neprípustný

Slovenská advokátska komora dlhodobo presadzuje ochranu hodnôt demokracie a právneho štátu. Ich napĺňanie závisí od inštitúcií, ktoré vykonávajú svoje právomoci v súlade s ústavou a zákonmi, nezávisle od politických záujmov. Prokuratúra môže účinne chrániť práva a zákonnosť len vtedy, ak koná nezávisle a bez politického nátlaku. Rešpektovanie jej postavenia a nezávislosti je preto nevyhnutné pre fungovanie právneho štátu. Slovenská advokátska komora preto vydala 9. septembra stanovisko, ktorým vyjadrila presvedčenie, že politický nátlak na prokuratúru je neprípustný.

Deľba moci, systém bŕzd a protiváh a samostatné postavenie orgánov ochrany práva sú základnými zárukami fungovania právneho štátu. Chránia každého pred svojvoľným výkonom verejnej moci. Prokuratúra musí pri ochrane práv a zákonnosti postupovať nestranne, bez ohľadu na záujmy a očakávania politických predstaviteľov.

Činnosť generálneho prokurátora aj jednotlivé rozhodnutia prokuratúry (ako aj súdov) môžu byť predmetom verejnej kritiky a odbornej diskusie. Rovnako legitímna je diskusia o budúcom usporiadaní prokuratúry a jej prípadnej reforme. Má byť vedená vecne, na základe odborných argumentov a vo verejnom záujme. Kritika ani diskusia o reforme prokuratúry však nesmú slúžiť ako nástroj politického nátlaku na jej rozhodovanie alebo na odchod jej predstaviteľov z funkcie.

Slovenská advokátska komora vyjadrila podporu generálnemu prokurátorovi pri nezávislom a nestrannom výkone jeho funkcie v súlade s ústavou a zákonmi. Táto podpora nepredstavuje hodnotenie správnosti jednotlivých rozhodnutí prokuratúry, ale dlhodobý postoj SAK k ochrane nezávislých inštitúcií v demokratickom a právnom štáte.

Slovenská advokátska komora dlhodobo presadzuje ochranu nezávislosti inštitúcií a rešpektovanie ich právomocí. Tento postoj uplatňuje bez ohľadu na to, kto vykonáva politickú moc a kto stojí na čele dotknutej inštitúcie.

Legislatíva

Pripomienkovanie legislatívnych návrhov

Slovenská advokátska komora sa prostredníctvom členov pracovných skupín venovala početným legislatívnym procesom a členovia P SAK a poradných orgánov sa počas letných mesiacov zúčastnili viacerých rozporových konaní.

Zásadné pripomienky si SAK uplatnila k návrhu zákona o justičných čakateľoch, k novele Zákonníka práce, k zákonu o kybernetickej bezpečnosti produktov s digitálnymi prvkami, k návrhu novely zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele.

Vyjadrenie v rámci predbežného pripomienkového konania podala Slovenská advokátska komora k návrhu vyhlášky o vzdelávacom poriadku správcov v oblasti konkurzu a reštrukturalizácie a k návrhu vyhlášky Úradu pre reguláciu sieťových odvetví

Rozporové konania sa uskutočnili k pripomienkam SAK podaným k návrhu novely ústavného zákona, k návrhu novely Trestného poriadku, k návrhu novely zákona o policajnom zbore, návrhu zákona o oficiálnej štatistike a k návrhu vyhlášky, ktorou sa ustanovuje zoznam zápisových podkladov prikladaných k návrhu na registráciu.

Slovenská advokátska komora naďalej sledovala vývoj nového Občianskeho zákonníka, voči ktorému si v medzirezortnom pripomienkovom konaní uplatnila početné pripomienky zásadného aj odporúčacieho charakteru, a ktorý bol schválený vládou.

Novela zákona o obchodnom registri nadobudla účinnosť

Dňa 17. augusta 2026 nadobudla účinnosť novela Obchodného zákonníka a zákona o advokácii. Okrem iného zvyšuje význam dokumentu autorizovaného advokátom, najmä pri zakladateľských dokumentoch, prevodoch obchodných podielov a ďalších dokumentoch, pre ktoré najmä Obchodný zákonník vyžaduje túto formu. Zastúpenie navrhovateľa sa koncentruje na advokáta, notára alebo zamestnanca splnomocniteľa; forma plnomocenstva má osobitné požiadavky. Registráciu vykonáva registrový súd a v zákonom určenom rozsahu aj registrátor, ktorým je notár.

Vo vzťahu k povinnosti advokáta pri autorizácii zmlúv a dokumentov a k vedeniu centrálneho registra autorizácií predsedníctvo SAK prijalo uznesenie č. 20/6/2026, ktoré upravuje podmienky vykonávania autorizácie advokátom a postup SAK pri vedení elektronického registra autorizácií, ktorý nahradil knihu autorizácií. Register bude súčasťou novej komorovej IT architektúry.

K týmto legislatívnym zmenám boli realizované tri bezplatné vzdelávacie podujatie, ktoré mali pre veľký záujem hybridný formát.

Stanovisko SAK k poslaneckému návrhu novely Trestného poriadku

Slovenská advokátska komora sa oboznámila s poslaneckým návrhom novely trestného poriadku (parlamentná tlač 1503), ktorá okrem iného má za cieľ regulovať výkon obhajoby v trestnom konaní. Ako stavovská organizácia advokátov, uvedomujúc si hodnotu základných práv a slobôd ako aj zodpovednosť za dodržiavanie princípov právneho štátu si dovoľujeme uviesť nasledovné:

„Slovenská advokátska komora rešpektuje právo všetkých poslancov a poslankýň prichádzať v rámci výkonu poslaneckého mandátu s vlastnými legislatívnymi iniciatívami. Napriek tomu, SAK sa v prípade kódexových úprav dlhodobo prihovára za to, aby akékoľvek významnejšie zmeny boli pokiaľ možno vždy výsledkom riadneho legislatívneho konania a vždy výsledkom poctivej odbornej diskusie. Platí to o to viac, ak sa sledovanými návrhmi zasahuje do základných práv a slobôd.

SAK pri ochrane týchto princípov postupuje rovnako bez ohľadu na totožnosť obvineného, jeho obhajcu alebo politickú príslušnosť predkladateľov. Ochrana nezávislej advokácie a vzťahu dôvery medzi advokátom a klientom slúži predovšetkým ochrane práv osôb, ktorým sa právna pomoc poskytuje.

Návrhom novely Trestného poriadku sa má zaviesť obmedzenie možnosti výkonu obhajoby v trestných konaniach týkajúcich sa vybraných trestných činov pre určitú skupinu advokátov. Právo na obhajobu a možnosť zvoliť si obhajcu patria k základným zárukám spravodlivého trestného konania. Ich ochrana vyplýva najmä z čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Hoci voľba obhajcu môže podliehať zákonným obmedzeniam, tieto musia byť dostatočne určité, odôvodnené a primerané sledovanému cieľu.

SAK zdôrazňuje, že navrhovaná úprava Trestného poriadku by mohla viesť k závažnému porušeniu práva obvinených na obhajobu a k vylúčeniu viacerých obhajcov z výkonu obhajoby. Takýto zásah vyvoláva nielen pochybnosti o jeho legitimite, ale priam až závažné otázky o jeho súlade s ústavou garantovaným právom na spravodlivý proces. Výkon spravodlivosti v demokratickom a právnom štáte nesmie byť realizovaný účelovými skratkami a musí zodpovedať najprísnejším kritériám zákonnosti a ústavnosti.

Vaša prax.
Naše financovanie.

www.vub.sk

Podporíme vás ponukou preschválených úverových limitov do výšky 35 000 €. Bez predkladania finančných výkazov a bez poplatku za poskytnutie.

Banka, kde vám dobre poradíme

VÚB BANKA
Intesa Sanpaolo Group

SAK preto žiada vypustiť navrhovaný § 36 ods. 4 a súvisiaci § 567v. Prípadné ďalšie opatrenia na predchádzanie konfliktu záujmov musia vychádzať z odbornej diskusie, vyhodnotenia existujúcich nástrojov a rešpektovania práva na účinnú obhajobu.

Slovenská advokátska komora je v prípade záujmu o odborný dialóg pripravená štandardným spôsobom komunikovať so všetkými relevantnými politickými stranami, a na odbornej a apolitickej báze tlmočiť naše dlhodobé postoje smerujúce k ochrane základných práv. Veríme, že takýto dialóg prispeje k dlhodobému zlepšovaniu úrovne ochrany základných práv a slobôd v Slovenskej republike."

Medzinárodné vzťahy

Stretnutie susedných a spriatelených advokátskych komôr v Budapešti

Maďarská advokátska komora bola 3. septembra 2026 v Budapešti hostiteľom výročného podujatia s názvom *Stretnutie susedných a spriatelených advokátskych komôr*. Stretnutie je platformou na odbornú výmenu medzi advokátskymi komorami z Česka, Slovenska, Maďarska, Nemecka, Rakúska, Talianska a Slovinska a prebieha v nemeckom jazyku. Advokátske komory diskutovali o význame aktívneho zapojenia advokátskych komôr do tvorby a pripomienkovania právnych predpisov.

Slovenskú advokátsku komoru na podujatí zastúpila členka pracovnej skupiny pre zahraničné vzťahy **Eva Priehodová** *(na fotografii naľavo)*, ktorá predniesla príspevok k hlavnej téme: *Advokácia a legislatíva – skutočný vplyv advokácie a justície na tvorbu legislatívy*.

Účastníci stretnutia sa venovali aj ďalším aktuálnym témam. Diskutovali o nedostatku mladých absolventov so zá-

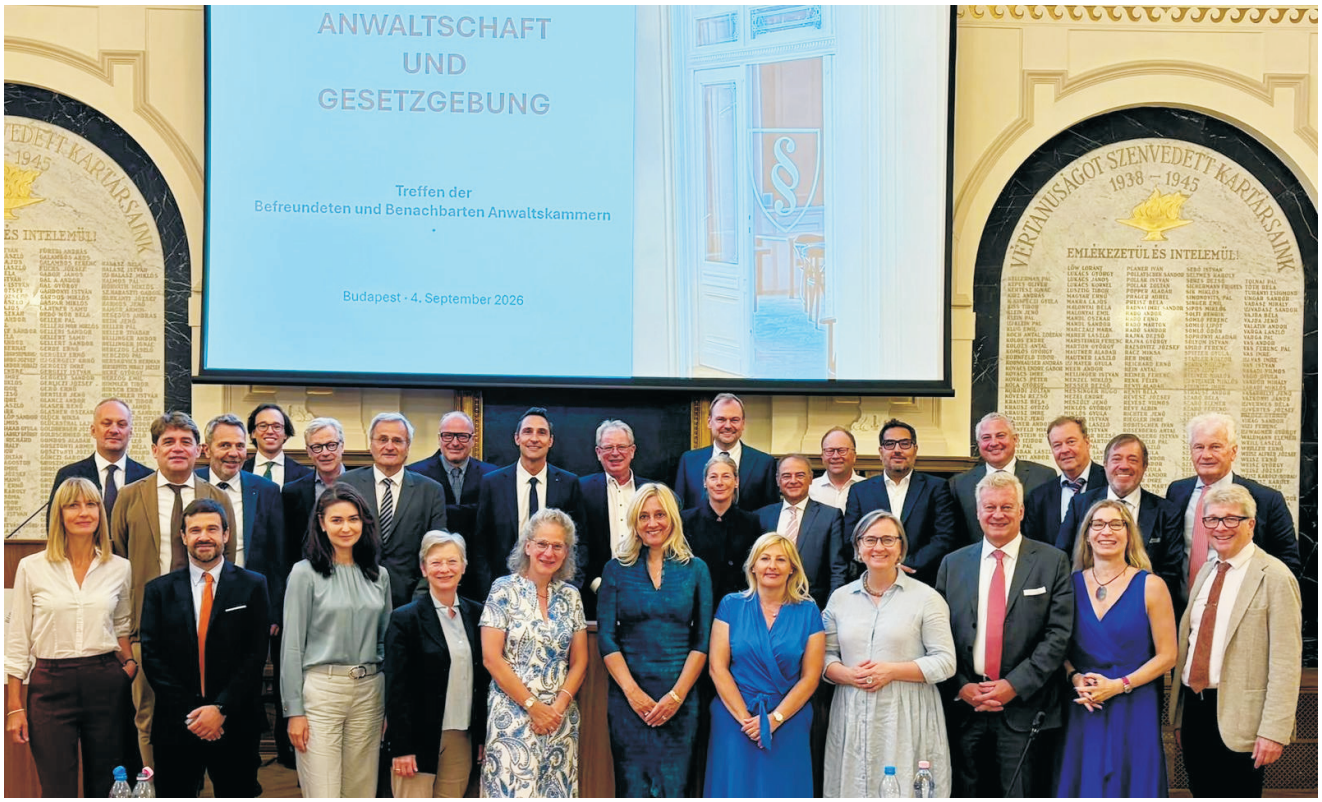

ujmom o výkon advokácie, o možnostiach využívania umelej inteligencie a o tom, akú podporu môžu v tejto oblasti poskytovať advokátske komory svojim členom. Pozornosť venovali aj o otázke advokátskych úschov a o dostatočnej ochrane klientov.

Slovenská advokátska komora bola hostiteľkou tohto podujatia v roku 2017 a sme radi, že podujatie naďalej vytvára priestor na odbornú diskusiu, výmenu skúseností a ďalšie posilnenie vzájomných kontaktov medzi advokátskymi komorami v stredoeurópskom regióne. *Foto archív SAK*

Výročný kongres AIJA: Prístup SAK k AI je príkladom dobrej praxe

Sme radi, že prístup Slovenskej advokátskej komory k problematike umelej inteligencie zaujal aj Medzinárodnú asociáciu mladých advokátov (AIJA), ktorej výročný kongres sa konal nedávno vo Viedni.

Ako vyplynulo z prieskumu AIJA, ktorý pokrýval 85 rôznych jurisdikcií z celého sveta, zo všetkých vstupných informácií práve uznesenie a metodické usmernenie SAK bolo vnímané pozitívne a zvýraznené ako príklad dobrej praxe, ktorý môže byť inšpiráciou.

64. výročný kongres AIJA, ktorý sa konal 24. – 29. augusta 2026 vo Viedni, sa niesol v duchu témy ***Lawyers in Concert: Connecting, Creating, and Committing to Service***, pričom výraznou témou bola práve umelá inteligencia, a to najmä jej vplyv na oceňovanie právnych služieb a úloha mladých advokátov pri formovaní pravidiel jej regulácie. Viac informácií na: https://vienna.aija.org/

Ďakujeme za aktívne reprezentovanie Slovenskej advokátskej komory národnému zástupcovi AIJA pre Slovensko **Lukášovi Michalíkovi** a členovi pracovnej skupiny pre zahraničné veci **Marekovi Holkovi**. Slovenská advokátska komora je kolektívnym členom AIJA od roku 2005.

Bilaterálne stretnutie s predsedom Maďarskej advokátskej komory

Predstavitelia Slovenskej advokátskej komory sa 8. septembra 2026 v maďarskom Győri stretli s predsedom Maďarskej advokátskej komory **Dezsőom Havasim** a ďalšími zástupcami maďarskej advokácie, aby diskutovali o možnostiach hlbšieho rozvoja spolupráce medzi oboma profesijnými samosprávami *(fotografia dole)*.

Témami rokovania boli najmä výmena skúseností v oblasti fungovania advokátskych komôr, aktuálne výzvy výkonu advokácie, digitalizácia právnych služieb, vzdelávanie advokátov a podpora cezhraničnej odbornej spolupráce. Stretnutie zároveň nadviazalo na dlhoročnú tradíciu priateľských a profesionálnych vzťahov medzi slovenskou a maďarskou advokáciou.

Ďakujeme za srdečné prijatie v meste Győr a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu! *Foto archív SAK*

Futbalový turnaj regiónov opäť spojil slovenských a českých advokátov

Tradičný futbalový turnaj regiónov Českej advokátskej komory a Slovenskej advokátskej komory sa tento rok niesol

pod názvom ***Severočeský pohár 2026*** a konal sa v areáli FK Jiskra Veľké Březno neďaleko Ústí nad Labem v piatok 4. septembra 2026. Podujatie opäť potvrdilo, že ide predovšetkým o stretnutie kolegov naprieč hranicami – príležitosť utužiť profesionálne aj priateľské vzťahy medzi slovenskými a českými advokátmi mimo bežnej pracovnej agendy.

Slovensko na turnaji reprezentovalo celkovo 35 kolegov, rozdelených tradične do dvoch tímov – Východné Slovensko *(fotografia vľavo hore)* a Západné Slovensko *(fotografia vpravo hore)*. Spolu s nimi sa na ihrisku stretlo ešte šesť českých tímov: Praha, Morava, Východočesi, Západočesi, Juhočesi a Severočesi.

Po vyrovnaných bojoch v skupinách i vo vyraďovacej časti sa vo finále postavilo Západné Slovensko proti tímu Prahy a po bojovnom výkone zvíťazilo tesne 1 : 0. Rozhodujúci gól obstaral kolega advokát Martin Hurtiš pôsobiaci v Prievidzi, ktorý si za svoje výkony na turnaji odniesol aj individuálne ocenenie pre najlepšieho strelca turnaja.

Veľká vďaka patrí organizátorom z regiónu Severné Čechy za vzornú prípravu podujatia! *Foto archív SAK*

–mch–

Publikačná súťaž Bulletinu slovenskej advokácie **pre mladých autorov do 35 rokov**

Redakčná rada *Bulletinu slovenskej advokácie*
v spolupráci s Predsedníctvom Slovenskej advokátskej komory

vyhlásila XXV. ročník
publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie

pre študentov právnických fakúlt, advokátskych koncipientov a mladých advokátov **do 35 rokov.**

Konkrétnu **tému si účastníci súťaže zvolia** sami. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho alebo medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter.
Príspevky v rozsahu maximálne 34 000 znakov (vrátane medzier, literatúry, CV aj textu pod čiarou) treba poslať e-mailom na adresu **ondrisova@sak.sk** alebo **darina.stracinova@sak.sk**.
Článok bude zaradený do súťaže v tom roku, v ktorom bude publikovaný. **Ak bude odsúhlasený na prelome rokov, bude automaticky zaradený do súťaže v roku 2027.**
Porota zložená z členov redakčnej rady *Bulletinu slovenskej advokácie* publikované príspevky vyhodnotí do konca decembra 2026. Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudeliť, resp. zvýšiť odmenu. Ceny prvým trom autorom budú odovzdané na tradičnom Novoročnom stretnutí právnikov v januári 2027.

PREDSTAVUJEME NOVINKY

v tlačenej a online podobe

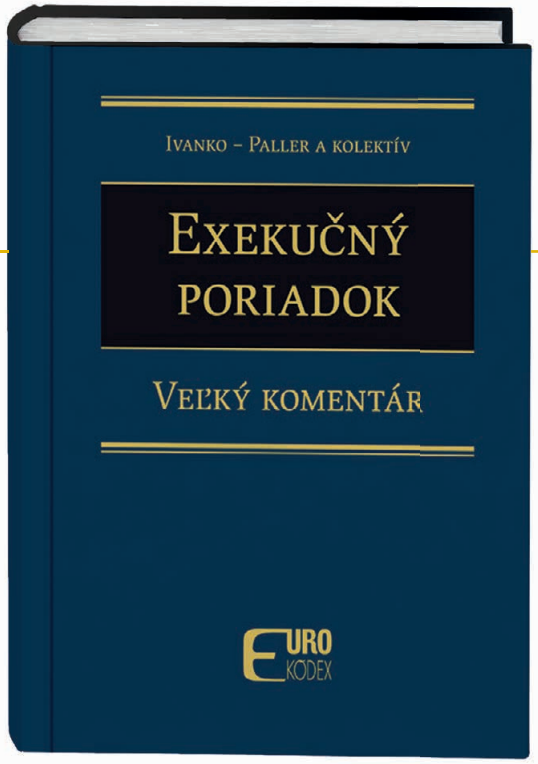

TIP

na exkluzívnu novinku

EXEKUČNÝ PORIADOK

VEĽKÝ KOMENTÁR

ŠPECIÁLNA PONUKA

10% ZĽAVA

na tri novinky s kódom: **SAK10**
od 12. 10. do 12. 12. 2026
na www.eurokodex.sk

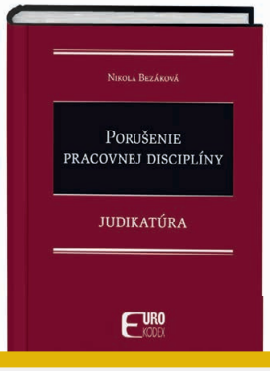

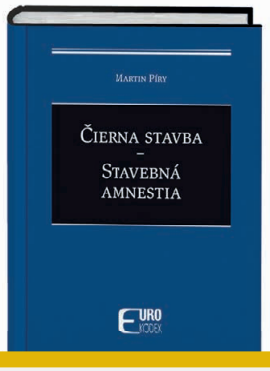

Pohľadávky v konkurze a reštrukturalizácii

Autor: Mgr. Barbora Magočová
Edícia: Judikatúra

Porušenie pracovnej disciplíny

Autor: Mgr. Nikola Bezáková
Edícia: Judikatúra

Čierna stavba – Stavebná amnestia

Autor: JUDr. Martin Píry, PhD.
Edícia: Monotematika

EURO KODEX

Publikácie sú dostupné v tlačenej aj online podobe.
Vyberte si variant, ktorý vám vyhovuje viac.

EPI ABSOLÚTNY PRÁVNY SYSTÉM
www.epi.sk

Vedúci predstavitelia advokátskych komôr strednej Európy sa stretli v Bratislave

Slovenská advokátska komora mala česť hostiť výročné stretnutie predsedov advokátskych komôr strednej a východnej Európy. Cieľom stretnutia je diskutovať o stavovských témach, ktoré sa dotýkajú advokátov zo všetkých zastúpených advokátskych komôr.

Výročné regionálne podujatie má svoj počiatok v roku 1992, kedy sa uskutočnilo stretnutie v kruhu komôr Česka, Rakúska, Maďarska, Slovenska a Nemecka. Neskôr sa okruh účastníkov rozšíril o zástupcov národných komôr Poľska, Slovinska a Chorvátska. V priebehu rokov býval čestným hosťom na stretnutí aj predseda Rady advokátskych komôr Európy (CCBE).

Nebolo tomu inak ani **12. októbra 2026**, kedy sa v priestoroch Slovenskej advokátskej komory v Bratislave stretli zástupcovia advokátskych komôr týchto krajín na pozvanie predsedu SAK **Tomáša Kamenca**.

Tento rok sa diskusia týkala najmä požiadaviek na vzdelávanie a profil absolventa advokátskej skúšky s ohľadom na vývoj doby, aktuálne výzvy zásady mlčanlivosti vo svetle novej legislatívy AML, otázka regulácie či odporúčaní advokátom vystupujúcich na sociálnych sieťach v kontexte advokátskej etiky a aktuálny vývoj predpisov v oblasti umelej inteligencie.

Stretnutie je takisto priestorom na rozvoj bilaterálnych vzťahov a projektov, upevnenie spoločných postojov. Váži me si dobré cezhraničné vzťahy so susednou Maďarskou advokátskou komorou, ktorú zastúpil je predseda **Dezső Havasi**, Rakúskou advokátkou komorou, ktorú reprezentoval predseda **Armenak Utudjian**, Českou advokátskou komorou, v mene ktorej sa na stretnutí zúčastnila jej podpredsedníčka **Michala Plachká**, a poľskou advokáciou, ktorú zastúpil podpredseda KIRP **Bartosz Opaliński**. No základom výborných vzťahov nemusia byť len spoločné hranice. Praktická spolupráca sa rovnako intenzívne týka Slovinskej advokátskej komory a jej predsedu **Janeza Starmana**, s ktorým prebehla aj výmena poznatkov ohľadom organizácie hybridnej voľby do orgánov komôr, či predsedníčkou Chorvátskej

K fotografii na obálke: *Účastníci stretnutia vedúcich predstaviteľov advokátskych komôr strednej Európy v Bratislave*

Zľava: ***Bartosz Opaliński****, podpredseda, Krajowa izba radców prawnych*
André Haug*, podpreseda, Bundesrechtsanwaltskammer*
Armenak Utudjian*, predseda, Österreichischer Rechtsanwaltskammertag*
Péter S. Szabó*, člen predsedníctva, Magyar ügyvédi kamara*
Roman Završek*, predseda, CCBE*
Petra Cernochova*, podpredsedníčka, Österreichischer Rechtsanwaltskammertag*
Nataša Barac*, odbor medzinárodných vzťahov, Hrvatska odvjetnička komora*
Iva Markotić Bagarić*, predsedníčka, Hrvatska odvjetnička komora*
Alicja Jagielka-Burduk*, výbor pre medzinárodné vzťahy, Krajowa izba radców prawnych*
Katharina von Schack*, odbor medzinárodný vzťahov, Bundesrechtsanwaltskammer*
Michala Plachká*, podpredsedníčka, Česká advokátní komora*
András Szeczkay*, podpredseda, Magyar ügyvédi kamara*
Katarína Čechová*, členka predsedníctva, SAK*
Alexandra Čižmáriková*, podpredsedníčka, SAK*
Andrej Popovec*, tajomník, SAK*
Aimé Peyron*, výbor pre medzinárodné vzťahy, Conseil national des barreaux*
Dezső Havasi*, predseda, Magyar ügyvédi kamara*
Janez Starman*, predseda, Odvetniška zbornica Slovenije*

advokátskej komory **Ivou Markotić Bagarić**. Významným účastníkom stretnutí je pravidelne aj zástupca Nemeckej spolkovej advokátskej komory, do Bratislavy pricestoval jej podpredseda **André Haug**. Hostkou podujatia bola tento rok aj zástupkyňa francúzskej advokácie **Aimé Peyron**. Svojou prítomnosťou význam podujatia zdôraznil predseda Rady advokátskych komôr Európy (CCBE) **Roman Završek**, ktorý vniesol do diskusie národných komôr pohľad z paneurópskej perspektívy. Slovenskú advokátsku komoru zastúpili na podujatí predseda SAK **Tomáš Kamenec**, podpredsedníčka SAK **Alexandra Čižmáriková** a členka predsedníctva poverená agendou zahraničných vzťahov **Katarína Čechová**.

Účastníci podujatia si vypočuli príklady dobrej praxe z jednotlivých advokátskych komôr, ale podelili sa aj o výzvy, ktorým musia stavovské organizácie čeliť – niektoré výzvy sú nové, iné zamestnávajú predsedníctva opakovane v inom šate: ochrana mlčanlivosti, správna miera regulácie a liberalizácie, nové povinnosti vyplývajúce z legislatívy EÚ či vývoj technológií.

Organizácia stretnutia predsedov advokátskych komôr strednej a východnej Európy je založená na rotačnom princípe. Slovenská advokátska komora bola hostiteľom stretnutia naposledy v roku 2012. Hoci sme pripravovali podujatie aj v roku 2020, z dôvodu pandémie bolo nutné prejsť do online formátu. Sme preto radi, že sa stretnutie tento rok v Bratislave uskutočnilo, a ďakujeme za pozvanie poľským kolegom do Varšavy, kde sa stretneme v roku 2027!

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
Odbor medzinárodných vzťahov SAK
Foto Vladislav Zigo

Zo zasadnutí Predsedníctva SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa stretlo na **riadnom zasadnutí** po letnom období **3.** a **4. septembra 2026** v **Bratislave**.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informácie o **troch uzneseniach prijatých *per rollam***. Prvým bola **novela uznesenia o povinnostiach advokáta v súvislosti s preukazom** s cieľom zosúladiť interné predpisy komory s novelizovaným zákonom o advokácii a zabezpečiť jednotný postup pri vydávaní preukazov osobám zapísaným v zoznamoch vedených komorou (uznesenie bolo uverejnené vo Vestníku SAK ako **čiastka 92**). Novela zaviedla preukaz vedúceho organizačnej zložky zahraničnej právnickej osoby, upravila jeho obsah a vizualizáciu, ako aj súvisiace povinnosti držiteľa preukazu, najmä oznamovanie zmien údajov, povinnosť vrátenia preukazu pri zániku zápisu v príslušnom zozname a oznamovanie straty preukazu.

Druhým rozhodnutím *per rollam* bolo **uznesenie o podrobnostiach posúdenia záväzkov spoločnosti voči tretím osobám podľa § 14 ods. 6 a § 15 ods. 4 zákona o advokácii**, keďže v súlade s predmetnými ustanoveniami zákona o advokácii bola komora povinná prijať predpis, ktorý určí podrobnosti vydávania súhlasu s podaním návrhu na prvý zápis, zmenu zápisu alebo výmaz zapísanej osoby z obchodného registra (uznesenie bolo uverejnené vo Vestníku SAK ako **čiastka 93**).

Tretie rozhodnutie *per rollam* sa týkalo **doúčtovania a zaplatenia prác naviac zhotoviteľovi stavby** po preverení položiek so stavebným dozorom a po odpočítaní jedného mesačného nájmu priestorov UNIQA, ktoré komora počas rekonštrukcie využívala na výkon svojich činností. Po očistení výsledná suma za práce naviac predstavovala 42 755 eur.

Predsedníctvo SAK v nadväznosti na komunikáciu s predsedom Najvyššieho kontrolného úradu SR schválilo **memorandum o spolupráci medzi SAK a najvyšším kontrolným úradom**. Vzalo na vedomie informáciu o **okrúhlom stole Ministerstva spravodlivosti SR na tému *Publicita obchodného registra verzus ochrana osobných údajov***. Ministerstvo spravodlivosti prijalo opatrenia, aby nebolo možné informácie zo zbierky dokumentov roboticky sťahovať a aby nebolo možné stiahnuť celú zbierku dokumentov, ako je dnes zverejnená, s tým, že MS SR kontroluje dátové toky. V zbierke dokumentov sa nachádza cca 85 miliónov dokumentov, z nich cca 15 miliónov obsahuje osobné údaje a ich anonymizácia by bola zložitým technickým riešením. Existuje nové rozhodnutie Súdneho dvora EÚ, otázkou bude jeho výklad a implementácia na úrovni členských štátov EÚ. Diskusia bude pokračovať aj za ďalšej účasti SAK. Vybrané témy sú podrobnejšie spracované na webovej stránke SAK v časti *Aktuality*, v Bulletine slovenskej advokácie aj v distribuovaných elektronických newsletteroch.

V rámci kontroly plnenia uznesení P SAK vzalo na vedomie informáciu o **vybavení požiadaviek na správu prístupov do informačného systému Centrálnej evidencie záznamov zaručených konverzií**, najmä na obnovu prihlasovacích údajov a na registráciu oprávnených osôb.

Členovia P SAK v júni 2026 schválili **uznesenie, ktorým sa stanovujú podrobnosti o povinnostiach advokáta pri autorizácii zmlúv a dokumentov a o vedení centrálneho registra autorizácií** (uverejnené vo Vestníku SAK ako **čiastka 91**). Téma medzi advokátmi rezonuje a boli predložené viaceré z praxe vyplývajúce podnety na novelizáciu tohto uznesenia. Po vykonaní testu proporcionality bolo novelizované uznesenie uverejnené vo Vestníku SAK ako **čiastka 94** (pozri aj Newsletter SAK). Podstatnou zmenou uznesenia je precizovanie pravidiel zisťovania totožnosti účastníka právnych úkonov alebo jeho zástupcu. Bolo jednoznačne upravené, že totožnosť možno osobne overiť aj na základe jedného dokladu totožnosti obsahujúceho zobrazenie tváre účastníka alebo jeho zástupcu, najmä občianskeho preukazu alebo cestovného pasu (aj podľa pôvodného znenia je možné pre klientov, ktorí nemajú pri sebe dva fyzické doklady totožnosti, zvoliť inú prípustnú vetvu podľa čl. 11 ods. 1). Okrem ďalších precizovaní sa úpravy týkajú aj prechodných a zrušovacích ustanovení v časti o povinnosti odovzdať komore pôvodné knihy autorizácií; Predsedníctvo SAK zotrvalo na rozhodnutí archivovať autorizačné knihy na komore. Predsedníctvo SAK je otvorené konštruktívnej diskusii širokej advokátskej obce, uznesenie je živý mechanizmus a podnety a pripomienky advokátov sú vítané.

V rámci **legislatívnych aktivít** P SAK vzalo na vedomie informácie o pripomienkach ■ k návrhu **zákona o justičných čakateľoch**, ■ k **zákonu o kybernetickej bezpečnosti produktov s digitálnymi prvkami**, ■ k novele **Zákonníka práce**, ■ k návrhu novely **zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele**, ■ k návrhu novely **Trestného poriadku**, ■ k návrhu **vyhlášky, ktorou sa ustanovuje zoznam zápisových podkladov prikladaných k návrhu na registráciu** a ■ k návrhu **zákona o e-governmente**. Ďalej vzalo na vedomie informácie z rozporových konaní ■ k návrhu novely **zákona o Policajnom zbore**, ■ k návrhu **zákona o oficiálnej štatistike**, ■ k návrhu novely **ústavného zákona**, ako aj vyjadrenia SAK k predbežnej informácii ■ k návrhu **vyhlášky Úradu pre reguláciu sieťových odvetví** a ■ k návrhu **vyhlášky o vzdelávacom poriadku správcov v oblasti konkurzu a reštrukturalizácie**.

Predsedníctvo SAK ďalej vzalo na vedomie informáciu o **uzatvorení hostiteľskej dohody medzi Slovenskou republikou** a **Stálym arbitrážnym dvorom** a schválilo **memorandum o spolupráci** medzi SAK a Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ktoré upravuje podmienky vzájomnej spolupráce pri zabezpečovaní priestorových kapacít a logistického zázemia v priestoroch SAK pre

arbitráže, mediácie, zmierovacie konania a vyšetrovacie komisie spravované Stálym arbitrážnym dvorom na území Slovenskej republiky ako hostiteľskej krajiny.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informácie o rozvoji **ekosystému SAK**. *Aplikácia SAK* v súvislosti s nábehom 27. júla 2026 prešla v poriadku, 17. augusta 2026 bol úspešne spustený register autorizácií a nasadenie prebehlo bez komplikácií.

Zásadným bodom rokovania bol **IT projekt SAKURA**. V priebehu leta prebiehali intenzívne práce smerujúce k produkcii robustného IT systému 27. júla 2026. Predsedníctvo SAK bolo v júni 2026 informované o podrobnom harmonograme a kritériách na spustenie informačného systému SAKURA, ktorý je core systémom, z ktorého čerpajú dáta všetky ostatné napojené systémy od ďalších dodávateľov SAK (webová stránka, aplikácia SAK, aplikácia centrálneho registra autorizácií).

Pár dní po nasadení však vznikli vážne problémy s integráciami, navonok táto nefunkčnosť znemožňovala výkon advokácie napríklad v prípadoch, kedy advokátom skončila platnosť certifikátu a komora ani certifikačná autorita nemali možnosť potvrdiť vydanie následného certifikátu. Dvesto dotknutým advokátom bola ponúknutá možnosť vydania nového certifikátu v Bratislave a v Košiciach. Ministerstvo spravodlivosti SR avizovalo problém s databázou advokátov *ex offo*. Pri registri právnických osôb komora pokračovala v zápise údajov ručne. Slovenská advokátska komora má 1,5 roka prístup ku generickému registru a kancelária SAK nahadzuje novo zapísaných advokátov a prideľuje im IČO manuálne. Letné vzdelávacie podujatia sa historicky spúšťali najneskôr za ostatných 22 rokov, pretože nie sú funkčné časti systému SAKURA, ktoré podmieňujú spustenie prihlasovania sa na vzdelávacie podujatia plne cez systém. Do podujatí bol preto vložený link na FORMS a faktúry sú vytvárané mimo systém. V mesiaci august boli nahlásené chyby a reklamácie dodávateľovi a s jeho aktívnou súčinnosťou bol nastavený proces sfunkčňovania systému SAKURA. Bol dohodnutý krízový režim riadenia opráv s dodávateľom s tým, že tento obsahuje denné stretnutia, na ktorých sa sumarizujú a prioritizujú nahlásené reklamácie. Vo vzťahu k siedmim integráciám komory na externé subjekty bolo dohodnuté, že dodávateľ bude opätovne komunikovať priamo s nimi. Nefunkčnosť časti systému sa pre advokátov zatiaľ prejavuje iba sčasti, ale vzhľadom na to, že nový systém bol budovaný ako celostný pre všetky procesy, ktoré komora realizuje, pre kanceláriu komory spôsobuje na odboroch, ktoré sú na ňom závislé, nutnosť manuálneho obchádzania a nahrádzania jeho funkcií. Nový systém tak do odstránenia reklamácií výrazne obmedzuje fungovanie a poskytovanie služieb v rozsahu, na aký bola SAK zvyknutá. Komora s dodávateľom vo vzťahu k jednotlivým incidentom (nahlasovanie chýb) komunikuje prostredníctvom zmluvou dohodnutého nástroja, prioritizá-

cia odstraňovania chýb a nasadzovania opráv je predmetom stretnutí na projektovej, prípadne na manažérskej úrovni. Komora prešla do krízového stavu. Časový odhad zastabilizovania diela je do pol roka od jeho spustenia, ale s ďalšími finančnými dosahmi na komoru. Dielo bolo pred jeho nasadením akceptované s výhradami, ďalšie vady diela vzniknuté následne považuje SAK za novovzniknuté, respektíve skryté. Komora zorganizovala dva webináre 2. septembra 2026 a 17. septembra 2026 za účasti externých dodávateľov s cieľom komunikovať advokátom veci otvorene. Proces reklamácie a sfunkčňovania systému SAKURA je nastavený metodologicky v súlade s odporúčaniami externých poradcov za zvýšeného využitia vlastných kapacít kompetentným spôsobom a je výsledkovo orientovaný na to, aby sa znižovala nefunkčnosť orgánov alebo kancelárie komory. Kancelária SAK sumarizuje požiadavky a skúsenosti advokátov a snaží sa zohľadňovať ich pri ďalších zmenách. Pozitívnou správou bola informácia o spustení novej webovej stránky s novým *Online fórom Bulletinu slovenskej advokácie*, ktoré ponúka priestor na autorskú realizáciu.

Predsedníctvo SAK v júni 2026 schválilo **ponuku Galérie mesta Bratislava** na **zapožičanie a umiestňovanie umeleckých diel v budove SAK**, na základe ktorej bude zabezpečovaná pravidelná obmena diel, podpora moderného umenia a ich využívanie na prezentáciu komory a advokácie v spojení s umením; zmluva zatiaľ nebola podpísaná. Revízna komisia SAK predložila v tejto súvislosti upozornenie na nehospodárne nakladanie s majetkom SAK a návrh na zrušenie predmetného uznesenia. Podľa názoru RK SAK po oboznámení sa s výsledkami hospodárenia a s prognózou ekonomického vývoja nie je odplatné zapožičanie umeleckých diel od galerijnej inštitúcie prioritou SAK. Predsedníctvo SAK uznesenie z júna 2026 nezrušilo, ale odložilo rozhodnutie o uzatvorení zmluvy s galériou na decembrové zasadnutie P SAK.

Členovia P SAK schválili **stanoviská** s úpravami na základe diskusie vo veci žiadostí súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktoré spadajú do pôsobnosti **pracovnej skupiny pre veci advokátske** a **pracovnej komisie pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami**.

Predmetom rokovania bol aj **návrh pravidiel vystupovania a komunikácie advokátov vo verejnom priestore**. Bol postúpený aj predsedníčke Revíznej komisie SAK, predsedovi Disciplinárnej komisie SAK a predsedníčke Odvolacej disciplinárnej komisie SAK na vyjadrenie členov orgánov Slovenskej advokátskej komory.

Ministerstvo spravodlivosti SR v júni 2026 vyzvalo SAK na **predloženie návrhu novely zákona o advokácii vo vzťahu k vládou schválenému zneniu nového Občianskeho zákonníka**. Pracovná skupina pre veci advokátske sa zaoberala návrhom *de lege ferenda* a vyhodnotením ustanovení, na ktoré by mohol mať dosah nový Občiansky zákonník. Ministerstvo spravodlivosti na zaslaný výstup reagovalo doručením návrhu novely zákona o advokácii obsahujúceho len zmeny vyvolané novým Občianskym zákonníkom. Návrhy komory presahujúce rámec implementácie nového kódexu zostávajú mimo implementačného zákona.

Členovia P SAK v rámci informácií o činnosti komory v regiónoch vzali na vedomie informáciu o krokoch v kontexte **programu *Právo blízko teba advokáti pre školy***, ktorého cieľom je organizovať prednášky advokátov na základných a stredných školách na pravidelnej a systematickej báze so zameraním na zatraktívnenie advokátskeho povolania. Spracúvajú sa metodiky pre jednotlivé úrovne a procesný manuál pre regionálnych zástupcov.

Predsedníctvo SAK sa priebežne venuje **príprave novej koncepcie vzdelávania advokátskych koncipientov**. V auguste 2026 zasadlo **vzdelávacie kolégium**, ktoré sa venovalo návrhu metodiky vzdelávania koncipientov na úvodnom seminári z etiky a na hlavných seminároch, príprave hybridného stretnutia s lektormi hlavných seminárov a úvodného seminára, harmonogramu vzdelávania koncipientov v II. polroku 2026 a stavu pripravenosti jednotlivých seminárov, návrhom predbežných termínov a miest jarných koncipientskych seminárov v roku 2027, stavu prípravy zimného seminára advokátov, aktualizácii programu vzdelávacích stried a ponukám na doplnenie vzdelávacieho programu SAK zo strany externých subjektov. V nadväznosti na závery vzdelávacieho kolégia P SAK určilo **moderátorov hlavných jesenných seminárov advokátskych koncipientov v II. polroku 2026** a schválilo **personálne doplnenia do zoznamu lektorov hlavných koncipientskych seminárov**, ako aj program, lektorov a hostí **zimného seminára advokátov**. Predsedníctvo SAK ďalej vzalo na vedomie informáciu o schválených témach a lektoroch v rámci **vzdelávacích stried v II. polroku 2026** a o **predbežne rezervovaných termínoch a miestach konania hlavných koncipientskych seminárov a advokátskych seminárov v roku 2027**. Predsedníctvo SAK určí konkrétne termíny a miesta koncipientskych seminárov po vyhodnotení pilotných podujatí na jeseň 2026 a pokiaľ ide o advokátske semináre, vyhodnotí alternatívy, a to aj na základe **výsledkov prieskumu týkajúceho sa seminárov advokátov**. Členovia P SAK v tejto súvislosti schválili dotazník rozdelený na dva okruhy otázok pre tých, ktorí sa seminárov zúčastňujú pravidelne, a pre tých, ktorí nie. Cieľom je zistiť, čo by motivovalo širší okruh advokátov k účasti.

Predsedníctvo SAK schválilo **metodiku anonymného mapovania nevhodného správania pri výkone advokátskeho povolania alebo prípravy naň**, ktorej súčasťou je formulár na anonymné oznámenie. Metodika neslúži na identifikáciu konkrétnych osôb, na preverovanie skutkového stavu ani na iniciovanie disciplinárneho konania. Jej účelom je vytvoriť mechanizmus umožňujúci anonymné oznámenie situácií, ktoré členky alebo členovia SAK vnímajú ako nevhodné správanie alebo obťažovanie pri výkone advokátskeho povolania alebo príprave naň. Metodika slúži výlučne na mapovanie výskytu negatívnych javov v profesijnom prostredí, na identifikáciu typových situácií, na odborné posúdenie hraníc profesionálneho správania a na formulovanie návrhov preventívnych a vzdelávacích opatrení.

8. odborná online konferencia k pracovnému právu

22. 10. 2026

Viac informácií na:
https://bit.ly/8okpp

Pracovnoprávne plnenia nad rámec Zákonníka práce

Náhrady, príspevky a vplyv rekodifikácie Občianskeho zákonníka

Vypočujte si špičkových odborníkov zo Slovenskej republiky aj Českej republiky, ktorí sa s vami podelia o svoje bohaté skúsenosti z aplikačnej praxe.

Konferencia ponúkne odborný a praktický pohľad na cestovné náhrady, stravovanie, sociálny fond, sociálnu politiku zamestnávateľa, ako aj na daňové a odvodové súvislosti vysielania zamestnancov do zahraničia. Osobitná pozornosť bude venovaná aj dopadom pripravovanej rekodifikácie Občianskeho zákonníka na pracovnoprávne vzťahy a očakávaným zmenám v Zákonníku práce.

Lektori: prof. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD., JUDr. et Mgr. Jozef Toman, PhD., prof. JUDr. Marek Švec, PhD., LL.M., doc. JUDr. Peter Mészáros, PhD., JUDr. Pavol Rak, PhD., Mgr. Ida Budayová Kuklišová, JUDr. Radoslava Lichnovská, PhD., JUDr. Jan Horecký, PhD., JUDr. Ing. Miriam Galandová, LL.M.

Nezmeškajte dôležité informácie a prihláste sa ešte dnes: **https://bit.ly/8okpp**

Wolters Kluwer

Wolters Kluwer SR s. r. o.,
Mlynské nivy 48, 821 09 Bratislava

www.odborneknihy.sk
www.wolterskluwer.sk

Pokiaľ ide o **nastavenie cieľov činnosti komory a posudzovanie činnosti komory z hľadiska potreby a efektivity pri napĺňaní cieľov (OKR)**, predmetom posudzovania bude príprava rozpočtu SAK na rok 2027 a návrhy úsporných opatrení.

V rámci rokovania o **ekonomických otázkach** členovia P SAK rozhodli o **doručených žiadostiach**, vzali na vedomie **prehľad nákladov a výnosov za regionálne podujatia v krajoch a mestách v I. polroku 2026**, **porovnanie výnosov a nákladov seminárov advokátskych koncipientov a seminárov advokátov uskutočnených v januári až júni 2026** a **ekonomické vyhodnotenie zahraničných pracovných ciest v I. polroku 2026**.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informácie o **hospodárení komory v II. štvrťroku 2026** a o **príprave rozpočtu na rok 2027**. Od roku 2023 ide o najhorší výsledok kvartálneho hospodárenia. V niektorých položkách je komora už teraz nad schváleným rozpočtom na rok 2026. Investičné náklady na projekt informačného systému SAKURA a rekonštrukciu budovy SAK a nimi vyvolané procesy tvorili výraznú časť neplánovaných výdavkov. Nad rámec priebežne kontrolovaného schváleného rozpočtu sú výdavky iných hlavných činností, ako činnosti orgánov komory a ich poradných orgánov, Bulletin slovenskej advokácie, osobné výdavky aj bežná réžia a tomuto stavu neprispieva ani zvyšovanie nákladov z dôvodu inflácie. Proces prípravy rozpočtu na rok 2027 začal v apríli 2026 a je v porovnaní s minulými rokmi časovo predsunutý. V rámci prípravy sú zadefinované hlavné činnosti, hlavné vedľajšie činnosti a vedľajšie činnosti a na každú činnosť je vytvorený osobitný čiastkový rozpočet. Úlohou P SAK je stanoviť priority a utlmovať aktivity, ktoré prioritami nie sú.

Predsedníctvo SAK prerokovalo **správu o mediálnej prezentácii** v letnom období. Od júla 2026 distribuuje komora newslettery cez službu Mailchimp v novej grafike. Ide o posun vpred v oblasti efektívneho doručovania informácií členom komory. Úspešnosť doručených správ do mailboxov je nad 99 % a preukázané otvorenie mailov vysoko prevyšuje 50 %. Dňa 13. augusta 2026 bolo ako novinka spustené publikovanie online textov na webovej stránke SAK/Bulletinu slovenskej advokácie. Publikačnú činnosť rozvíja SAK v rámci webových stránok komory a BSA. *Online fórum* je jasne označené od iného obsahu Bulletinu slovenskej advokácie ako samostatná kategória. Systém komunikácie s poverenými členmi redakčnej rady pre online obsah, autormi a kanceláriou komory funguje efektívne, výsledkom sú prvé texty. Vďaka lepšej distribúcii majú vyššiu čítanosť nielen samotné články *Online fóra*, ale aj texty publikované pôvodne v printovom vydaní. *Online fórum* v súlade s dlhodobým zámerom pomáha k lepšej vizibilite aj hlavného odborného obsahu Bulletinu slovenskej advokácie.

Komora intenzívne pracuje na príprave podujatia ***17. november – kľúč k slobode advokácie***. Jeho obsahom budú tematické panely, fotografie z novembrových udalostí a diskusia s hosťami, ktorí počas novembrových udalostí zohrávali kľúčovú úlohu.

Slovenskej advokátskej komore bolo doručené **pozvanie na odborný panel organizovaný jednou z parlamentných politických strán**. Deklarovaným cieľom podujatia je vytvoriť priestor na otvorenú a odbornú diskusiu o aktuálnom stave justície, o výzvach pre právny štát, o možnostiach jeho ďalšieho posilňovania, o účinných nástrojoch boja proti korupcii a o stave prokuratúry. Predsedníctvo SAK rozhodlo vyslať na podujatie zástupcu s **akcentom na to, že účasťou neprejavuje sympatie ani podporu konkrétnej politickej strane, ale ak SAK chce v zmysle svojich strednodobých cieľov ponúknuť politickým stranám svoje predstavy o fungovaní justície a spravodlivosti, toto je jeden z podkladov na komunikáciu**. Komora je striktne apolitická organizácia združujúca advokátov a advokátky bez ohľadu na ich politickú príslušnosť a politické názory. Predsedníctvo SAK v tejto súvislosti poverilo predsedov pracovných skupín vytvoriť **tézy *de lege ferenda***, ktoré budú prerokované na októbrovom zasadnutí na účel tvorby pozícií komory v danej oblasti. Predseda komory bol poverený **osloviť relevantné politické strany a hnutia v Slovenskej republike s ponukou účasti SAK na programových konferenciách k odborným právnym témam**.

Komore bola doručená informácia o **vyhlásení voľby na jedného kandidáta na sudcu Európskeho súdu pre ľudské práva za Slovenskú republiku**. Voľba kandidáta sa uskutoč-

ní na zasadnutí Súdnej rady Slovenskej republiky 10. novembra 2026.

V rámci **agendy medzinárodných vzťahov** P SAK vzalo na vedomie **správy z podujatí so zahraničným prvkom, na ktorých sa zúčastnili zástupcovia SAK**, informácie o príprave **stretnutia predsedov advokátskych komôr strednej a východnej Európy** a **regionálnej konferencie pre slovenských, českých a rakúskych advokátov** (obe v Bratislave). Predsedníctvo SAK schválilo **zámer predložiť kandidatúru SAK na organizáciu polročnej konferencie *International Bar Association*** v Bratislave v roku 2029 alebo 2030. Komora v rámci aktivít v CCBE pristúpila k zefektívneniu svojej činnosti. Na zasadnutiach výborov sa zúčastňuje vždy iba jedna osoba s možnosťou zastúpenia v prípade absencie člena výboru. SAK preferuje pri hybridnej forme účasť online okrem prípadov, kedy sa zasadnutia konajú v geografickej blízkosti Slovenska a prezenčná účasť negeneruje vysoké náklady. Online účasť je z hľadiska zapojenia člena výboru do činnosti alebo diskusie na hybridnom zasadnutí plnohodnotná.

Členovia P SAK rozhodli o žiadostiach týkajúcich sa **matričných zoznamov** vedených komorou. Vzali na vedomie **neodkladné rozhodnutia predsedu komory v statusových veciach**. Osobitne rozhodli po **posúdení kritérií o nepozastavení výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b)** zákona o advokácii a o **podnete predsedníčky RK SAK na zrušenie právoplatného rozhodnutia odvolacieho disciplinárneho senátu**. Vzali na vedomie informáciu o **stave konaní v statusových veciach**, v ktorých je komora účastníkom.

■

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa stretlo na **mimoriadnom zasadnutí 5. októbra 2026** v **Bratislave**.

Jediným bodom programu bol **aktuálny stav implementácie nového informačného systému komory (SAKURA)**. Pretrvávajúce problémy spojené s implementáciou nového robustného IT systému a zlyhania v oblasti integrácie negatívne zasahujú nielen do činnosti kancelárie SAK, ale oprávnene vyvolávajú aj negatívne reakcie priamo od advokátok a advokátov. Predsedníctvo SAK ubezpečuje, že na odstránení zistených nedostatkov pracujú všetky zainteresované subjekty s maximálnym nasadením. V rámci štandardných reklamačných procesov komora v dobrej viere spolupracuje s dodávateľom s cieľom dosiahnuť nápravu v čo najkratšej dobe. Od dodávateľa bola vyžiadaná prakticky stála prítomnosť jeho zamestnancov na komore, aby bolo možné riešiť problémy priebežne čo najskôr a systém nastaviť tak, aby riadne plnil požiadavky komory. S cieľom jasne pomenovať súčasný stav a prediskutovať niektoré otázky v projektovom riadení na strane dodávateľa aj objednávateľa sa členovia P SAK oboznámili so správami o stave projektu prezentovanými manažmentom, dodávateľom aj externým poradcom. Predsedníctvo SAK aj na základe diskusie na mimoriadnom zasadnutí pevne verí, že generálny dodávateľ vníma vzniknutú situáciu rovnako urgentne ako SAK a bude postupovať tak, aby potvrdil svoju reputáciu spoľahlivého dodávateľa.

Riešenie problémov s nasadzovaním nového IT systému viedlo k zvýšenému tlaku na pracovníkov kancelárie komory, ktorí sa musia naplno venovať urgentnej agende z pohľadu základných procesov. Táto skutočnosť má prechodne negatívny vplyv na dostupnosť pracovníkov, pokiaľ sa advokáti snažia s nimi telefonicky skontaktovať. Kancelária SAK prosí členskú základňu – ak je to možné – v prípade riešenia technických problémov uprednostniť elektronickú komunikáciu zaslaním žiadosti (optimálne s pripojením printscreenu konkrétnej situácie) na e-mailovú adresu určenú na trvalú technickú podporu ***support@sak.sk***. Ak sa napriek tomu advokátky a advokáti potrebujú dovolať na konkrétny odbor či oddelenie, odporúča sa po vytočení čísla podateľne, sekretariátu alebo kancelárie prvého kontaktu postupovať podľa interaktívnej hlasovej odozvy. Ak volajú na priamy kontakt konkrétnemu zamestnancovi a pre jeho zaneprázdnenosť sa nedovolajú, po 4 zvoneniach je možné zanechať hlasovú správu, ktorá sa automaticky odošle na e-mailovú adresu daného pracovníka. Pokiaľ je záujem priamo kontaktovať konkrétneho pracovníka, kancelária komory odporúča zaslať priamu e-mailovú správu (pozri webovú stránku SAK, časť *Kontakty*). *–km–*

Európsky deň advokátov

Advokáti a advokátky zo 45 krajín si **25. október** pripomínajú ako Európsky deň advokátov

Keď je rovnováha medzi bezpečnosťou a slobodou narušená, advokáti obhajujú právny štát, ktorý chráni oboje.

Cieľom iniciatívy je každý rok upozorniť na význam princípov právneho štátu a prínos právnických profesií k obrane hodnôt práva a spravodlivosti. Európsky deň advokátov pozýva študentov, európskych občanov a všetkých ľudí, ktorí majú záujem o problematiku justície a spravodlivosti, aby sa zamysleli nad poslaním a prínosom advokátskeho povolania a informovali sa o svojich právach.

Tento rok je hlavnou témou ***Bezpečnosť a sloboda v neistých časoch: advokácia ako obrana pred zneužitím moci***. Výber témy, za ktorú hlasujú delegácie Rady advokátskych komôr Európy (CCBE), tento rok zdôrazňuje úlohu advokátov pri ochrane základných práv v situáciách, kedy je obmedzenie práv a slobôd zdôvodnené zaistením bezpečnosti v neistých časoch. Bezpečnosť však nemá byť dôvodom na neobmedzené oslabovanie práv, ktoré má chrániť.

Ako uvádza CCBE: *„V celej Európe a mimo nej sa jazyk bezpečnosti čoraz častejšie používa na ospravedlnenie silnejších štátnych právomocí a prísnejších obmedzení individuálnych slobôd. CCBE si zvolila tému „Bezpečnosť a sloboda“, aby zdôraznila, že bezpečnosť sa nikdy nesmie stať ospravedlnením pre oslabovanie práv, ktoré má chrániť. Bezpečnosť je nevyhnutná, ale nemôže sa stať zámienkou narúšania slobody. Európsky deň advokátov 2026 zdôrazňuje, že aj advokáti sú zárukou, ktorá bráni prekročeniu tejto hranice. Keď strach riadi politiku, keď sa výnimočné opatrenia stanú bežnými a keď štáty prekračujú hranice v mene bezpečnosti, advokáti sú tí, ktorí napádajú zneužívanie, chránia základné práva a podporujú demokratické hodnoty v rámci právneho štátu. Keď je rovnováha medzi bezpečnosťou a slobodou narušená, advokáti obhajujú právny štát, ktorý chráni oboje.“*

Aj Slovenská advokátska komora v rôznych kontextoch vyjadrila stanovisko, že katalóg základných práv a slobôd nie je určený len do pekného počasia. Efektívny systém ochrany základných práv je potrebné mať nastavený nielen pre pokojné časy, ale aj pre čas najvážnejších kríz. Právne záruky sú nevyhnutné pre legitimitu, dôveru a spoločenskú stabilitu.

Európske komory výberom témy reagujú na to, že vlády v dnešnej Európe sa čoraz častejšie odvolávajú na bezpečnostné obavy – ako sú organizovaný zločin, migrácia, kybernetické hrozby a geopolitická nestabilita – na odôvodnenie rozšírených právomocí, núdzových opatrení a obmedzení individuálnych práv. V krízových situáciách prirodzene rastie dopyt po neštandardných riešeniach, ktoré môžu viesť k neproporcionálnym zásahom do základných práv.

- Advokáti zohrávajú kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní toho, aby takéto opatrenia boli zákonné, primerané a podliehali náležitej kontrole.
- Advokáti zabezpečujú balans moci tým, že stoja pri jednotlivcoch, chránia ich práva a slobody, zabezpečujú dôstojnosť občanov a predchádzajú neodôvodnenej diskriminácii.
- Advokáti zastupujú klientov, ktorí čelia nezákonnému sledovaniu, obmedzeniu osobnej slobody, prejavu či pohybu, ako aj prípady zneužívania trestného práva na postihovanie disentu a občianskej spoločnosti.

Dôležitou podmienkou účinného poskytovania právnej pomoci je však zabezpečenie toho, aby advokáti mohli vykonávať svoje profesionálne povinnosti bez toho, aby boli terčom akejkoľvek formy fyzického útoku, hrozby, obťažovania, zastrašovania alebo neprimeraného zasahovania, ako aj rešpektovanie dôvernosti komunikácie medzi advokátom a klientom.

Tieto zásady si pripomíname nielen 25. októbra, ale sú aktuálne v každodennej práci advokátov na celom svete.

Ďakujeme všetkým advokátkam a advokátom, ktorí svojou každodennou prácou prispievajú k ochrane základných práv a k fungovaniu systému spravodlivosti.

Rada advokátskych komôr Európy (CCBE) organizačne zastrešuje Európsky deň advokátov od roku 2014. **Témy predchádzajúcich ročníkov:** *Mlčanlivosť* (2014), *Sloboda prejavu* (2015), *Prístup k spravodlivosti* (2016), *Digitálna transformácia* (2017), *Obrana právneho štátu* (2018), *Právo na obhajcu pre zadržané osoby* (2019), *Rešpektovanie ľudských práv v čase pandémie* (2020), *Nezávislosť advokácie* (2021), *Úloha advokácie v čase vojny* (2022), *Dôvernosť komunikácie*

EUROPEAN LAWYERS' DAY | 25 OCTOBER 2026

Security and freedom in uncertain times:

lawyers as guardians against abuse of power

EUROPEAN LAWYERS
EUROPEAN BARS
CCBE
BARREAUX EUROPÉENS
AVOCATS EUROPÉENS

Council of Bars and Law Societies of Europe
The voice of European lawyers

Rue Joseph II, 40/8 - B-1000 Brussels
+32 (0)2 234 65 10 | ccbe@ccbe.eu | www.ccbe.eu

advokáta a klienta (2023), *Význam stavovskej samosprávy* (2024), *Dohovor Rady Európy na ochranu povolania advokáta* (2025).

Advokátske komory v Európe pri príležitosti Európskeho dňa advokátov organizujú rozličné podujatia. Tohtoročná téma je v rámci Slovenskej advokátskej komory v súzvuku so zámerom Predsedníctva SAK zorganizovať panelovú výstavu a prednáškovo-spomienkové podujatie s názvom ***17. november 1989 – kľúč k slobode advokácie***. Zámerom je, aby podujatie nebolo len spomienkou na historické udalosti, ale aj pripomenutím úlohy advokácie pri obnove právneho štátu, nezávislosti právnických povolaní a ochrane základných práv a slobôd.

Viac informácií o Európskom dni advokátov nájdete na webovom sídle CCBE *ccbe.eu/actions/european-lawyers-day/*

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Pýta(j)te sa predsedníctva

Aké sú povinnosti likvidátora advokátskej kancelárie advokáta, ktorý vykonával advokáciu samostatne?

Likvidátor advokátskej kancelárie má špecifické oprávnenia s cieľom usporiadať jej pomery, dokončiť neodkladné úkony a ukončiť činnosť. Vykonáva všetky neodkladné úkony na účel ochrany práv klientov.

Ak advokát podnikal ako fyzická osoba (samostatne), úmrtím zmluvné vzťahy prevádzkovej povahy prechádzajú do dedičského konania. Oprávnenie na ich ukončenie alebo nakladanie s nimi má správca dedičstva (ak bol súdom/notárom ustanovený) alebo dedičia po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o dedičstve. Rovnako na dedičov prechádzajú všetky finančné práva a povinnosti z ukončeného zastúpenia alebo obhajoby (§ 28 ods. 6 Advokátskeho poriadku SAK).

Oprávnenia spravovať majetok advokáta alebo riadiť bežnú prevádzkovú/obchodnú agendu kancelárie, ktorá nesúvisí priamo s ochranou práv klientov či pracovnými vzťahmi, nemá likvidátor ako zástupca advokáta automaticky, pokiaľ na to nie je osobitne poverený v rámci dedičského konania (napr. ako správca dedičstva).

Podľa § 28 ods. 1 Advokátskeho poriadku SAK komora vyzýva dedičov, aby navrhli dedičskému súdu ustanovenie takto zvoleného likvidátora za správcu tej časti dedičstva, ktorú zomrelý advokát používal na výkon advokácie (§ 179 Civilného mimo sporového poriadku).

Práva a povinnosti z pracovnoprávnych vzťahov prechádzajú smrťou zamestnávateľa, ktorý je fyzickou osobou, na jeho dedičov (§ 30 Zákonníka práce). Voči úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, Sociálnej poisťovni a zdravotnej poisťovni preto v týchto veciach koná dedič, resp. súdom ustanovený správca dedičstva; likvidátor môže vykonať len neodkladné úkony (oznámenie úmrtia, zabezpečenie podkladov).

Prípadný nárok na vrátenie alikvotnej časti príspevku na činnosť advokáta je majetkovým právom zosnulého advokáta a patrí do dedičstva. Nemožno ho preto poukázať likvidátorovi na ním uvedený účet (podľa hlavičky žiadosti ide o účet jeho vlastnej kancelárie), ale výlučne do dedičstva – k rukám správcu dedičstva, resp. dedičov po právoplatnosti uznesenia o dedičstve.

Kľúčom k odblokovaniu účtu a prevádzkových vzťahov je urýchlené ustanovenie správcu tej časti dedičstva, ktorú zosnulý advokát používal na výkon advokácie (§ 179 a nasl. Civilného mimo sporového poriadku), ideálne v osobe likvidátora – tento postup predpokladá aj § 28 ods. 1 Advokátskeho poriadku SAK. Podnet možno adresovať konajúcemu notárovi ako súdnemu komisárovi s poukazom na naliehavosť (blokácia účtu bráni úhradám záväzkov a klientom sa vracajú platby).

Potvrdenie o evidencii likvidátora v zozname zástupcov vedenom komorou vie kancelária komory vydať bez ohľadu na prebiehajúcu zmenu informačného systému.

Koncipient má záujem o prax u advokáta

Mgr. Urban Štefánik
Nové Zámky
tel.: 0918 841 283
urban.stefanik@email.cz

Absolvent Právnickej fakulty s priznaným akademickým titulom Magister má záujem o prax u advokáta ako koncipient advokáta.

Zaujíma sa o prácu v advokátskej kancelárii v Bratislave alebo Nových Zámkoch.

Ovláda anglicky jazyk a český jazyk.
Prednosti: vytrvalosť, pracovitosť, spoľahlivosť, samostatnosť, zodpovednosť, schopnosť tímovej práce.

KANCELÁRIE V BRATISLAVE NA PODNÁJOM

Advokátska kancelária ARDEN LEGAL & TAX s. r. o. ponúka do podnájmu resp. na co-working praktické samostatne uzamykateľné kancelárie na Jelačičovej ulici blízko OC Central v Bratislave – Ružinove.

Kancelárie sa nachádzajú na 1. podlaží z troch, sú zariadené a vhodné na okamžité využitie k vlastnej advokátskej činnosti. K dispozícii je zdieľaná recepcia, zasadacia miestnosť, vybavená kuchyňa, sociálne zariadenia, zelená terasa, oddelený vstup a parkovanie. Výhodou je výborná dostupnosť MHD aj autom a kompletná občianska vybavenosť v okolí. Možný je aj prenájom viacerých kancelárií, prípadne celé podlažie so samostatným vchodom.

Cena kancelárie je 550 € mesačne, vrátane jedného parkovacieho miesta, energií, recepcie, upratovania, internetu a strážnej služby. Bez parkovacieho miesta je cena jednej kancelárie 400 € mesačne.

Advokátska kancelária zároveň ponúka možnosť voľnej spolupráce formou substitúcií a odborných konzultácií, preto sú priestory vhodné aj pre začínajúcich advokátov. Celá budova je obsadená len advokátmi.

Kontakt: micak@arden.legal tel. č.: +421 948 328 168

DO VAŠEJ KNIŽNICE

JUDr. Antonín Schauer a jeho doba

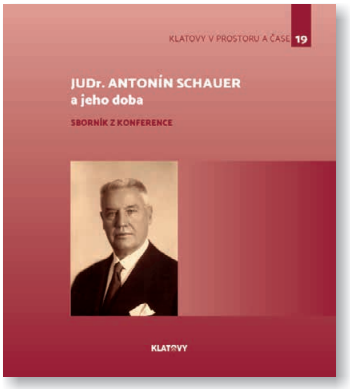

KOPECKÝ, L. (ed.): **JUDr. Antonín Schauer a jeho doba. Sborník z konference.** Městská knihovna Klatovy, 2025, 298 s.

Keď Ján Kalinčiak (1812 – 1871) vo svojej slávnej próze *Reštavrácia* do jednej z hlavných úloh obsadil Ondreja Levického, ktorému dal za úlohu zmeniť život stolice k lepšiemu, určil mu povolanie advokáta. Keď svoju úlohu tento literárny advokát nakoniec úspešne naplnil a pýtali sa ho, odkiaľ sa toľko fígľov, vďaka ktorým uspel, naučil, Kalinčiak mu vložil do úst skromnú odpoveď: „Hádam ma pánboh nadarmo za advokáta nestvoril!“ Nielen v literatúre advokáti oddávna vďaka svojmu vzdelaniu a praktickej znalosti chodu spoločnosti povznášali jej život. A je úlohou dnešných advokátov pripomínať si tých kolegov, ktorí to dokázali.

V polovici júna tohto roku bol pokrstený zborník z konferencie *JUDr. Antonín Schauer a jeho doba*, ktorý pripomína osobnosť významného klatovského rodáka a jedného z najvýznamnejších českých advokátov pôsobiacich na prelome 19. a 20. storočia. Zborník obsahuje príspevky prednesené na konferencii, na organizácii ktorej sa podieľalo Mesto Klatovy, Mestská knižnica Klatovy a Spoločnosť pre moderné dejiny Klatovska, ale aj Česká advokátska komora a Fakulta právnická Západočeskej univerzity v Plzni, osobitne jej dekan Stanislav Balík. Zborník obsahuje 16 príspevkov nielen z pera advokátov, či štátnej zástupkyne, ale aj právnych teoretikov a historikov. Na konferencii prezniesli príspevky aj zástupcovia Slovenskej advokátskej komory.

JUDr. Antonín Schauer (1864 – 1940) bol klatovským rodákom, advokáciu vykonával v Prahe, viac ako tri desaťročia bol členom výboru pražskej advokátskej komory, pôsobil ako skúšobný komisár na advokátskych a sudcovských skúškach, patril k spoluzakladateľom Spolku českých advokátov i Československej spoločnosti pre trestné právo. Advokácii ostal verný 54 rokov, neprijal ani sudcovské miesto na správnom súdnom dvore vo Viedni. Bol poslancom Českého zemského snemu, zastával i významné hospodárske funkcie. Traja z jeho synov – Jaromír, Antonín a Jiří – sa tiež stali advokátmi.

Osobnosť **JUDr. Antonína Schauera ako advokáta** predstavil v zborníku dekan Fakulty právnickej Západočeskej univerzity *Stanislav Balík* okrem iného aj prostredníctvom jeho káuz, vrátane napríklad zastupovania predsedu Najvyššieho súdu Augusta Popelku.

Schauerove študentské roky priblížili študenti Gymnázia Jaroslava Vrchlického v Klatovách *Kristýna Strnadová, Kateřina Kalistová a Miroslav Zedlo* v príspevku **Antonín Schauer a jeho klatovské štúdia**.

Jiří Cukr zo Štátneho oblastného archívu v Třeboni sa zaoberal **Práca advokáta Schauera pre kniežací rod Paarov**. Tento kniežací rod bol Schauerovým klientom dvadsať rokov, poskytoval im právne služby v dedičských, daňových a majetkových veciach.

Jan Kober pôsobiaci na Ústave štátu a práva AV ČR, predniesol príspevok **Obrysy odolného priateľstva dvoch právnikov: advokát Antonín Schauer a profesor Emil Svoboda, civilista a verejný intelektuál**. Priblížil v ňom vzťahy advokáta Schauera a profesora občianskeho práva a dekana Právnickej fakulty Karlovej univerzity prof. JUDr. Emila Svobodu (1878 – 1948).

Luboš Velek, pôsobiaci v Masarykovom archíve a Archíve AV ČR, sa venoval **Symbióze politiky, financií a práva: Antonin Schauer a Národní strana svobodomyslná**. Priblížil politickú činnosť Schauera v mladočeskej strane a v českom krajinskom sneme.

Historik *Lukáš Kopecký* doplnil pohľad na A. Schauera pôsobením jeho syna **MUDr. Miloslava Schauera v treťom odboji**.

Zborník obsahuje aj ďalšie príspevky z tejto konferencie. Autorkou príspevku venovanému klatovskému súdu je *Jana Kleinová* z Národného technického múzea (**Budova klatovského súdu na pozadí diela architekta Bedřicha Bendelmayera**).

Príspevok historičky *Miroslavy Melanovej* je venovaný advokácii v klatovskom regióne (**Klatovskí advokáti v rokoch 1872 –1950. Od vzniku nezávislej advokácie do jej zániku na príklade kancelárie JUDr. V Sedláček JUDr. V. Melan JUDr. J. Melan**). Išlo o kanceláriu JUDr. Václava Sedláčka (1839 – 1894), jeho zaťa JUDr. Václava Melana (1865 – 1944) a jeho vnuka JUDr. Jaroslava Melana (1899 – 1970).

Libor Staněk (zo Štátneho oblastného archívu v Třeboni) sa v príspevku **Trampoty jednej advokátskej rodiny alebo prierez históriou rodiny Fikarov v Strakoniciach** venuje trom generáciám koncipientov a advokátov z tejto rodiny.

Štátna zástupkyňa Okresného štátneho zastupiteľstva v Českej Lípe *Karolína Truhlářová* sa v príspevku **Českolipský advokát JUDr. Erich Weiss a jeho žena Emilia** venuje osudom tohto rasovo prenasledovaného advokáta.

Aj príspevok advokátskeho koncipienta *Tomáša Danihlíka* pod názvom **Causa JUDr. Pavla Wintera alebo druhorepublikové hnutie árijských advokátov na mělnickom príklade** sa vracia k židovským perzekúciám a „Hnutiu árijských advokátov". Ich obvinenie na adresu ministerstva spravodlivosti, že zdržiava výmaz ich židovského kolegu Pavla Wintera, bolo posúdené ako disciplinárne previnenie.

Šéfredaktorka Bulletinu advokácie *Hana Rýdlová* a *Jan Klouda* sú spoluautormi príspevku **Stopa JUDr. Antonína Kloudu a jeho synov Ivana, Jiřího a Vladimíra v advokácii a protinacistickom odboji**. Je venovaný JUDr. Antonínovi Kloudovi (1871 – 1961), viacnásobnému predsedovi Advokátskej komory v Čechách a jeho synom, ich nacistickému väzneniu a poprave Vladimíra.

Zborník uzatvára príspevok asistenta sudcu na Okresnom súde v Mladej Boleslavi *Lukáša Malého* **Advokácia a justícia vo viktoriánskom Škótsku a Írsku.** Poukazuje v ňom na vývoj a rozdiely medzi pôsobením barristrov a solicitorov.

Zborník obsahuje i trojicu príspevkov zástupcov Slovenskej advokátskej komory, a to príspevok *Martiny Gajdošovej* ***Sväz advokátov na Slovensku* – celoslovenský advokátsky spolok pôsobiaci v prvej polovici 20. storočia** venovaný tomuto spolku a jeho činnosti, príspevok *Petra Kerecmana* **Umelecké prostriedky v slávnych obhajobných rečiach Michala Mudroňa** vyzdvihujúci rétorické umenie advokáta Michala Mudroňa (1835 – 1887) a príspevok *Rudolfa Manika* **En Garde alebo advokáti ako duelanti**, v ktorom sa zaoberá súbojmi advokátov z Francúzska, Spojených štátov amerických, ale aj Rakúsko-Uhorska a zobrazovaním duelantov z advokátskeho stavu v literárnych a filmových dielach svetových autorov.

Pripomenutie si advokáta Antonína Schauera vydaním zborníka je prejavom úcty jednému z významných českých advokátov. Osobitne sympatický bol i organizačný zástoj jeho rodákov, ktorý prispel k vzniku zborníka. A rovnako záslužné je i to, že na organizácii podujatia sa podieľala i Česká advokátska komora a akademická obec.

Aj naša advokácia mala a i dnes má dostatok osobností, ktoré sú garanciou pretrvania jej hodnôt, ak sa svojmu poslaniu nespreneveria. Advokáti oddávna dokázali povznášať život spoločnosti. Tak ako dnes stojí advokácia na osobnostiach, bolo tomu aj v minulosti. Každá z osobnosti advokácie je spätá nie len s miestom svojho profesijného pôsobiska, ale aj so svojim rodiskom. Pripomínať si rodákov povzbudzuje i hrdosť na svoj región. A pokiaľ je takouto osobnosťou advokát, i hrdosť na advokáciu.

JUDr. Peter Kerecman, PhD.
advokát

Nekorunovaný
kráľ Justičného paláca

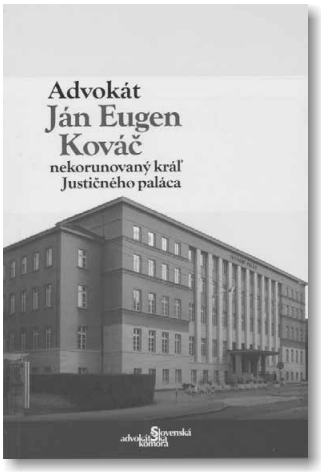

Slovenská advokátska komora vydala o svojom členovi, nezabudnuteľnej postave slovenskej advokácie **JUDr. Jánovi Eugenovi Kováčovi** publikáciu vrámci svojej edičnej činnosti zamerananej na významné osobnosti advokátskeho života a práce na Slovensku v dávnejšej minulosti.

Cena: 5 eur
Objednávky: *podatelna@sak.sk*

Advokát
Vojtech „Tatenko" Rampášek
nestor slovenskej advokácie

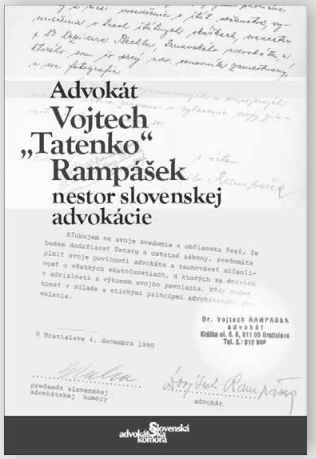

Publikácia podrobne mapuje život JUDr. Vojtecha Rampáška v tesnej väzbe na aktuálny vývoj v spoločnosti aj v advokácii. Zachytený je pomerne dlhý a rôznorodý časový úsek 57 rokov – od obdobia česko-slovenskej advokácie z konca 30. rokov až po znovuzrodenie slobodnej advokácie po roku 1990. Autorom je advokát **JUDr. Michal Rampášek**, vnuk JUDr. Vojtecha Rampáška.

Cena: 5 eur
Objednávky: *podatelna@sak.sk*

Pokyny pre autorov príspevkov

1. Rukopis treba zaslať do redakcie (*ondrisova@sak.sk)* v elektronickej podobe (Word). V správe treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov) vrátane akademických a vedecko-pedagogických titulov.

2. **Odborný a vedecký článok svojím obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej vedy a praxe. Príspevok nesmie byť publikovaný v inom periodiku**.

3. Titulok príspevku (aj v anglickom jazyku) má byť krátky, vecný, výstižný. Text je vhodné členiť medzititulkami. K textu je potrebné pripojiť abstrakt (v rozsahu do 600 znakov vrátane medzier), v ktorom autor zhrnie problém a svoje závery, ako aj kľúčové slová (3 až 5) v slovenskom a anglickom jazyku.

4. Autor uvedie **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** (CV) v rozsahu do 500 znakov vrátane medzier. Pripojí tiež **fotografiu s rozmermi minimálne 290 × 343 pixelov**.

5. **Maximálny odporúčaný rozsah odborného a vedeckého článku je 34 000 znakov vrátane medzier**. K článku treba pripojiť zoznam použitej literatúry (bibliografia) v abecednom usporiadaní. Rozsah poznámok pod čiarou k článku nesmie prekročiť 25 % rozsahu textu. **Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier.** K recenzii je potrebné dodať sken obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť **maximálne 1 rok**.

6. **Autor je povinný riadne označovať citované alebo parafrázované zdroje použité pri písaní príspevku vo forme poznámky pod čiarou**. Poznámky v texte sa označujú číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní treba uvádzať bibliografické údaje podľa nasledovnej schémy:

   Priezvisko1, M. Priezvisko2, M.: Názov diela. Prípadný podtitul. Miesto vydania: Vydavateľ, ROK, s. XY

   Priezvisko1, M. Priezvisko2, M.: Názov článku. Online. Dostupné na: URL/URI. [Dátum zobrazenia].

7. Ak autor použil pri písaní príspevku **nástroje umelej inteligencie** [**UI**], netreba ich citovať ani uvádzať v texte, len ak bol nástroj UI použitý výlučne na formálnu úpravu textu.
   Použitie UI na preklad textu je potrebné v poznámke označiť zdrojom pôvodného textu podľa citačnej normy (pozri vyššie) a informáciou *„Preložené nástrojom [NÁZOV NÁSTROJA].“*
   Pri použití nástrojov UI pri tvorbe príspevku je potrebné na záver príspevku uviesť do poznámky pod čiarou informáciu *„Pri príprave tohto príspevku boli použité nástroje UI [ZOZNAM NÁSTROJOV] na účel [DÔVOD]. Za správnosť výslednej podoby textu zodpovedá autor/autorka*.“
   V prípade citovania alebo parafrázovania výstupov UI treba uviesť bibliografický odkaz v štruktúre *[UI Názov dodaný autorom textu], rok, Online. In: NÁZOV SLUŽBY. Verzia. Dostupné na: Služba/ Distribútor. URL/ URI. Dátum zobrazenia. Poznámka.* (Poznámka v tomto prípade obsahuje informáciu, na akú činnosť bola UI použitá/zadanie).

8. **Všetky odborné príspevky sú povinne recenzované.** Recenzentov určuje redakčná rada v počte zodpovedajúcom povahe príspevku. Vedecký príspevok posudzujú vždy najmenej dvaja recenzenti. Posudzovatelia **postupujú objektívne a nestranne na základe vopred stanovených hodnotiacich kritérií**.

9. Recenzné konanie sa riadi princípmi **anonymného, objektívneho posudzovania** príspevkov, rešpektu k názorom autorov a takej pomoci autorom, ktorá umožní publikovanie príspevkov po ich úprave, prepracovaní alebo doplnení.

10. Recenzenti predložia recenzné posudky redakčnej rade v lehote, ktorá zodpovedá zložitosti posudzovaného textu, alebo v rovnakej lehote navrhnú jeho úpravu, prepracovanie alebo doplnenie.

11. Požiadavky na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorom zasielajú výlučne v mene redakčnej rady. Po úprave redakčná rada posúdi, do akej miery autor splnil určené požiadavky a podľa výsledku rozhodne o prijatí príspevku na publikovanie alebo o jeho odmietnutí. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku.

12. **Uverejnené príspevky sú honorované.** O výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada na základe výsledkov recenzného konania.

13. Redakcia si po schválení príspevku vyhradzuje právo vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy. Pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.

14. Príspevok bude uverejnený na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári *Návratka*.

Autorská licencia

Zaslaný rukopis je slovesným autorským dielom osoby, ktorá ho vytvorila („autor“). Osoba, ktorá rukopis do redakcie zaslala, ubezpečuje vydavateľa, že je autorom zaslaného rukopisu, respektíve je nositeľom práv, ktoré ju podľa platných právnych predpisov oprávňujú udeliť vydavateľovi súhlas na použitie diela v nižšie uvedenom rozsahu a/alebo autor v danom prípade koná v mene a na účet svojho zamestnávateľa.
Autor zaslaním rukopisu vydavateľovi udeľuje vydavateľovi súhlas použiť rukopis („licencia"), a to na všetky spôsoby jeho použitia známe k momentu jeho zaslania redakcii (najmä § 19 ods. 4 zákona č. 185/2015 Z. z. v platnom znení, autorský zákon) a bez vecného alebo územného obmedzenia licencie a po dobu trvania majetkových práv k takémuto predmetu ochrany (§ 32 autorského zákona).
Autor poskytuje vydavateľovi licenciu bezodplatne a ako nevýhradnú. Vydavateľ je oprávnený udeliť súhlas tretej osobe na použitie rukopisu v rozsahu udelenej licencie („sublicencia“).
Vydavateľ aj autor sú oprávnení požiadať druhú stranu o vydanie písomného potvrdenia o uzavretí licenčnej zmluvy podľa § 65 ods. 4 autorského zákona. Ak strana toto právo neuplatní v lehote 15 dní od uzavretia licenčnej zmluvy, nárok na vydanie tohto potvrdenia zaniká. Ak právo uplatnené bolo a strana potvrdenie nevydá do 15 dní od doručenia žiadosti na vydanie potvrdenia, platí, že k uzavretiu zmluvy nedošlo. Vydavateľ a autor sa zároveň dohodli, že autor nie je oprávnený udelenú licenciu jednostranne vypovedať alebo od licencie odstúpiť.

Author Guidelines

1. Submit your manuscript to the publisher in MS Word file format by e-mail (*ondrisova@sak.sk*). As the author(s), provide your first name(s) and last name(s) including academic degrees, titles or any other academic ranks.
2. **Your research article must in terms of its contents contribute to solving current issues in legal theory and practice**. **The article cannot have been previously published in any other journal**.
3. Publication title (also in English) should be concise and informative. It is recommended to divide the text into sections and subsections with subheadings. A concise abstract is required (maximum of 600 characters including spaces) that briefly summarizes the problem and the author's/authors' conclusions as well as keywords (3 – 5) both in Slovak and in English.
4. As the author, **briefly inform of your current academic work** (CV) (maximum of 500 characters including spaces). Also provide your **photograph using a resolution of at least 290 × 343 pixels**.
5. **The maximum recommended length of the research article is 34 000 characters** including spaces. The article must include a list of references (bibliography) in alphabetical order. There is a footnote limit; footnotes shall not exceed 25 % of the text length. **The maximum recommended length of a book review, commentary, event report, reflection on a current topic or current trend etc. is 4 500 characters** including spaces. A scan of the book cover must be provided with a book review on condition that **no more than one year** has passed since the book was published.
6. **The author is required to properly cite or paraphrase sources used while writing the article in the form of footnotes.** Notes in the text should be assigned sequential numbers without parentheses or periods. When citing, bibliographic data should be provided in the following format:

   Last Name1, M. Last Name2, M.: Work Title. Or Subtitle. Place of Issue: Publisher, YEAR, p. XY.

   Last Name1, M. Last Name2, M.: Publication Title. Online. Available on: URL/URI. [Date accessed].
7. If the author used any **artificial intelligence tools [AI]** when writing the article, there is no need to cite or mention them in the text if the AI tool was used exclusively for formal text editing.
   The use of AI for the text translation must be indicated in a note with the source of the original text according to the citation norm (see above) and with the information "*Translated by [TOOL SPECIFICATION].*"
   When using AI tools to write the article, it is necessary to include the following information in a footnote at the end of the article: "*AI tools [LIST OF TOOLS] were used to write this article for the purposes of [REASON]. The author is responsible for the accuracy of the final text.*"
   When citing or paraphrasing AI outputs, a bibliographic reference must be provided in the following format: *[AI Title provided by the author of the text], Year, Online. In: SERVICE NAME. Version. Available on: Service/Distributor. URL/URI. Date accessed. Note.* (In this case, the note shall include information what activity AI was used for/assignment.)
8. **All articles must be peer-reviewed**. Peer-reviewers are appointed by the Reviewing Committee; their number shall depend on the nature of the article, however, there shall always be at least two peer-reviewers to evaluate and validate each article. Peer-reviewers **act objectively and impartially on the basis of pre-defined evaluation criteria**.
9. The peer-review process strictly follows the principles of **anonymous, objective evaluation and validation** of articles, respect for the authors' opinions and such assistance to the authors that will enable the publication of articles after their revision, modification or after adding missing information or content.
10. Peer-reviewers shall submit their peer-reviews to the Reviewing Committee within a period of time corresponding to the complexity of the text under review, or they shall within the same period of time propose revision or modification of the text or any information or content to be added to the original text.
11. Requests for modification, rewriting or for adding any missing information or content shall be sent to the authors exclusively on behalf of the Reviewing Committee. The Reviewing Committee will then evaluate to what extent the author has met the specified requirements and, based on the result, it will decide whether to accept the article for publication or reject it. It also reserves the right to publish its collective opinion on the published article.
12. **The authors whose articles were published will be remunerated.** The body that decides about the amount of the author's remuneration is the Reviewing Committee on the basis of the results of the peer-review process.
13. Once the article is approved for publication purposes the Editorial Board reserves the right to edit and proofread the manuscript and make necessary stylistic, language and technical corrections. Just before publication, the author will receive his/her article to approve editorial changes and to add any missing information or content or update the article. Once approved by the author, the article will be published without any subsequent proofreading or editorial changes.
14. Articles are published on the basis of the authors' written consent given in a separate *Proof Correction Form*.

Author's Licence

The manuscript is the verbal work of the person who created it (the "author"). The person who submitted the manuscript to the Editorial Board assures the publisher that he/she is the author of the manuscript or that he/she holds the rights which under applicable legal rules authorise him/her to give his/her consent to the publisher to use the article to the extent specified below and/or that the author is acting on behalf of and for the account of his/her employer in the respective case.
By sending the manuscript to the publisher, the author gives his/her consent to the publisher to use the manuscript (the "licence") in all ways known at the time of its submission to the Editorial Board [in particular Sec. 19(4) of Act No. 185/2015 Coll. as amended (Copyright Act)] and without any material or territorial restrictions on the licence and for the time the economic rights to such subject matter of protection exist (Sec. 32 of the Copyright Act).
The author grants the licence to the publisher free of charge and on a non-exclusive basis. The publisher may give its consent to a third party to use the manuscript within the scope of the licence granted (the "sublicence").
Both the publisher and the author may request the other party to issue a written confirmation that the Licence Agreement was entered into under Sec. 65(4) of the Copyright Act. If either party does not exercise this right within 15 days after the date of the Licence Agreement, the right to issue this confirmation no longer exist. If the right has been exercised and either party fails to issue the confirmation within 15 days after having received the request for confirmation, the Licence Agreement shall be deemed not to have been made. The publisher and the author also agree that the author may not unilaterally revoke the licence.

Bulletin slovenskej advokácie
CENNÍK INZERCIE platný od 1. 1. 2026

Charakteristika

Bulletin slovenskej advokácie je **recenzovaný vedecký časopis vydávaný Slovenskou advokátskou komorou**.
Periodicita: dvojmesačník (6 čísel ročne)
Formát: A4 (210 × 297 mm)
Rozsah: 64 – 96 strán + obálka

Podklady inzerátov

v elektronickej podobe musia byť definitívne spracované pre tlač vo formátoch EPS, PDF, JPG, TIF... a spĺňať **technické parametre:** nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť CMYK, texty v krivkách. Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátlačok. Materiál na vkladanú inzerciu si zabezpečí inzerent a doručí ho na adresu, ktorú mu oznámi redakcia. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu podkladov.

Ceny inzercie

Vnútorné strany
– *viď obrazové schémy*

2./3. strana obálky – 600 eur
rozmery: 210 × 297 mm
(+ 3 mm dookola na orez)
Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

4. strana obálky – 1 200 eur
rozmery: 210 × 297 mm
(+ 3 mm dookola na orez)
Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

Vkladaná inzercia – 0,10 eura/ks
Ide o distribúciu inzerentom dodaných tlačovín spolu s bulletinom. Maximálna veľkosť je A4.

Špeciálny inzerát – 12 eur
Výlučne pre advokátov a advokátske kancelárie, ktorého ***účelom je ponuka práce pre koncipienta/koncipientku****, má jednotnú úpravu a rozmer štvrtiny strany (kvadrant).*

Inzerát pre koncipientov/ky, ak si hľadajú prácu v AK
– zadarmo

Riadková inzercia
sa neuverejňuje.

Zľavy z opakovania
Ceny sú uvedené bez DPH 23 % a sú zmluvné, pre množstevné zľavy sa informujte na:
ondrisova@sak.sk
02 204 227 28.

Osmina strany
83 x 58 mm (š x v)

čb 30 eur
cmyk 60 eur

Štvrtina strany – kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 60 eur
cmyk 120 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 58 mm (š x v)

čb 60 eur
cmyk 120 eur

Vodorovná polovica strany spadavka
210 x 145 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 120 eur
cmyk 240 eur

Vodorovná polovica strany zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 120 eur
cmyk 240 eur

Zvislá polovica strany zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 120 eur
cmyk 240 eur

Zvislá polovica strany spadavka
101 x 297 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 120 eur
cmyk 240 eur

Celá strana zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 240 eur
cmyk 480 eur

Celá strana spadavka
210 x 297 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 240 eur
cmyk 480 eur

C·H·BECK NOVINKY

Radka Kopčová

Obchodné tajomstvo

2026 | brožované | 472 | 47 eur | obj. číslo SO_EPI113

Obchodné tajomstvo je jednou z najcennejších, no zároveň najzraniteľnejších hodnôt každého podnikateľa. Táto publikácia ponúka ucelený a praktický pohľad na právnu ochranu obchodného tajomstva v slovenskom a európskom právnom prostredí – od jeho vymedzenia a pojmových znakov až po licencovanie, porušenie a prostriedky nápravy. Autorka prepája právnu teóriu s judikatúrou a reálnymi príkladmi z praxe, pričom osobitnú pozornosť venuje digitálnemu prostrediu, umelej inteligencii a pracovnoprávnym vzťahom.

Marián Vrabko a kol.

Správne právo procesné. Všeobecná časť. 3. vydanie

2026 | viazané | 272 | 35 eur | obj. číslo SO_AI17

Publikácia obmeneného autorského kolektívu vedeného prof. JUDr. Mariánom Vrabkom, CSc. predstavuje prepracované tretie vydanie učebnice zameranej na všeobecnú časť správneho práva procesného. Aktualizované vydanie učebnice je rozšírené o šiestu časť zameranú na využitie umelej inteligencie vo verejnej správe. Ostatné časti zostali štruktúrne zachované a systematicky postupujú od podstaty správneho práva procesného cez rozhodovacie procesy vo verejnej správe, práva na dobrú správu a všeobecné správne konanie až k výkonu rozhodnutí. Učebnica je určená predovšetkým študentom právnických fakúlt, avšak predstavuje cenný zdroj poznatkov pre každého, kto pôsobí v oblasti verejnej správy.

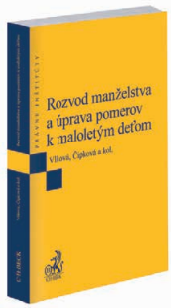

Vlková/Čipková a kol.

Rozvod manželstva a úprava pomerov k maloletým deťom

2026 | brožované | 488 | 47 € | obj. číslo SO_EPI133

Publikácia prináša interdisciplinárny pohľad na problematiku rozvodu manželstva a s ním súvisiacich právnych vzťahov v podmienkach Slovenskej republiky. Autori analyzujú hmotnoprávne a procesnoprávne aspekty rozvodu, úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, ako aj vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Osobitná pozornosť je venovaná presahom do občianskeho, trestného, pracovného práva, práva sociálneho zabezpečenia a medzinárodného práva súkromného. Autorský kolektív prostredníctvom analýzy právnej úpravy, judikatúry a aplikačnej praxe skúma aktuálne výzvy spojené s rozvodovým procesom.

Miroslav Srholec

Digitálne dokazovanie v trestnom konaní

2026 | brožované | 208 | 26 € | obj. číslo SO_PP49

S nástupom digitálneho veku nadobúda počítačová kriminalita nové formy a rozmery, pričom elektronické dôkazy sa stávajú jedným z najvýznamnejších nástrojov jej odhaľovania a dokazovania. Predkladaná publikácia poskytuje ucelený pohľad na problematiku digitálneho dokazovania so zameraním sa na procesné postupy a právne inštitúty trestného konania, ako aj na aplikáciu technických metód a procesov pri získavaní, zabezpečovaní a vyhodnocovaní elektronických dôkazov. Osobitná pozornosť je venovaná otázkam cezhraničného získavania elektronických dôkazných prostriedkov, ktoré predstavujú jednu z najväčších výziev súčasnej trestnoprávnej praxe.

Ján Ivančík

Culpa in contrahendo. Historicko-komparatívna analýza a slovenská perspektíva

2026 | brožované | 344 | 35 € | obj. číslo SO_EPI134

Originálne spracovaná publikácia sa zaoberá inštitútom predzmluvnej zodpovednosti, jeho historickým vývojom a následnou analýzou tohto inštitútu v Nemecku, Rakúsku, Českej republike, Poľsku, Francúzsku, pričom nie sú vynechané ani štáty riadiace sa systémom *common law*. Autor sa tiež venuje aktuálnemu stavu legislatívy v Slovenskej republike, poukazuje na problémy aplikačnej praxe a rozoberá aktuálne predstavený návrh nového slovenského Občianskeho zákonníka. Monografia je určená najmä právnikom a akademikom, no bude cenným prínosom pre každého, koho daná téma zaujíma.